

**Совет Утяшкинского
сельского поселения
Зеленодольского
муниципального района
Республики Татарстан**

**Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районы
Өтәшкә авыл жирлегә
Советы**

РЕШЕНИЕ
15 нче февраль 2019 нчы ел

КАРАР
№153

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Торак кодексына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 нче елның 28 нче июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Өтәшкә авыл жирлегә Советы түбәндәгә **каrarны кабул итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә Советының 2014 нче елның 30 нчы июлдәгә 160 нчы номерлы карары»;

- Советның «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә Советының 2014 нче елның 30 нчы июлдәгә 160 нчы номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә «муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында "каrarына үзгәрешләр кертү турында" 2017 нче елның 15 нче ноябрдәгә 99 нчы номерлы карары»»;

- Совет карары №129 10.07.2018 ел «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә Советының 2014 нче елның 30 нчы июлдә кабул ителгән 160 нчы номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә «муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында "каrarына үзгәрешләр кертү турында".

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр составында Зеленодольск муниципаль районы информация сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» информация телекоммуникация чөлтәрендә бастырып чыгарырга, шулай ук Өтәшкә авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында: Өтәшкә авылы, Нагорная урамы, 99а йорт (жирлек администрациясе бинасы), Өтәшкә авылы, Үзек урамы, 40а йорт (мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольгә алуны Зеленодольск муниципаль районы Өтәшкә авыл жирлегә башлыгына йөкләргә.

**Өтәшкә авыл жирлегә
башлыгы, Совет рәисе**

Н.М. Тухтаркин
Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районы
Өтәшкә авыл жирлегә советының
15.02.2019 нчы ел 153 нче номерлы
каrarы нигезендә расланган

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ӨТӘШКӘ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Кисәк 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба – кагыйдәләр), Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләрен карап тоту һәм жыештыру буенча тәртип һәм таләпләр билгели (алга таба-кагыйдәләр) – муниципаль берәмлек), шул исәптән Ел фасыллары буенча яшел утыртмаларны, кече архитектура формаларын, стационар булмаган сәүдә объектларын, хезмәт күрсәтү өлкәсенәң стационар булмаган объектларын, төзекләндерү элементларын тоту тәртибен, биналарның фасадларын ремонтлау һәм буяу эшләрен башкару тәртибен, каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару тәртибен, юлларны эксплуатацияләү, территорияне яктырту, Күмү һәм жирләү урыннарын карап тоту, территория мохитенең һәркем өчен мөмкин булуын, территорияне бәйрәмчә рәсмиләштерү максатларында, чисталык, тәртип, югары эстетик сыйфатларны һәм яшәү мохитенең уңайлылыгын тәэмин итү, шулай ук өлеге кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылыкны күздә тоту.

1.2. Өлеге кагыйдәләр муниципаль берәмлекнең бөтен территориясендә гамәлдә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан биналарның, корылмаларның хужалары һәм арендаторлары булган барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затлар тарафыннан үтәлгә тиеш. Төзекләндерү, карап тоту һәм жыештыру муниципаль берәмлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп), корылмалар, инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалары (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелгә, карап торырга һәм жыештырылырга тиеш.

1.3. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү һәм карап тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне хокукий җайга салу Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Граждан кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла, Россия Федерациясе региональ үсеш министрлыгының 2011 елның 27 декабрәндәге 613 номерлы боерыгы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Өтәшкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Өтәшкә авыл жирлегенең башка муниципаль хокукий актлары һәм өлеге Кагыйдәләр белән расланган Муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү буенча нормаларны һәм кагыйдәләрне эшләү буенча методик рекомендацияләр.

1.4. Өлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

Территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, муниципаль берәмлек территориясенәң санитар һәм эстетик торышын тәэмин итүгә һәм яхшыртуга, торак пунктларның территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якин-тирә территорияне карап тотуга юнәлтелгән эшчәнлек.

Төзекләндерү чараларына түбәндәгеләр керә:

- биналарның, корылмаларның, урамнарның, майданнарның, тротуарларның фасадларын ремонтлау, проектлау, бизәү һәм төсләр белән бизәү, шулай ук аларны тышкы яктырту буенча эшләр башкару;

- жирлек халкының күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру;

- вакытлы объектларны функциональ-нигезләнгән урнаштыру;

- муниципаль берәмлекнең бәйрәмчә бизәлеше;

- муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү;

- коммуналь һәм башка калдыктарны жыю, туплау, саклау, чыгару, транспортировкауны оештыру һ. б.;

- жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тоту, эксплуатацияләү (алга таба-автомобиль юллары);

- урнаштыру, төзү, тоту, инженерлык, коммуникацион челтәрләренә, биналар, корылмалар, техник корылмалар һәм элементлар, шул исәптән су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү, жылылык белән тәэмин итү һ. б.

Территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, жиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, шул исәптән биналарның фасадлары, төзелмәләр, корылмалар, кече архитектура формалары, стандарт булмаган корылмалар, мәғлүмат щитлары һәм территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр, шул исәптән:

- йортлар, биналар, корылмалар фасадлары, шулай ук арка юллары порталлары, түбәләр, коймалар һәм саклагыч рәшәткәләр, түбәләр, козырькалар, тәрәзәләр, керү төркемнәре, керү ишекләре, балконнар, тышкы баскычлар, эркерлар, лоджияләр, карнизлар, столляр әйберләре, ставни, су-Көнчыгыш торбалары, фасадларны өстәмә жиһазлау, йорт яны территорияләре;

- коймалар (коймалар), коймалар, капкалар;

- бәйрәм бизәлеше предметлары;

- сыйфатсыз стационар булмаган корылмалар, вакытлыча объектлар, корылмалар;

- жәяүлеләр коммуникацияләре;

- транспорт, инженерлык коммуникацияләренә техник зоналары, инженерлык коммуникацияләре, су саклау зоналары;

- балалар, спорт майданчыктары һәм башкалар.;

- төзелеш майданчыктары, ремонт, реконструкция объектлары һәм башкалар;

- контейнер майданчыктары, калдыктарны саклау, туплау урыннары;

- хайваннарны йөртү һәм өйрәтү өчен майданчыктар;

- муниципаль берәмлек территориясендә автостоянкалар, транспорт чараларын урнаштыру һәм саклау майданчыктары;

- яктырту элементлары (тышкы сәнгать яктырту);

- тышкы мәғлүматны урнаштыру элементлары һәм реклама конструкцияләре;

- капитал төзелеш объектлары элементлары;

- кече архитектура формалары;

- яшелләндерү элементлары;

- урам коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар (аерым урнашкан урам жиһазлары объектлары, тукталыш пунктлары, телефон будкалары, мәғлүмат һәм реклама урнаштыру өчен объектлар (тумбалар, стендлар, табло, урам сәгать жайланмалары һәм башка шундый корылмалар яки жайланмалар), жәмәгать бәдрәфләре, урналар һәм чүп жыючылар);

- су жайланмалары;

- территорияне инженерлык әзерләү һәм яклау элементлары;

- йөгертмә;

- һәм башкалар.

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы - муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм кызыклы мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларын минималь яраштырып тору.

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

Төзекләндерү эшләре алып барыла торган территория - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү объектлары: майданчыктар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру белемә, административ округлар һәм шәһәр округлары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламентациясе (сак зоналары) яки визуаль-киң кабул итү принцибы буенча бүлеп бирелә торган территорияләр (төзелешле майдан, яқындагы территория һәм төзелешле урам), муниципаль берәмлекнең башка территорияләре, шул исәптән:

- күп катлы йортлар, индивидуаль торак төзелеше, Биналарны эксплуатацияләү һәм аларга хезмәт күрсәтү, төзелеш өчен бирелгән биналар, корылмалар урнаштыру өчен жир участкалары, шулай ук административ һәм офис биналары, мәгариф, фән, сәламәтлек саклау

һәм социаль тәэминат, физик культура, спорт, мәдәният, сәнгать һәм мәдәният объектлары, гараж, бакчачылык һәм башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән жир участкалары;

- майданнар, урамнар, юллар, автомобиль юллары, скверлар, бульварлар, бакчалары, парктар, урман парктары, пляжлар, балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыктары һәм башка шундый объектлар;

- аеруча саклана торган табигый территорияләр һәм тарихи-мәдәни әһәмияттәге жирләр;

- жирләү урыннары;

- яшел үсентеләр белән шөгильләнгәнчә яшел үсентеләр;

- ясалма юл корылмалары;

- барлык төр транспорт вокзаллары станцияләренә территорияләре һәм капитал корылмалары, транспорт чараларын саклау һәм техник хезмәт күрсәтү урыннары, юл сервисы объектлары;

- причаллар, дебаркадерлар, кече суднолар стоянкалары, яр бие корылмалары, Корылмалар, көймәләр станцияләре һәм башкалар.;

- житештерү һәм куллану калдыктарын жыю һәм чыгару өчен урыннар, жиһазлар һәм корылмалар һ. б.;

- житештерү объектлары һәм зоналары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнгән зоналарны, чүплекләргә дә кертеп, житештерү һәм куллану калдыктарын күмү полигоннарын, шул исәптән аларны күмү өчен, ассенизация һәм компостлау кырларын, үлөт базларын, шулай ук тиешле санитар-саклау зоналарын да кертеп, төзекләндерү объектлары.

Территорияләргә - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү нормаларында һәм территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән объектлар: төзекләндерү элементларын нормалаштырыла торган комплекс, аларны әлегә территориядә урнаштыру кагыйдәләре һәм кагыйдәләре. Мондый территорияләр түбәндәгеләр булырга мөмкин: төрле функциональ билгеләнешле майданчыктар, жәяүлеләр коммуникацияләре, юл йөрү урыннары, жәмәгать киңлекләре, участкалар һәм торак төзелеш зоналары, житештерү төзелешенә санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл челтәре, инженерлык коммуникацияләренә техник (сак-эксплуатация) зоналары.

Территорияләргә жыештыру-житештерү һәм куллану калдыктарын жыю, махсус билгеләнгән урыннарга чыгару, башка чүп-чар, кар чыгару, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә һәм әйләнә-тирәлеккә саклауга юнәлтелгән башка чаралар. Карап тоту һәм жыештыру өчен беркетелгән территория-жир кишәрлекләренә кадастр планнары, аренда килешүләре яки башка килешүләр, карарлар белән билгеләнгән чикләрдәге территория.

Яшелләндерү-үсемлек компонентларын актив кулланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәэмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элек барлыкка килгән яки башта булган табигый мохитне саклау.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - гомуми файдалану территорияләрендә урнашкан скверлар, парктар, бакчалар һәм бульварлар;

Чикләнгән территория - предприятиеләргә, оешмаларның, учреждениеләргә яшелләндерелгән территорияләре;

Махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр-санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, питомниклар үсентеләр;

Хужалык майданчыгы-торак зонада урнаштырылган киёмнәргә киптерү майданчыгы, чүп жыючылар өчен майданчыктар, келәмнәргә чистарту һәм йорт әйберләрен киптерү майданчыгы;

Яшел үсентеләр-агач, агач-куак, куаклык һәм үлән үсә торган үсемлек.

Газон - чөчү өчен махсус сайланган үлән орлыгы, ул утырту һәм парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөһтәбыйль элемент булып тора.

Каты көнкүреш калдыктары (каты көнкүреш калдыктары) - физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарында барлыкка килә торган калдыктар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында торак урыннарында куллану барышында үзләренә куллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыктар шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегә процессында барлыкка килә торган калдыктар һәм физик затлар тарафыннан куллану

процессында торак биналарда барлыкка килә торган калдыклар составы буенча мондый калдыклар да керә.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигы-каты көнкүреш калдыкларын чыгару килешүенең состав өлеше, каты көнкүреш калдыклары күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигын өзү - маршрут, каты көнкүреш калдыкларын чыгаруның сәгатъләп графигын үтәмәү.

Контейнер майданчыгы-әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендә Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән каты коммуналь калдыклар туплау урыны .

Каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы калдыклардан тыш, урнаштыру өчен билгеләнгән Контейнер - чүп жыючы.

Зур габаритлы калдыкларны туплау өчен билгеләнгән Бункер - чүп жыючы .

Житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба - калдыклар) - житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү процессында яисә куллану процессында барлыкка килгән матдәләр яисә предметлар, аларны бетерү өчен билгеләнгән яисә закон таләпләре нигезендә бетерелгән тиеш

Калдыкларны сортировкалау-житештерү һәм куллану калдыкларын аеру һәм (яки) көлү, билгеле бер критерийлар нигезендә, сыйфат ягыннан аеручы өлешләргә туры килә.

Каты көнкүреш калдыклары жыю (КГМ) - эш чүп-чарларын чистарту, контейнерлар тутыру һәм контейнер майданчыкларын чистарту белән бәйлә чаралар комплексы. КГМ жыю-контейнер майданчыгы территориясендә (бункер-туплаучы булмаса) КГМ складлау чаралары яисә кгм территориясеннән жыелган бункерларны комплекслы жыю.

Каты коммуналь калдыкларны чыгару - каты коммуналь калдыкларны жыю урыннарыннан аларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару турында килешү (КГМ) - заказчы һәм подрядчы чүп-чар чыгару оешмасы арасында төзелгән юридик көчкә ия язма килешү (КГМ).

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару графигы-каты көнкүреш калдыкларын чыгару килешүенең состав өлеше (КГМ), каты көнкүреш калдыклары күләме (КГМ) һәм чыгару вакыты күрсәтелгән;

Чүп - чарны-житештерү һәм куллану калдыклары жыелган, аларны рөхсәтсез (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яисә складлау нәтижәсендә барлыкка килгән, күләме буенча 1 куб метрдан артаган.

Рөхсәтсез чүп-чар ташлау - рөхсәтсез калдыклар ташлау яисә каты көнкүреш калдыклары ташлау, КГМ, житештерү һәм төзелеш калдыклары, юридик яки физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән башка чүп-чар 50 кв. м. дан артык майданда һәм 30 куб. м. дан артык майданда.

Калдыкларны утильләштерү-товарлар (продукция) житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен калдыкларны кабат куллану, шул исәптән турыдан-туры билгеләнешле калдыкларны (рециклинг) кабат куллану, аларны тиешле эзерлектән (регенерация) соң житештерү циклына кире кайтару, шулай ук аларны кабат куллану өчен файдалы компонентлар чыгару (рекуперация) .

Калдыкларны зарарсызландыру-калдыкларның массаларын киметү, аларның составын, физик һәм химик үзенчәлекләрен үзгәртү (шул исәптән кешенең сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтыны киметү максатларында).

Йорт салу-аның янәшәсендәге жир участогы белән шәхси торак йорт.

Төзелеш объекты паспорты-объектның исеме, төзүче (заказчы), эш башкаручының (подрядчы, генподрядчының) исеме, объект буенча эшләрне башкаручы фамилиясе, вазыйфасы һәм телефон номерлары, эшләрне башлау һәм тәмамлау вакыты, төзелеш объекттында билгеләнгән объект схемасы күрсәтелгән мәгълүмат щиты.

Жир участокларының хокукка ия булулары (алга таба – хокукка ия булулары) милек формасына, нинди ведомствого ия булуына карамастан, жир кишәрлеген милек итеп алган теләсә нинди юридик һәм физик затлар, даими (срогы чикләнмәгән), түләүсез вакытлыча файдалануга, гомерлек мирас итеп биләү, арендага, субаренда билгеләнгән тәртиптә санала.

Якын-тирә территория-мондый жир кишәрлеге барлыкка килгән һәм чикләре Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль берәмлек

территориясен төзеклөндөрү кагыйдөлөре белән билгеләнгән очракта, бина, корылма, жир участкагы янындагы Гомуми файдаланудагы территория (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 37 пункты).

Беркетелгән территория-әлеге Кагыйдөлөрдә билгеләнгән тәртиптә, милек формасына, тоту һәм санитар чистарту өчен ведомствога карамыйча, юридик яки физик затка беркетелгән жир кишәрлеге.

Беркетелгән территория тора:

- хокукка ия булучылар өчен-жирдән файдалану территориясеннән һәм яқындагы территориядән;

- биналар һәм корылмалар хужалары һәм арендаторлары, шулай ук алар янындагы территорияләрдән тора.

Ишегалды территориясе-торак бина янындагы һәм гомуми кулланыштагы, шул исәптән анда яшәүче, периметр буенча торак биналар, корылмалар, коймалар белән чикләнгән затлар территориясе. Ишегалды территориясендә балалар майданчыклары, ял итү урыннары, автомобильләр парковкалары, яшел үсентеләр һәм башка жәмәгать файдаланылышы объектлары урнаштырыла.

Балалар майданчыгы-Р 53102-2008 ГОСТ таләпләренә туры китереп тулы күләмдә жиһазландырылган майданчык. Терминнар һәм билгеләү»

Территорияне санитар жыештыру – үз эченә алган чаралар комплексы:

- беркетелгән һәм якин-тирә территорияне даими, вакытында жыештыру;
- житештерү һәм куллану калдыкларын, каты, сыек һәм азык-төлек калдыкларын жыю һәм чыгару;

- вакытында урып-жыю һәм кардан һәм боздан чистарту;

- биналар, корылмалар һәм кече архитектура формаларын чисталыкта тоту.

Биналарны, корылмаларны карап тоту-объектлар белән яки объектларда үткәрелә торган план-кисәтү чаралары комплексы:

- төзәтү торышын саклау;

- вакытыннан алда тузуны, картаюны, жимерелүне, үлүне кисәтү;

- эксплуатацияләү, хезмәт итү вакытын арттыру;

- ватык, кимчелекләрне, кимчелекләрне, житешсезлекләрне бетерү;

- бирелгән техник шартларга яки күрсәтмәләргә туры китереп, тышкы кыяфәтне торгызу һәм яхшырту.

Эчтәлек һәм санитар чистарту объектлары булып тора:

- машиналар йөрү өлеше һәм жәяүлеләр тротуарлар проспектлар, урамнар һәм тыкрыклар, тыкрыклар;

- майданнар, күперләр, юлүткәргечләр, баскычлар, кичү юллары;

- парклар, урман парклары, скверлар, бакчалары, аллеялар, газоннар, агачлар, куаклар;

- спорт һәм балалар майданчыклары, аттракционнар майданчыклары(урыннары), стадионнар, жәйге эстрада майданчыклары, пляжлар, бәдрәфләр, вокзал, көймәләр һәм коткару станцияләре;

- фасадлар, биналар һәм корылмалар диварлары, коймалар, коймалар, капкалар;

- төзелеш майданчыклары;

- кече архитектура формалары һәм конструкцияләре (беседкалар, күлгә асмалары, беседкалар, беседкалар, чөчөк түтәлләре, эскәмияләр, фонтаннар, урналар, реклама стендлары, декоратив һәм комлык бассейннары, коймалар, телефон будкалары (асылмалы), автотранспортны көтү павильоннары);

- инженерлык коммуналь инфраструктура объектлары (пар казаннары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, трансформатор подстанцияләре корылмалары, кайнар һәм салкын су, газ бирү өчен торба үткәргечләр, канализация агымнары, яңгыр һәм тал суы бүлеп бирү өчен торба үткәргечләр, яңгыр канализациясе һәм гомумсплав канализациясе коелары, субүлгеч (дренаж) канаулар һәм желоба, урам утлары баганалары (таянычлар), калдыкларны жыю өчен контейнерлар һәм аларны урнаштыру өчен майданчыклар һ. б.);

- монументаль-декоратив сәнгать эсәрләре, һәйкәлләр, тарихи һәм архитектура кыйммәткә ия объектлар;

- су чыганаклары, чишмәләр һәм су объектлары;

- үзәкләштерелгән хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарын төзү (арт. су скважиналар, каптажларны, чишмәләрне һәм коеларны төзекләндерү һәм ремонтлау);

- зират;

- базарлар, кибетләр, сәүдә павильоннары, киосклар, палаткалар, лотоклар;
- жәмәгать транспортының утырту майданчыклары;
- торак йортлар, административ һәм сәнәгать биналары;
- сәүдә, жәмәгать туклануы һәм мәдәни-көнүреш билгеләнешендәге объектлар;
- торак төзелеш зонасында, шулай ук гараж-төзелеш кооперативлары территорияләрендә һәм гаражларның күпләп жыелу урыннарында урнашкан шәхси гаражлар, күмәк һәм түләүле автостоянкалар;
- бакча, дача, яшелчәчелек берләшмәләре.

Беркетелгән территорияләрне карап тоту һәм җыештыру өчен җаваплы затлар (алга таба - җаваплы затлар) - җир кишәрлекләре, биналар, төзелмәләр, корылмалар һәм ясалма корылмалар, җир асты инженерлык коммуникацияләре, шулай ук төзелгән шартнамәләр нигезендә территорияләрне карап тоту һәм җыештыру эшләрен башкаручы физик затлар һәм юридик затлар.

Җаваплы затлар-әлеге Кагыйдәләр нигезендә җыештыру һәм тоту өчен территория беркетелгән юридик, вазыйфаи һәм физик затлар.

Җаваплы затлар булып тора:

- хокукка ия булучылар, йорт хужалары;
- биналарның, төзелмәләрнең һәм корылмаларның хужалары (арендаторлары, кулланучылар) һәм милекчеләре, яисә аларның бер өлеше, шулай ук биналарда, корылмаларда урнашкан биналарның хужалары (арендаторлары, кулланучылар);
- җир мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның барысы да.

Башкаручылар – муниципаль берәмлек территорияләрен җыештыручы, җитештерү һәм куллану калдыкларын бу урынга җыю һәм чыгару, объектларны һәм территорияләрне төзекләндерү һәм саклау буенча башка эшләр һәм хезмәтләр күрсәтүче юридик, вазыйфаи һәм физик затлар.

Буш урын-табигый (гранит отвесная дивары, сулыклар яр бие линиясе) яисә ясалма (коймалар һәм башка киртәләр, бина дивары, төзелмәләр һәм корылмалар) чикләүләр булмаган территория.

Тротуар-асфальт-бетон яисә башка капламы булган җәяүлеләр зонасы, урам һәм урам буйлап 1,5 метрдан да ким булмаган киңлектәге юллар.

Авария хәлендәге эшләр-инженерлык коммуникацияләрендә, башка объектларда кешеләрнең иминлегенә турыдан-туры куркыныч янаучы куркынычны бетерү өчен җир эшләре башкаруны таләп итә торган зыян күргән очракта, ремонт-торгызу эшләре;

Ордерны гамәлдән чыгару-объектта эшләр җитештерү хокукын мөхрүм итү;

Ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты ай вакытка калдырылган һәм аннан да күбрәк хәлдә (ишекләр, кузов паяласы, кузовның башка элементлары, кертелмәгән ишекләр булмау, ишекләр һәм т .п. исраф итү мөмкинлеге булмау аркасында), шулай ук билгеләнеш буенча файдалану билгеләре булган (спущенные көпчәкләре, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләр булмау һәм башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдалану урыннарында (йорт яны территорияләрендә (йорт яны территорияләрендә) була торган), транспорт чараларын (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) саклау өчен билгеләнмәгән яисә транспорт чараларын (парковкалар, парковка урыннары, түләүле автостоянкалар, гаражлардан яки башка биналардан, техниканы саклау өчен билгеләнгән биналардан тыш) урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда озак вакыт (алты ай һәм аннан да күбрәк) булган яисә транспорт чараларын, җәяүлеләр үтүгә, территорияне җыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка махсус транспорт чаралары, подъездларга чүп җыю машиналарынан тыш керү өчен билгеләнгән урыннарда, җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен бозып урнаштырылган һәм чүп контейнерлары. Ташланган транспорт чарасы автомобильләренең йөрүенә, җәяүлеләр үтүгә, территорияне җыештыруга, ашыгыч хезмәтләр автомашиналарын, башка махсус транспортны, подъездларга чүп җыю машиналарын, чүп контейнерларын йөртүгә, шулай ук потенциал террористик куркынычны бетерү максатларында билгеләнгән төр типтә эвакуацияләнергә тиеш.

Транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннар – закон нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм башка биналар, техника саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән биналар; Россия Федерациясе Министрлар Советы-Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында » 1993 ел, 23 октябрь, 1090 нчы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары).

Төзеклөндөрү - бозылган төзеклөндөрүнө норматив актларның техник таләпләренә туры килә торган халәткә китерү; елның салкын вақытында объектның эшләү мөмкинлеген күздә тоткан төзеклөндөрү өлөшчә яңадан торгызу рөхсәт ителә;

Юл-транспорт чаралары хәрәкәте өчен файдаланыла торган жир полосасы яисә ясалма корылманың өслеге. Юл бер яки берничә машиналар йөрү өлөшөн, шулай ук трамвай юлларын, тротуарларны, юл кырыларын һәм алар булганда бүлү полосаларын үз эченә ала;

Юл киеме-түбә, нигез һәм өстәмә катлау (суыту, жылылык изоляциясе, дренажующие һ. б.) булган юлның конструктив элементы.);

Техник заказчы - төзүче тарафыннан вәкаләт бирелгән һәм төзүче исеменнән инженерлык эзләнүләрен үтәү турында, проект документларын әзерләү, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, сүтү турында килешүләр төзи торган юридик зат өлөгә эш төрләрен башкаруга биремнәр әзерли, инженерлык эзләнүләрен башкаручы һәм (яки) проект документларын әзерләүне, төзелеш, реконструкцияләүне, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтеп ташлый торган затларга, өлөгә төр эшләренә башкару өчен кирәкле материаллар һәм документлар бирә. , проект документларын раслый, капитал төзелеш объекттын файдалануга тапшыруга рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалай, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда каралган башка функцияләргә гамәлгә ашыра (алга таба - техник заказчы функцияләре). Техник заказчының функцияләре бары тик инженерлык эзләнүләр, архитектура-төзелеш проектка, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үзәннән-үзе көйләнә торган оешма өгъзасы, 48 статьяның 4_1 өлөшөндә, 52 статьяның 2_1 һәм 2_2 өлөшләрендә, 55_31 статьясының 5 һәм 6 өлөшләрендә каралган очрактан тыш гына үтәргә мөмкин..

Жир эшләре - жир катламын тигезләү, жир өслеген башкача каплау һәм (яки) төзеклөндөрү объектларын төзөгәндә, реконструкцияләгәндә, капитал яки агымдагы ремонтлаганда, монтажлаганда һәм аларның аерым элементларын, реклама конструкцияләрен, жир асты түшәү (шул исәптән кабель элементләрен күчерү өчен), инженерлык-техник челтәрләргә инженерлык-техник тәмин итү процессында билгеләнгән урынга урнаштыру (шул исәптән күчерү өчен) үз эченә алган эшләр комплексы, электр челтәре хужалыгы объектлары, шулай ук өлөгә кагыйдә таләпләренә туры китереп, жир эшләрен башкаруга махсус язма рөхсәт нигезендә тикшерү эшләрен үткәргәндә;

Эшләр житештерү зонасы-эшләр житештерү өчен бүлөп бирелгән территория, шулай ук эшләр башкарганда кулланыла торган территория, шул исәптән материалларны, жайланмаларны, механизмнарны, көнкүреш шәһәрчөкләрен вақытлыча урнаштыру өчен;

Инженерлык коммуникацияләре-жир асты һәм жир өсте челтәрләре, ачык һәм ябык канализация трассалары, электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, элемент челтәрләре, Электротранспорт элемент челтәрләре, шулай ук аларда Корылмалар;

Капитал ремонт - капитал төзелеш объектларын капитал ремонтлау (линияле объектлардан тыш)) - капитал төзелеш объектларының яисә мондый конструкцияләргә элементларын алыштыру һәм (яки) торгызу, капитал төзелеш объектларын яки аларның элементларын инженерлык-техник тәмин итү системаларын һәм инженерлык-техник тәмин итү челтәрләрен алмаштыру һәм (яки) яңадан торгызу, шулай ук төзүче конструкцияләргә мондый конструкцияләргә күрсәткеләрен яхшыртучы элементларны һәм (яки) күрсәтелгән элементларны торгызу.

Гомуми файдаланудагы территорияләргә гамәлдәге, планлаштырылган (үзгәртелә торган, яңа төзелә торган) чикләрен һәм сызыклы объектлар белән шөгильләнүчә һәм (яки) Линияле объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән территорияләргә чикләрен билгели торган линияләр .

Өченчә категория объект - вақытлыча, сезонлы яки ярдәмчә билгеләнештәге биналар һәм корылмалар, шул исәптән жәмәгәт бәдрәфләре, спорт майданчыклары;

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган жир эшләре башкаруга хокук бирүчә Ордер-документ;

Жир асты инженерлык корылмаларының һәм коммуникацияләргә сак зонасы-Жир асты инженер коммуникацияләре буенда (тирәсендә) урнашкан территория, аның чикләре законнар һәм башка норматив хокукый актлар нигезендә өлөгә Корылмалар һәм коммуникацияләргә хужалары белән килештермичә эшчәнлекнең теләсә нинди төрләрен үткәргү тыела торган объект категориясенә, шулай ук жир асты инженер корылмалары һәм коммуникацияләргә торышын, карап тотуны һәм эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы органнар белән килештермичә һәм башка төр норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә;

Боерык – муниципаль берәмлекнең автомобиль юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләүгә яисә туктатуга Башкарма комитет рәхсәте;

Капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү (линия объектларыннан тыш) - Капиталь төзелеш объектынның, аның өлешләренең (биеклекләренең, катлар саны, майданның, күләмнең) параметрларын үзгәртү, шул исәптән үзгәртеп кору, капитал төзелеш объектын киңәйтү, шулай ук Капиталь төзелеш объектынның төзелеш конструкцияләрен алмаштырудан һәм (яки) яңадан торгыздан тыш, мондый конструкцияләренең аерым элементларына шундый ук яисә башка күрсәткечләрен яхшыртучы элементларны һәм (яисә) торгыздан тыш, Капиталь төзелеш объектынның ;

Килешүче оешмалар-оешмалар, учреждениеләр, шулай ук кызыксынган затлар - үзләренең ризалыгын бирә һәм эшләр башкаруга шартлар бирә торган җир участкалары хокукына ия булучылар;

Төзелеш майданы-төзелеш, реконструкция, капитал ремонт объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бирелгән (яки кулланыла торган) җир кишәрлеге, шулай ук материалларны һәм конструкцияләргә складлау, машина һәм механизмнарны, вакытлыча биналар һәм корылмалар урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бирелгән (реконструкция, капитал ремонт чорында));

Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору-ачыкланган житешсезлекләргә тулысынча бетергәнчегә кадәр чорда эшләргә башкаруны вакытлыча тыю;

Эшләр житештерүче-Җир, төзелеш һәм ремонт эшләрен башкаручы юридик яки физик зат (генподрядчы да, субподрядчы да));

Проект (төзелеш, эшләр житештерүгә оештыру) - билгеләнгән тәртиптә текст рәвешендә һәм карталар (схемалар) рәвешендә материалларны үз эченә алган һәм объект һәм аның өлешләрен төзүгә һәм үзгәртеп коруны тәэмин итү өчен архитектура, конструктив һәм инженер-техник чышарулар билгеләнгән торган, шулай ук эшләр житештерү урынында урнашкан объектка ремонт (капиталь ремонт) үткөрү өчен билгеләнгән проект документлары;

Ремонт-объектның төзеклеген һәм эшкә яраклылыгын (шул исәптән аның эксплуатацион характеристикаларын) торгызу эшләре, кирәк булганда башкарыла торган, аларны башкарганда объектның ышанычлылыгы һәм иминлегенәң конструктив һәм башка характеристикаларына кагылмый торган эшләр.

Мәгълүмат урнаштыру чаралары-конструкцияләр, Корылмалар, техник җайланмалар, сәнгать элементлары һәм мәгълүмат тарату өчен билгеләнгән башка йөртүчеләр.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәҗбүри булган мәгълүматны кулланучыларга җиткерү өчен биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында товар сату, хезмәт күрсәтү урынында оешма һәм (яки) турыдан-туры билгеләнә торган мәгълүмат конструкциясе булган территорияне төзекләндерү элементы, ә атап әйткәндә - оешманың фирма исеме(исеме), аның урнашкан урыны (адресы)һәм аның эш режимы, шулай ук закон үз көченә урнаштырырга яки эшлекле әйләнәш гадәтнән чыгып урнаштырырга тиешле һәм реклама белән бәйлә максатларны күздә тотмаган мәгълүмат. «Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары» һәм «тышкы мәгълүмат чарасы» төшенчәләргә бердәй.

Стационар булмаган сәүдә объектын-инженер-техник тәэмин итү чөптәргә тоташу (технологик тоташтыру) булмауга карамастан, җир участогы белән ныклы бәйләнмәгән вакытлыча корылма яки вакытлыча корылма, шул исәптән күчмә корылма .

Яңгыр канализациясе (яңгыр канализациясе) - өске (яңгыр, тал), су сибү һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары (желоблар, яңгыр кирәк-яраклары, лотоклар һәм торбалар, коелар, канава) белән технологик бәйлә комплекс.

Йорт билгеләре-аншлаг бинасында (корылмада, корылмада) урнашкан аншлаг (урамның исеме, майданы, проспектын күрсәтеп), номер билгесен (йортның һәм корпусның номерын күрсәткече), подъезд һәм фатирларның номерын күрсәткече, инвалидлар өчен объектны ала алырлык халыкара символын, флагодержатели, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгыр гидрантынның күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистралә камералары һәм суүткәргеч чөптәргә кое күрсәткечләргә, җирлек канализациясенәң канализация күрсәткече, җир асты газүткәргечләргә;

Җир кишәрлеге - Җир өслегенәң бер өлеше, аның чикләргә федераль законнар нигезендә билгеләнгән;

Бинаның проект колер паспорты (фасадларның төсө) - килешенгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган документ, ул җирлек территориясендә урнашкан аерым бина фасадынның

бер архитектура һәм төс чишелешен билгели һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләрне билгели;

Йорт яны территориясе-яшелләндерү элементлары, керү юллары, йорт подъездлары, майданчыклар (балалар, спорт майданчыклары, ял итү өчен, контейнерлар өчен, этләрне йөртү өчен) һәм өйгә хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар;

Транспорт чарасын юу-транспорт чарасы өслегеннән (шул исәптән кузов, тәгәрмәч, узеллар, агрегатлар), салоннан, кабинадан, кузовтан, тузаннан, пычрак, су һәм (яки) юу чараларын кулланып башка пычрату, һәм (яки) юу жайланмалары (щеток, кыргыч, гөбәкләр, ботак) һәм (яки) юу өчен билгеләнгән жайланмаларны тулысынча яки өлешчә бетерү белән бәйлә чаралар. Транспорт чарасының юу машинасы-тузан, пычрак, башка пычраткыч матдәләр щеток, губок, ботак ярдәмендә юу, транспорт чарасыннан кулланыла торган су һәм (яки) юу чаралары белән бәйлә булмаса, шулай ук транспорт чарасын щеткалар һәм (яки) кыргыч ярдәмендә чистарту, кардан һәм (яки) наледи ярдәмендә чистарту;

Территорияләрне санитар карап тоту һәм төзекләндерү максаты белән беркетү тәртибе

Торак пунктларның территорияләрен төзекләндерү, аларның оештыру-хокукий формасына бәйсез рәвештә, шәхси жир чыгару һәм янәшәсендәге территория чикләре һәм аның янәшәсендәге территориянең кимендә биш метр чикләрендә, яки әлеге эшчәнлек төрен үтәү йөкләнгән махсуслаштырылган предприятиеләр һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жирлек территорияләренең тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычратудан саклау һәм яклау чараларын тормышка ашыру максатыннан жирлек территориясе аны жыештыру һәм тиешле оештыру-хокукий формасына бәйсез рәвештә граждандар, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар өчен беркетелә:

Йортлар эчендәге күп катлы йортлар микрорайоннарының әлеге торак фондына хезмәт күрсәтүче торак предприятиеләренә беркетелә.

Торак-төзелеш кооперативлары (ТТК), торак милекчеләре ширкәтләре (ТСЖ), ведомство йортлары-ТТК, ТСЖ һәм ведомство торак фонды карамагындагы оешмалар яки торак фондка хезмәт күрсәтергә вәкаләтле оешмалар, шулай ук идарәче компанияләр, периметр буенча территориянең 5 метрдан да ким булмаган өлеше (урам ягыннан - юл йөрү өлешенә кадәр) торак йортлардан (тротуарларны, автотранспорт өчен парковка, махсус транспорт майданчыклары, балалар майданчыклары, газоннар, подъезд өчен керү юлларын исәпкә алып).

Социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар, жир бүлөп бирү чикләрендә, шулай ук периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге территорияләр (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) беркетелгән.

Встроенных биналарда урнашкан социаль өлкә учреждениеләре территорияләрен жыештырган һәм карап тоткан өчен әлеге предприятиеләр җаваплы.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының" Татарстан Республикасы территориясендә ваклап сату базарларын оештыру планын раслау турында "2007 ел, 19 июль, 311 нче карары белән расланган Татарстан Республикасы территориясендә ваклап сату базарларын оештыру планына үзгәрешләр керту хакында" 2007 ел, 19 июль, 311 нче карары.

Шәхси йортлар (домовладельцы) өчен-жир бүлөп бирү чикләрендә участоклар, шулай ук периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге территория (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), күрше жирдән файдаланучылар, шулай ук подъездлар, жәяүлеләр юллары жирлек юлына тоташтырганчыга кадәр.

Ваклап сату предприятиеләре (лареклар, киосклар, павильоннар, жәйге кафе һәм башка вакытлыча урам сәүдәсе объектлары) - периметр буенча сәүдә ноктасыннан 5 метрдан да ким булмаган күләмдә жир участкалары (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре, автомагистральләрдә урнашкан заправка станцияләре өчен - жир чыгару чикләрендә, керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге территория (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), күрше жирдән файдаланучылар булмаганда.

Гараж кооперативлары - керү юллары, жир бүлеп бирү һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территориядә (урам ягыннан-юл йөрү өлешенә кадәр) жир кишөрлекләре.

Бакчачылык ширкәтләре һәм дача кооперативлары өчен - жир бүлеп бирү чикләрендә һәм периметр буенча 50 метрдан да ким булмаган иреклеккә жир участкалары. Шулай ук юлларның, керү юлларының һәм жир өсте периметры буенча 250 метр радиуста юл буйларының санитар-экологик торышы өчен дә җаваплы.

Аерым коммуналь билгеләнештәге житештерү корылмалары (ЦТП, ТП, ВЗУ, КНС һәм тдп.) периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) корылма диварларыннан яисә участок коймасыннан 5 метрдан да ким булмаган оешмалар өчен керү юллары.

Зират-корылмага хезмәт күрсәтүне башкаручы оешма һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территориядә (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Контейнер майданчыклары һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста әйләнә - тирә территория (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) - майданчык хужалары яки каты көнкүреш калдыкларын (каты көнкүреш калдыкларын) чыгару килешүе буенча гамәлгә ашыручы предприятиеләр өчен.

Чит ил кулланучылары булмаган очракта (урам ягыннан - юлның машиналар йөри торган өлешенә кадәр) 50 м киңлектәге базарларда - керү юллары, автотранспорт өчен парковкалар, жир өсте һәм аның янәшәсендәге территория чикләрендә участоклар (урам ягыннан-юл йөрү өлешенә кадәр).

Урып-жыю эшләр өшү оештыру һәм житештерү өчен җаваплылык йөкләнә:

Тротуарлар буенча:

- урам һәм юл йөрү юллары буенда урнашкан яки машиналар йөрү өлешенән чыккан газон һәм торак биналарының подъездларыннан турыдан-туры чыкмый торган предприятиеләргә-алар машиналар йөрү өлешен җыештыруга җавап бирә торган норматив актлар белән беркетелгән предприятиеләргә;

- торак биналарының подъездларыннан, шулай ук ишегалды территорияләренә, ишегалларына керү юлларына, йорт биләмәләре территориясендә урнашкан җәяүлеләр юлларына турыдан - туры чыгу юллары булган предприятиеләр карамагында яки Идарәдә әлеге йорт салу урнашкан предприятиеләр;

- күперләрдә, юл үткәргечләрдә, эстакадаларда, шулай ук инженерлык корылмаларына һәм баскыч җыеннарына тоташкан техник тротуарларга-инженерлык корылмалары балансында булган предприятиеләргә.

Сарайлар, гаражлар, периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста "ракета" һәм "пенал" кебек металл тентлар тирәсен җыештырган өчен (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) төзелеш хужасы җаваплы.

Яшелләндерү объектлары (парклар, скверлар, ял зоналары, юлларның машиналар йөри торган өлеше буенда газоннар, бүлү полосаларының яшел зоналары, елга буенда су саклау зоналары) буенча - әлеге яшелләндерү объектлары урнашкан яки аларга норматив-хокукый актлар беркетелгән махсус оешмаларга яисә Өтәшкә авыл жирлегенең Башкарма комитеты белән аларга хезмәт күрсәтүгә контрактлар төзелгән.

Периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста аерым басып торучы реклама объектлары янындагы территорияләренә (урам ягыннан - юлның машиналар йөри торган өлешенә кадәр) реклама конструкцияләренән - реклама конструкцияләренең хужаларына җыештырган өчен.

Төзелешләренә сүткәннән соң, озак вакыт файдаланылмый торган һәм үзләштерелми торган территорияләренә җыештырган һәм карап тоткан өчен - объектларны яки әлеге территориядән файдаланучыларга яки заказ бирүчеләргә бирелгән оешмаларга, төзелешләренә сүтү буенча эшләр башкаручы подрядчы оешмаларга.

Тирә - юньне җыештырган, төзекләндергән, тирә - юньне чиста тоткан, жир бүлеп бирү һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган киңлектәге автоюллар (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), жир асты сулары янәшәсендәге объектлар хужаларына.

Мачт янындагы территорияләренә һәм тротуарларда һәм яшел зоналарда урнашкан тышкы яктырту баганалары территорияләрен кул белән җыештырган өчен-әлеге территорияләр урнашкан предприятиеләргә.

Коймалар, коймалар тоту, аларны вакытында буяу һәм игъланнар, реклама, листовкалар һәм граффити отчеты өчен җаваплылык үз милкендә булган предприятие һәм оешмаларга йөкләнә.

Шәһәр пассажир транспортының утырту майданчыкларын - алар карамагында булган предприятиеләргә җыештырган өчен.

"Ракушка" һәм "пенал" кебек металл тентлар тирәсендә периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) тирә-юньне җыештырган өчен тимент хужасы җавап бирә.

Көнкүреш чүп - чарын, сәүдә предприятиеләре янындагы территориядән, автостоянкалар, гаражлар, түләүле парковкалар һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүче вазифаи затлар алып чыккан өчен.

Бер бинада кулланучылар яки берничә кулланучы (арендатор) урнашкан булса, территорияне санитар карап тоту өчен җаваплылык бина хужасына яисә аның вәкаләтле вәкиленә йөкләнә. Бу очракта җаваплылык зоналарын чикләү шулай ук аренда килешүе яки бинаның барлык кулланучылары кул куйган килешү белән билгеләнергә мөмкин.

Чиктәш территорияләренең милекчеләре ризалыгы җитмәгән очракта килешү якларның вәкаләтле вәкилләре кул куйган беркетмә белән рәсмиләштерелгән җирлек администрациясе карары буенча гамәлгә ашырыла.

Вақытлыча хокукый актлар белән беркетелмәгән территорияләрне карап тоту муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен сатып алулар башкаруга контракт төзелгән оешмага йөкләнә.

Кисәк 2. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЭЛЕМЕНТЛАРЫ

2.1. Территорияне инженерлык әзерләү һәм яклау элементлары

2.1.1. Территорияне инженерлык әзерләү һәм яклау элементлары территорияләрдән куркынычсыз һәм файдалануның уңайлылыгын, аны яңа төзелеш яки реконструкция белән бәйлә табигий һәм техноген йогынтыдан яклауны тәэмин итә. Территорияне инженерлык әзерләү һәм яклау элементларын проектлау рельеф оештыру һәм өске суларның агынты буенча чаралар составында башкарыла.

2.1.2. Төзекләндерү проеклаганда рельеф оештыру бурычлары территориянең функциональ билгеләнешенә һәм аны үзгәртеп кору һәм реконструкцияләү максатларына бәйлә рәвештә билгеләнә. Реконструкцияләнгән торган территория рельефын оештыру, рельефны, туфрак катламын, булган яшел үсентеләрне максимал саклауга, өске су бүлү шартларын саклауга, төзелеш майданчыгында кысыла торган грунтлардан файдалануга юнәлдә.

2.1.3. Рельефны оештырганда калыңлыгы 150-200 мм булган туфракның уңдырышлы катламын һәм аны вақытлыча саклау өчен урын җиһазландыруны күздә тотарга кирәк, ә анда теләсә нинди төрнең нормадан артык пычрану булмавы расланган очракта - пычрактан саклау чаралары. Территориядә грунтны чөчү вақытында минераль грунтлардан һәм туфракның югары уңдырышлы катламнарыннан гына файдаланырга мөмкин.

2.1.4. Террасировании рельефа проектировать подпорные диварлар һәм откослар. Максималь рөхсәт ителгән углов откослар күләме грунт төрләренә бәйлә рәвештә билгеләнә.

2.1.5. Үткөрү откосларын ныгыту. Материалны һәм ныгыту технологиясен сайлау откосның урнашу урынына бәйлә, ул склонга механик йөкләнеш дәрәжәсе, склонның круизлары һәм формалаша торган мохит.

Җирлек төзелешендә ачык русел откосларын ныгытуны, сулыкка өске стока элэгүне һәм ярларны механик йөкләнешнең югары дәрәжәсе шартларында җимерүне булдырмый кала торган материаллар һәм кабул итүләре кулланып алып барырга: терәк диварларны, дивар блокларын кулланып, яр буйларын формалаштыру, плитәләр белән тышлау һәм тегүләрне, тдп.

2.1.6. Подпорные диварлар проектировать белән аерманы исәпкә алып, высот сопрягаемых террас. Рельефның 0,4 метрдан ким булуы сәбәпле, бортлы таш яки табигий ташны окладка рәсмиләштерергә тәкъдим ителә. Рельефның 0,4 м артык төшүе вақытында терәк диварларны югары террасаның гравитацион (моноклит, массалы кладкадан) тотрыклылыгын яки свай (юка анкерлы, свайные ротверки) төрләре белән терәү стогы буларак проектларга тәкъдим ителә.

2.1.7. Транспорт коммуникацияләрен урнаштырганда терәк диварларны һәм югары бровкаларны, ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804 нигезендә чикләргә. Шулай ук әлеге корымалар буенда урнашкан жәяүлеләр сукачларын, терәк диварлар биеклегендә 1,0 м дан артык, ә чүкү - 2 м дан артык биеклектә урнаштыру 0,9 м дан да ким түгел.

2.1.8. Магистраль урамнар буенда урнашкан рельефның ясалма элементлары (терәк диварлар, жир өемнәре, уемкалар) тавыш саклау экраннары буларак файдаланыла ала.

2.1.9. Өслек суларының агымын проектлаганда, СНиП 2.04.03 белән эш итәргә кирәк. Стока оештырганда рельеф оештыру һәм су бирү жайланмаларының ачык яки ябык системасын оештыру мәсьәләләрен комплекслы хәл итүне тәэмин итә: су-Көнчыгыш торбалары (водостоклар), лотоклар, кюветлар, тизтоклар, яңгыр кирәк-яраклары коеларын. Өслекле су бүлешен жир эшләренәң минималь күләме белән проектлаштыру һәм туфракның эрозиясе мөмкинлеге булмаган тизлек белән су стогы күздә тоту.

2.1.10. Ачык су бирү жайланмаларын куллану Парклар һәм урман парклары территорияләре чикләрендә рөхсәт ителә. Көн буена яки бөтен периметр буенча (одерновка, таш куәт, монолит бетон, жыю тимер-бетон, керамика һ.б.) ачык лоткалар (канаулар, кюветлар), грунт төрләре белән бәйлә рәвештә кюветлар ташкыны кабул итәргә.

2.1.11. Су бирү элементларының өслегенә карап кабул ителә торган су тизлеген исәпкә алып минималь һәм максималь уклоннарны билгеләргә. Яңгыр сулары агымы мөмкин кадәр күбрәк булган рельеф участкаларында тизлекне (баскыч күчешләр) тәэмин итү.

2.1.12. Рекреация объектлары территорияләрендә су бүлү лотоклары газонлы жәяүлеләр коммуникациясенәң капламын тәэмин итә алалар, аларны куәт элементларынан (яссы булыжник, колот яки брусчатка, таш плитка һ.б.) башкарырга киңәш ителә, ялганлыклар югары сыйфатлы балчык эретмәсе белән катырырга рөхсәт ителә.

2.1.13. Яңгыр кирәк-яраклары өчен коелар яңгыр канализациясенәң ябык системасы элементлары булып тора, проект рельефын киметү урыннарында билгеләнә: керү урыннарында һәм кварталлардан чыгу урыннарында, су керү ягынан киселешләр алдынан жәяүлеләр кичүе зоналарына, урамнарның машиналар йөри торган өлешләре лоткаларында, урамнарның озынлыгына карап (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 1 нче таблицасы). Өтәшкә авыл жирлегә территориясендә коеларны һәм испан майданчыкларын урнаштыру киңәш ителми.

2.1.14. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә субүлгеч лоткалар яба торган рәшәткәләр урнаштырганда, ребра рәшәткаларның жәяүлеләр хәрәкәте юнәлеше буенча урнашмакка, ә кабыргалар арасында тишекләренәң киңлегә 15 мм дан артмакка тиеш.

2.1.15. Кызыл линияләрдә урам киңлегә 30 м дан артык һәм 30 промилле (3%) читендә яңгыр кирәк-яраклары арасындагы ераклыкны 60 м дан да артык түгел билгеләргә кирәк. Урамнарны, квартал эчендәгә юлларны, юлларны, бульварларны, елгаларга трасса торган скверларны яңгыр кирәк-яраклары арасындагы араны ике тапкыр арттырырга мөмкин. Канализация күләмен квартал эчендәгә территорияләр чикләрендә формалаштырганда аның чикләренә яңгыр канализациясен кертүне күз алдында тотарга кирәк, бу исәп-хисап белән нигезләргә кирәк.

2.2. Яшелләндерү

2.2.1. Агачлар һәм яшелләндерүнең төп төрләре: массивлар, төркемнәр, солитерлар, тере изгородлар, кулистар, бискетлар, шпалерлар, газоннар, чәчәк түтәлләре, төрле төр утыртмалар (аллея, гади, чәчәк бәйләмнәре һ.б.) булырга мөмкин. Агачлар төрләрен сайлауга бәйлә рәвештә, үсемлекләренәң күләмле-пространстволы структурасы билгеләнә һәм үзара һәм торак пункт төзелеше белән яшелләндерү территорияләре участкаларының визуаль-композицион һәм функциональ бәйләнешләре тәэмин ителә.

2.2.2. Муниципаль берәмлек территориясендә яшелләндерүнең ике төре кулланылырга мөмкин: стационар - үсемлекләренәң грунтка утырту һәм үсемлекләренәң махсус күчмә савытларга утырту (контейнерлар, вазоннар һәм тдп.). Стационар һәм мобиль яшелләндерү табигый һәм ясалма рельеф элементларында архитектура-Ландшафт объектларын (газоннар, бакчалары, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм агачлар белән майданчыклар һәм тдп.) төзү өчен файдаланыла.

2.2.3. Төзекләндерү объектының милек формасына бәйсез рәвештә яшелләндерү, яшелләндерү объектын төзекләндерү эшләре бары тик проект буенча гына үткәрелә, муниципаль берәмлекнең башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән мәжбүри тәртиптә үткәрелә. Яшелләндерүне проектлаштырганда исәпкә алырга: агачлар һәм куаклар утыртмаларының инженерлык челтәрләренә, биналар һәм корылмаларга минималь ераклыклары, ком, ямлар күләме һәм утыртмалар утырту өчен траншея (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымта). Торак пунктның төрле территорияләрендә мөмкин кадәр үсентеләр санын (әлеге кагыйдәгә карата 2 нче кушымтаның 3 нче таблицасын) үтәргә, төрле функциональ

билгеләнештәге участокларда яшелләндерелә торган территорияләрнең якинча процентын, утырту материалын сортировкалау өчен параметрларны һәм таләпләрне үтәргә (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 4-9 таблицаларын).

2.2.4. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел үсентеләр системасын проектлау һәм формалаштыру жирлек экосистемасының үзрегуляциягә сәләтлелеген югалту факторларын (теге яки бу дәрәжәдә) исәпкә алып алып алып алып алып алып алып барырга. Үсентеләр һәм торак пунктның яшелләндерелә торган территорияләре яшәүгә сәләтлелеген тәэмин итү өчен кирәк:

- хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнары һәм норматив рәхсәт ителгән рекреацион йөкләнеш зурлыгы нигезендә жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләре зоналарында территорияне төзекләндерергә (әлеге кагыйдәгә 2 кушымтаның 10, 11 таблицалары);

- әйләнә - тирә территорияләрдән техноген йөкләнеш дәрәжәсен исәпкә алу;

- утырту өчен, антропоген факторлар йогынтысына аларның тотрыклылыгын исәпкә алып, җайлаштырылган утырту материалын сайлап алуны гамәлгә ашырырга.

2.2.5. Торак пунктның төрле территорияләрендә тискәре техноген һәм климатик факторлар йогынтысында саклагыч чыганаclarны формалаштырырга; берничә фактор йогынтысында территорияне функциональ билгеләнештәге иң әһәмиятле булган интенсивлык һәм (яки) алып баручыны сайларга.

2.2.5.1 Яклау өчен яшел ятмалар кулланырга киңәш ителә Яшел ятмаларны ажурный конструкцияләр белән вертикаль рәвештә 60-70% бөгелгәннәрен сайларга.

2.2.5.2 Тавыш ышыклау ятмалары бер еллык яки күпъеллык гади агачлар рәвешендә 7 метрдан да ким булмаган проектларга тәкъдим ителә, алар арасында өлкән агач көүсәләре арасында 8-10 метр (киң кырлы), 5 - 6 м (уртан куянлы), 3 - 4 м (кроль тар), покрон киңлеген куаклар белән тутырырга тәкъдим ителә. Тавышны киметүнең көтелгән дәрәжәсе 2 нче кушымтаның 7 нче таблицасында күрсәтелгән.

2.2.5.3. һаваның пычрану дәрәжәсе югары булган шартларда күп кенә агач-куак утыртмаларын формалаштырырга киңәш ителә: Яхшы җилләтү режимында - ябык типтагы (кронны юарга), җилләтү Начар режимда - ачык, филтьрлаучы тибындагы (крон юдырмасын).

2.3. Каплама төрләре

2.3.1. Өслек капламнары муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт шартларын тәэмин ителәр, шулай ук мохитнең архитектур-сәнгать йөзен формалаштыралар. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү максатларында түбәндәге капламалар билгеләнә:

- асфальтобетоннан, цементобетоннан, табигый ташлардан һәм тдп. материаллардан торган каты (капиталь) монолит яки җыелма командалар;

- йомшак (җайсыз) - табигый яки ясалма сыпучык материалларыннан (ком, вак таш, гранит высевкалар, керамзит, резин куян куян һ. б.) башкарыла торган, табигый халәттә, тыгызланган яки ныгытылган коры катнашмалар;

- үлән капламын әзерләү һәм утырту буенча махсус технологияләр буенча башкарыла торган газонные;

- югарыда күрсәтелгән катламнарның катнаш, кушылмаларын тәкъдим итүче (мәсәлән, газонга һәм тдпга күмелгән плитка).

2.3.2. Проектта кулланыла торган каплам төре шууга юл куймый торган ныклы, ремонт үткәргече, экологик яктан әһәмиятле итеп билгеләргә тәкъдим ителә. Иң чик йөкләнешне, хәрәкәтнең характерын һәм составын, проектлау вакытында гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып, каплау төрләрен сайлап алырга; йомшак - аерым территорияләрен (балалар, спорт майданчыкларын, этләрен, йөрү юлларын һәм башка объектларны) төзекләндергәндә аларның специфик үзенчәлекләрен исәпкә алып.

2.3.3. Каты төр каплау киңәш ителә билгеләргә белән шероховатой өслеге белән коэффициент сцепления бу коры торышы кимендә 0,6, бу мокром-кимендә 0,4. Кафель, метлах плиткасы, урам коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, баскычлар баскычларында, биналарның керү төркемнәре канатлы майданчыкларында ясалма һәм табигый таштан шома яки изоляцияләнгән плитәләр кулланыу рәхсәт ителми.

1.3.4. Җир асты суларын чыгаруны тәэмин итә торган каты катлам өслеге өстендә уклонны күздә тотарга кирәк - яңгыр канализациясе системасы булганда аны кимендә 4

промилле билгеләргә кирәк; яңгыр канализациясе системасы булмаганда-5 промилле. Максималь уклоннарны Транспорт һәм жәяүлеләрнең хәрәкәте шартларына бәйле рәвештә билгеләргә кирәк.

2.3.5. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый урыннары территориясендә барлык киртәләр (юл, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары, шулай ук жәмәгать транспорты тукталышлары һәм урам аша чыгу урыннары зоналарында тротуар крае) тактиль каплау полосалары белән бүлеп бирергә кирәк. Тактиль катламны кирегә кадәр 0,8 метр арага, урам якларына, куркыныч участок башына кадәр, хәрәкәт юнәлешен үзгәртү һәм тмпга кадәр башларга киңәш ителә. Әгәр тактиль катламында 15 мм киң һәм 6 мм тирәнлектә озын көпшәле бородкалар бар икән, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнашырга киңәш ителми.

2.3.6. Егәрлектә урнашкан агачлар өчен яклауның башка төрләре (көпшәле рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр һ. б.) булмаганда саклагычларның үтәлешен күздә тотарга киңәш ителә радиусындагы капламнарның бер төре-вак таш, галеч, газонлы «йөзлек». Защитное катлам булырга мөмкин үтәлгән бер дәрәжәдә яки югарырак каплау жәяүлеләр коммуникацияләре.

2.3.7. Кулланыла торган капламаның колористик карарын формалаштырыла торган мохитнең төсле чишелешен исәпкә алып, ә торак пунктның ижтимагый урыннары территорияләрендә - бу территорияләрнең чәчәк хәл итү концепциясенә туры килә торган итеп башкарырга тәкъдим ителә.

2.4. Каптыру

2.4.1. Өслекләренә каптыру элементларына бортлы ташларның төрле төрләрен, пандуслар, баскычлар кертергә була.

Борт ташлары

2.4.2. Тротуар һәм машиналар йөрү өлешендә, кагыйдә буларак, юл борт ташлары билгеләнә. Борт ташлары юл йөрү өлеше дәрәжәсеннән 150 мм ким булмаган күләмдә норматив артып китә, ул өслек өслеге ремонтлаганда да сакланырга тиеш. Газон белән каплату урыннарында автотранспорт керүне булдырмау өчен шөһәр һәм район әһәмиятендәге урамнарда, Шулай ук зур хезмәт күрсәтү объектлары каршындагы автостоянкалар майданчыкларында югары борт ташын куллану тәкъдим ителә.

2.4.3. Газон белән жәяүлеләр коммуникацияләрен каплауга бәйле рәвештә, газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм артучы бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны саклый һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычракка һәм үсемлек Чүп-чарына элгүне булдырмый кала. Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы каплау өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, валуны, керамик борт һәм тдп.) кулланырга мөмкин.

Баскычлар, басмалар, пандуслар

2.4.4. Жәяүлеләр коммуникацияләреннән качып йөргәндә 60 промиллдан артык баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка объектлар урнашкан урыннарда жәяүлеләр коммуникацияләрендә, инвалидлар һәм картлар йортларында баскычлар һәм баскычлар, баскычлар, баскычлар 50 промиллдан артык йөргәндә, аларны пандус белән озатып йөргәндә, һичшиксез, күз алдында тотарга кирәк. Проектлау өчен билгеләнгән юл юллары белән яки башка очрактарда жәяүлеләр коммуникацияләре чыкканда тротуарны каплап, юл катламы дәрәжәсенә төшерү өчен бордюрлы пандусны күздә тотарга кирәк.

2.4.5. Ачык баскычларны рельефның баскычларында проекткада баскычлар биеклегенә 120 мм дан да артмаска тиеш, киңлегенә - 400 мм дан да ким булмаган чыккан баскычка таба 10-20 промилле. Һәр 10-12 баскычтан соң 1,5 метрдан да ким булмаган озынлыктагы майданчыклар оештырырга киңәш ителә. Барлык баскычлары тышкы баскычлар чикләрендә бер марша билгеләргә кирәк оинаковыми буенча киңлегенә һәм биеклегенә подъем баскычлар. Торак пунктның барлыкка килгән территорияләрен реконструкцияләү шартларында баскычларның биеклегенә 150 мм ка кадәр артырга мөмкин, ә баскычларның киңлегенә һәм майданның озынлыгы 300 ммга кадәр һәм 1,0 метрга кадәр киметелергә мөмкин.

2.4.6. Пандус мәжбүри тәртиптә булырга тиеш үтәлгән берсе берничә материал белән шороховатой текстура өслегенә башка горизонталь канавок. Гражданнар өчен пандус конструкцияләр булмаса, мәжбүри рәвештә 75 мм биеклектәге Киртәле бортик һәм поручняны күздә тотарга кирәк. Подъем биеклегенән пандус уклонына бәйлелек өлеге кагыйдәләргә карата 12 нче кушымтаның таблицасы буенча кабул итәргә киңәш ителә. Бордюрлы пандус уклонын, кагыйдә буларак, 1:12 кабул итәргә кирәк.

2.4.7. Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 метрдан да ким булмаса тиеш һәр 9 метр саен 1,5 x 1,5 м үлчәмле горизонталь майданчыкларны күз алдында тотарга кирәк. Горизонталь участокларны пандус башында һәм ахырында тирә-юньдәге өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып торган итеп башкарырга кирәк.

2.4.8. Ике як буенча да баскычлар яки пандусны мәжбүри тәртиптә 800 - 920 мм биеклектә түгәрәк яки турыпочмаклы чөчүне күздә тотарга кирәк, кул белән каплау өчен уңайлы һәм дивартан 40 мм. баскычлар киңлеге белән 2,5 м һәм аннан да күбрәк аерым поручняларны күз алдында тотарга кирәк. Пандус яки баскычны озынлыгын һәр яктан кимендә 0,3 метрга, йомрыланып һәм шома концлары белән куярга. Проектлаганда кулның металл белән аралашуын тыя торган поручней конструкцияләрен күз алдында тоту.

2.4.9. Баскычны яки керү төркеме пандусын, крыльцны төзү, эксплуатацияләү, карап тоту бары тик муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән проект буенча гына гамәлгә ашырыла.

2.4.10. Баскычлар, пандуслар, терәк диварлар, башка техник инженерлык корылмалары белән тыгыз бәйләнештә торган зоналарда 2.1.5 пункты нигезендә чаралар башкарырга. чын кагыйдәләр.

2.5 Коймалар

2.5.1. Муниципаль берәмлек территориясендә төзекләндерү максатларында төрле киртәләргә кулланылу күздә тотарга: билгеләнеше (декоратив, саклагыч, аларның кушылуы), биеклеге (Түбән - 0,3 - 1,0 м, урта - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м), материал төре (тимер-бетон һәм башкалар), караш өчен үтә күренмәле, саңгыраулар), стационар дәрәжә (даими, вакытлыча, күчмә).

2.4.2. Киртәләргә проекткауны геолокацион урынга һәм ГОСТлар, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, индивидуаль проекткау проекткары нигезендә билгеләргә кирәк.

2.5.2.1. Авыл жирлегенә мажистральләре һәм транспорт корылмалары коймаларын 2.1.7 пункты нигезендә проекткарга кирәк. чын кагыйдәләр.

2.5.2.2. Тарихи-мәдәни мирас һәйкәлләре территорияләрен коймаларын өлеге территорияләргә өчен билгеләнгән регламентлар нигезендә башкарырга кирәк.

2.5.2.3. Ижтимагый, торак, рекреацион билгеләнеш территорияләрендә саңгыраулар һәм тиммер-бетон киртәләргә проекткау тыела. Декоратив металл коймалар куллану киңәш ителә.

2.5.3. Авто-мото транспорт чараларын газонга, Яшел үсентеләргә участоклар, балалар, спорт майданчыклары һәм газон аша троп таптату ихтимал, аларнып юлларга, автотранспорт стоянкаларына тоташкан урыннарда 0,5 м дан да ким булмаган саклагыч металл коймалар урнаштыру зарур. Киртәләргә якинча 0,2 - 0,3 метр ераклыкта газон территориясендә урнаштырырга кирәк. Саклагыч коймаларны төзү, карап тоту, эксплуатацияләү өчен милекчеләр, баланс тотучылар, идарә итүче (хезмәт күрсәтүче) оешмалар, жир кишәрлекләрен, газоннардан, яшел үсентеләр булган участоклардан, балалар, спорт майданчыкларынан файдаланучылар һәм башкалар җаваплы.

2.5.4. Жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда Урта һәм югары киртәләргә проекткаганда ремонт яки төзелеш эшләргә башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләргә күздә тотарга кирәк.

2.5.5. Интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләргә житештерү зоналарында агачлар үскән очракта яклауның башка төрләргә булмаганда, 0,9 һәм аннан күбрәк биеклектәгә саклагыч киртәләргә, 0,8 м һәм аннан күбрәк диаметрлы, яше, агач токымыннан һәм башка характеристикаларга карап күздә тотарга кирәк.

2.5.6. Ишегалды территориясен законсыз урнаштырылган киртәләргә (баганалар, чылбыр, коймалар һәм тдп.) арындырырга торак фондка хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы.

2.5.7. Барлык очракларда да заводтан чыгарылмаган Материаллардан, куллану калдыкларының элементлары (автомобиль покрывкалары, шиналар, пластик һәм пыяла

шешэлэр һ. б.) тарафыннан эшлэнгән киртэләрне урнаштыру тыела, әгәр билгелэнгән төр типтә килештерелгән проект документлары белән башкача каралмаган булса;

2.6 Кече архитектура формалары

2.6.1. Кече архитектура формаларына (МАФ) түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, жирлек жиһазлары, коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар. Кече архитектура формаларын проектолаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, шәһәрнең күп функцияле үзәкләре һәм кече архитектура формалары зоналары өчен индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проект төзөргә тәкъдим ителә.

Яшелләндерү өчен жайланмалар

1.6.2. Рәсмиләштерү өчен, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү кулланырга түбәндәге төр жайланмалар: трейяжи, шпалеры, перголы, цветочницы, вазоны. Трельяж һәм шпалера-жиңел агач яки металл конструкцияләр рәвешендә решетка яшелләндерү өчен вьющимися яки опирающимися үсемлекләр, кулланылырга мөмкин оештыру өчен почмакларын тыныч ял итү, яшерергә нче кояш, коймалар майданчыклары, техник жайланмалар һәм корылмалар. Пергола - беседка, галерея яки навес рәвешендәге жиңел решетчатое корылма, ул «Яшел тоннель» буларак кулланыла, майданчыклар яки архитектура объектлары арасында күчү. Цветочницы, вазоны - зур булмаган емкость белән үсемлек җире, алар ысаживаются чәчәк кибетләре үсемлекләр.

Су жайланмалары

2.6.3. Су жайланмаларына фонтаннар, эчәргә яраклы фонтаннар, бюветлар, чишмәләр, декоратив сулыклар керә. Су жайланмалары декоратив-эстетик функция башкара, микроклимат, һава һәм акустик мохитны яхшырта. Барлык төр су жайланмаларын дренаж челтәренә һәм яңгыр канализациясенә артык су бирә торган су сиптерү торбалары белән тәэмин итәргә кирәк.

2.6.3.1. Фонтаннар индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектларга тәкъдим ителә.

2.6.3.2. Эчәргә яраклы фонтаннар типлаштырылган проект буенча да, махсус эшләнгән проект буенча да үтәлгән булырга мөмкин, аларны ял итү зоналарында урнаштырырга кирәк һәм спорт майданчыкларында тәкъдим ителә. Эчәргә яраклы фонтанны урнаштыру урыны һәм аңа якын килү каты өслек белән жиһазландырылырга тиеш, биеккә өлкәннәр өчен 90 см дан да артмаска һәм балалар өчен 70 см дан да артмаска тиеш.

2.6.3.3. Декоратив сулыкларны рельеф кулланып яки тигез өслектә газон, плитка өслеге, чәчәк түтәлләре, агач-куак утыртмалары белән бергә төзөргә кирәк.

Муниципаль берәмлек жиһазлары

2.6.4.4. Муниципаль берәмлек жиһазларына түбәндәгеләр керә: жәмәгать урыннары, рекреация һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял чабышларының төрле төрләре; эскәмияләр һәм өстәлләр-өстәл уеннары өчен майданчыкларда, жәйге кафе һәм башкалар.

2.6.4.1. Урнаштыру скамей предусматривать бу каты төрләрен каплау яки фундамент. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар майданчыкларында йомшак өслеккә эскәмияләр урнаштыру рөхсәт ителә. Нигез булганда, аның бер өлеше үтәргә түгел чыгыш ясаучылар өстендә Жир өслеге. Олкен кешенеп ял итү өчен биеклек каплау дәрәжәсен алып утыргычлар ясылыгына кадәр 420-480 мм. чикләнде кабул итерге.

2.6.4.2. Жирле әһәмияттәге махсус саклана торган табигать территорияләре территориясендә агач кисү, бүрәнәләр һәм коры почмаклар булмаган катламнардан эскәмияләр һәм өстәлләр үтәргә мөмкин.

2.6.4.3. Муниципаль берәмлек жиһазларының саны территориянең функциональ билгеләнүенә һәм бу территориядә килүчеләр санына бәйле рәвештә билгеләнә.

Урам коммуналь-көнкүреш жиһазлары

2.6.5. Урам коммуналь-көнкүрөш жиһазларына чүп жыюучулар-контейнерлар һәм чүп савытлары керә. Теге яки бу төр коммуналь-көнкүрөш жиһазларын сайлаганда төп таләпләр: экологик яктан чиста булу, куркынычсызлык (кискен почмаклар булмау), кулландуа уңайлылык, чистартуның жиңеллеге, жәлеп итәрлек тышкы кыяфәте булырга мөмкин.

2.6.5.1. Муниципаль берәмлек территориясендә көнкүрөш чүп-чарын жыю өчен урамнарда, майданнарда, рекреация объектларында аз -абаритлы (кече) контейнерлар (0,5 куб.м дан да ким) һәм (яки) чүп савытларын, аларны жыеннарда билгеләп, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларына, жәмәгать билгеләнешендәге башка оешмаларга, жир асты кичүләре, торақ йортлар һәм транспорт корылмаларына (вокзал, шәһәр яны электричкасы станцияләренә) кулланырга һәм урнаштырырга кирәк. Кече контейнерлар һәм урналар урнаштырганда (алда санап үтелгән объектларның мәжбүри билгеләнүен исәпкә алмыйча) Интервал түбәндөгечә булырга мөмкин: төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә - 60 м дан артык түгел, муниципаль берәмлекнең башка территорияләрендә - 100 м дан да артык түгел. Шулай ук чүплекләргә жәмәгать транспорты тукталышларында куярга кирәк. Барлык очрақларда да жәяүлеләргә йөртүгә, инвалид һәм балалар коляскаларын йөртүгә комачауламаучы раслауны күз алдында тотарга кирәк. Әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән савыт һәм савытларны (пластик һәм металл көнкүрөш чиләкләре, банклар, тартмалар, тартмалар, бочки һәм т.д.) чүп-чар жыю өчен кулланыу рәхсәт ителми.

2.6.5.2. Көнкүрөш чүп-чарын жыю жиһазландырылган майданчыкта урнаштырылган төрлө төрдәге контейнерларга һәм калдыкларны бетерүне тәэмин итә торган машина һәм механизмнарга карап башкарылырга тиеш. Майданчыкны, аның тирәсендәге территорияне пычрату, чүпләү рәхсәт ителми. Контейнерлар хужасы территориясендә, махсус жиһазландырылган майданчыкта саклана ала.

Урам техник жиһазлары

2.6.6. Урам техник жиһазларына таксофоннарны каплау, почта тартмалары, су сату автоматлары һ.б., сәүдә палаткалары, инженерлык жиһазлары элементлары (инвалид коляскалары өчен күтәрелеш майданчыклары, күзәтү люкалары, яңгыр кирәк-ярақлары коелары рәшәтмәләре, жир асты коммуникацияләренә вентиляция шахталары, телефон элементәсе шкафлары һәм т.п.) керә.

2.6.6.1. Урам техник жиһазларын урнаштыру жиһазларга уңайлы якин килүне тәэмин итәргә һәм 35-01 СП 3 бүлегенә туры килергә тиеш.

2.6.6.2. Жәмәгать, торақ, рекреацион билгеләнеш территорияләрендә таксофоннар урнаштырганда аларның электрошатуларын күз алдында тотарга кирәк. Таксофоннар урнаштыру урыннары канал (труба) телефон канализациясе һәм канал (труба) заклад жайланмаларын электроэлемент өчен мөмкин кадәр якынаюда проектларга тиеш.

2.6.7. Инженерлык жиһазлары элементларын рәсмиләштерү, карап тоту, файдалану формалаша торган мохитне төзекләндерү дәрәжәсен бозмый, хәрәкәт итү шартларын начарайта торган, техник шартларга каршы килә торган, шул исәптән:

- жәяүлеләр коммуникацияләре (шул исәптән урам аркылы чыгу юллары) территориясендә урнашкан күзәтү колодецларының люклары түбәләрен проектларга, монтажларга, монтажларга, якындагы өслеккә капланган бер дәрәжәдә тотарга кирәк, башка очрақта тамганы 20 мм дан артмаган, ә люк һәм тротуар крайлары арасында зазорлар 15 мм артмаган;

- вентиляция шахталарын рәшәткә белән жиһазландырырга.

2.7. Уен һәм спорт жиһазлары

2.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә уен һәм спорт жиһазлары уен, физкультура-сәламәтләндерү жайланмалары, Корылмалар һәм (яки) аларның комплекслары белән тәкъдим ителгән. Балалар һәм яшүсмерләр өчен уен һәм спорт жиһазлары составын сайлаганда төрлө яшь төркемнәренә анатомо-физиологик үзенчәлекләренә туры килүен тәэмин итәргә кирәк (әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымтаның 13 нче таблицасы).

Уен жиһазлары

2.7.2. Уен жиһазлары санитар-гигиена нормалары, баланың гомерен һәм сәламәтлеген саклау таләпләренә туры килергә, техник кулланду уңайлы һәм куркынычсыз, эстетик яктан булырга тиеш жәлеп итә, чистартырга һәм кардан һәм боздан. Уен һәм спорт жиһазларын ремонтлауны таләп итә торган төзөк булмаган һәм төзөк булмаган килеш файдалану тыела. Уен һәм спорт жиһазлары белән шөгылләнүче территориядә төзелеш материаллары, калдыклары, кар, боз урнаштыру, урнаштыру тыела.

Тәкъдим ителә кулланду модульле жиһазлар тәэмин итүче вариантность сочетаний элементларын.

2.7.3. Уен жиһазлары материалына һәм аны эшкәртү шартларына таләпләр:

- су бетүне, усуны, януны, сколаны булдырмау өчен махсус эшкәртелгән каты агач тоқымыннан ясалган агач жиһаз; изоляцияләнгән, үткен почмаклар киселгән;

- металлны күбесенчә жиһазларның житешми торган конструкцияләре өчен кулланырга, ышанычлы кушылмаларга һәм тиешле эшкәртүгә ия булырга (дым чыдам буяу, коррозиягә каршы катлам); металлопластик кулланырга киңеш ителә (зарарланмый, тутмый, салкынга чыдам));

- бетон һәм тимер-бетон элементлары жиһазлар кирәк үтәргә берсе-бетон маркалы кимендә 300, морозостойкостью кимендә 150, ия шома өслекләре;

- пластик һәм полимерлардан ясалган жиһазларны шома өслекле һәм ачык, чиста төсле төсле буяулар белән, климат факторларының йогынтысыннан чәчәк атмый торган итеп башкарырга кирәк.

1.7.4. Уен жиһазларының конструкцияләренә карата таләпләрдә кискен почмакларны төшереп калдырырга, баланың тән өлешләрен атарга, аларның хәрәкәт халәтендә жиһаз элементлары астына элөгүенә; жиһазларга йөкләмә тулысынча бала кулы белән капланырга тиеш; эчке киңлектәге тирәнлектәге уен жиһазлары комплексына балаларга ашыгыч ярдәм күрсәтү өчен 500 мм ким булмаган диаметр белән эчкә тишек (икедән дә ким булмаган) керү мөмкинлеген күз алдында тотарга кирәк.

2.7.5. Балалар уен майданчыкларында уен жиһазларын урнаштырганда, әлеге кагыйдәләргә карата 15 нче кушымтаның п 2 нче таблицасы нигезендә минималь куркынычсызлык ераклыгын үтәргә кирәк. Әлеге ераклык чикләрендә майданчык территориясендә уен жиһазларының башка төрләрен, эскәмияләрен, урналарны, бортлы ташларны һәм каты өслек төрләрен, шулай ук ботакларны, кәүсәләрен, агач тамырларын урнаштыру рөхсәт ителми. Уен жиһазларының һәм аның аерым өлешләренең параметрларына карата таләпләр әлеге кагыйдәгә карата 14 нче кушымта нигезендә кабул итәргә.

Спорт жиһазлары

2.7.6. Спорт жиһазлары халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән, спорт, физкультура майданчыкларында, яки рекреация составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод эшләп чыгару, шулай ук махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәдән һәм брусълардан эшләнгән булырга мөмкин (ярыклар, сколлар һәм тдп.булмау). Урнаштыру вакытында сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә.

2.7.7. Стационар булмаган уен, спорт, күңел ачу жиһазларын (батутлар, надув конструкцияләре, уен аттракционнары һ. б.) кулланду вакытта куркынычсыз эксплуатацияләү кагыйдәләре, шул исәптән ышанычлы ныгытылу һ. б. мәжбүри тәртиптә үтәләргә тиеш.

2.7.8. Уен, спорт, күңел ачу жиһазларын (батутлар, кабартылган конструкцияләр, уен аттракционнары һ.б.) урнаштыру һәм сезонлы эксплуатацияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән рөхсәт булганда (Килештерү), срокларны күрсәтеп рөхсәт ителә. Жиһазларны эксплуатацияләгәндә мәжбүри тәртиптә жайланмалардан куркынычсыз файдалану һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре урнаштырылган булырга тиеш (танышу өчен уңайлы һәм аңлаешлы итеп).

2.8. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

2.8.1. Төрле шәһәр төзелеше шартларында муниципаль берәмлек территорияләрен ямьле зоналаштыру һәм светокомпозицион бурычларны хәл итү, шул исәптән кирәккә булган очракта, коммуналь, яктырту, архитектура һәм мәгълүмати яктыртуны күз алдында тотарга кирәк.

2.8.2. Төп өч төркемне проеклаганда яктырту жайланмаларының һәрберсен (функциональ, архитектур яктырту, яктылык мәгълүматы) тәмин итәргә кирәк:

- селитеб территорияләрен ясалма яктырту һәм тышкы архитектур яктырту нормаларында каралган күләм һәм сыйфатлы күрсәткечләр (СНИП 23-05);
- электр жайланмалары урнаштыру кагыйдәләре (ПУЭ) буенча жайланмалар эшенең ышанычлылыгы, халыкка хезмәт күрсәтүче персоналның иминлеге һәм кирәкле очрақларда, вандализм аркасында саклану;
- кулланыла торган жайланмаларның экономиялелеге һәм энергоэффективлыгы, электр энергиясен рациональ бүлү һәм куллану;
- яктырту жайланмалары элементлары эстетикасы, аларның дизайны, материалларның һәм эшләнмәләренең сыйфаты, көндөзгә һәм төнгә вакытта кабул итүне исәпкә алып;
- жайланмаларның төрле режимнарында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү уңайлылыгы.

Функциональ яктырту

2.8.3. Функциональ яктырту (ФО) Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында юл катламнарын һәм киңлекләрен стационар яктырту жайланмалары белән гамәлгә ашырыла. ФО урнаштыру, кагыйдә буларак, подразделяют бу гадәти, высомачтовые, парапетные, газонные һәм встроенные.

2.8.3.1. Гап-гади установках светильники располагать бу опорах (венчающие, консольные), подвесах яки фасадах (бра, плафоннар) биеклектә 3 кадәр 15 м.аларны кулланырга киңәш ителә Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында буларак, иң традицион.

2.8.3.2. Югары сортлы жайланмаларда яктырту приборлары (прожекторлар яки яктырткычлар) 20 метрдан артык биеклектәге баганаларда урнашырга кирәк. Бу жайланмаларны киң киң киң киңлекләренә, транспорт чигелешләрен һәм магистральләренә, ачык паркингларны яктырту өчен файдаланырга киңәш ителә.

2.8.3.3. Парапет жайланмаларында яктырткычларны, сынык сызык ясап, яки пунктир белән 1,2 метрга кадәр биеклектә, юлүткәргечләренә, күперләренә, эстакадаларның, пандусларның, чигелешләренә машиналар йөрү өлешен киртәләүче, шулай ук тротуарлар һәм майданчыкларны көйләргә кирәк. Аларны куллануны техник-икътисадый һәм (яки) сәнгать аргументлары белән нигезләргә кирәк.

1.8.3.4. Газон яктырткычлар, гадәттә, хезмәт итә яктырту өчен газонов, цветников, жәяүлеләр юллары һәм майданчыклары. Алар жәмәгәт урыннары һәм рекреация объектлары территорияләрендә минималь вандализм зоналарында каралырга мөмкин.

2.8.3.5. Баскычларда урнаштырылган яктырткычлар, терәк диварлар, коймалар, биналар һәм корылмалар цоколлары, МАФ, жәмәгәт билгеләнешендәге территорияләренә жәяүлеләр зоналарын яктырту өчен файдаланырга киңәш ителә.

Архитектура яктырту

1.8.4. Архитектур яктырту (АЖ) кичке жирлектә сәнгатьчә чагылышлы визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен, инженерлык һәм монументаль сәнгать һәйкәлләрен, МАФ, доминант һәм истәлекле объектларны, Ландшафт композицияләрен ачыклау, яктылык ансамбльләре тәзү өчен кулланыла. Ул, гадәттә, объектларны стационар яки вакытлы яктырту жайланмалары белән, нигездә, алгы өслекләрен тышкы яктырту белән башкарыла.

2.8.4.1. АЖ вакытлы жайланмаларына бәйрәм иллюминациясе керә: яктылык гирляндалары, челтәрләр, контур обтяжкалар, яктылык -ография элементлары, кыздыру лампаларынан панно һәм күләмле композицияләр, разрядлы, светодиодлар, яктылык үткәргечләр, яктылык проекцияләре, лазерлы рәсемнәр һәм т .п.

2.8.5. Архитектур яктырту максатларында шулай ук биналар, корылмалар, яшел үсентеләр фасадларына салына торган прожекторларны монтажлау өчен ФО - жайланмалары, иллюминация, яктылык һәм реклама өчен кулланыла ала.

Дөнъяви мәгълүмат

2.8.6. Дөнъяви мәгълүмат (СИ), шул исәптән дөнъяви реклама, жирлек киңлегендә жәяүлеләргә һәм автотранспорт йөртүчеләренә юнәлеш бирергә һәм авиакомпозицион бурычларны хәл итүдә катнашырга тиеш. Халык яшәеше уңайлылыгын бозмый торган гамәлдәге юл хәрәкәте кагыйдәләренә каршы килми торган, ут ансамбленең расчёт

арасыннан төгөл кабул итүен һәм гармониялелеген тәэмин итә торган мондый мәгълүмат элементларының урнаштырылуын, габаритларын, формасын һәм төсле параметрларын исәпкә алырга.

Ут чыганагы

2.8.7. ФО һәм АО стационар җайланмаларында энергоэффектив яктылык чыганакалары, эффектив яктырту приборлары һәм системалары, дизайн һәм эксплуатация характеристикалары буенча сыйфатлы эшләнмәләр һәм материаллар: терәкләр, кронштейннар, саклагыч рәшәткәләр, экраннар һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә җавап бирә торган конструктив элементлар кулланырга кирәк.

2.8.8. ФО һәм АО стационар җайланмаларында энергоэффектив яктылык чыганакалары, эффектив яктырту приборлары һәм системалары, дизайн һәм эксплуатация характеристикалары буенча сыйфатлы эшләнмәләр һәм материаллар: терәкләр, кронштейннар, саклагыч рәшәткәләр, экраннар һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә җавап бирә торган конструктив элементлар кулланырга кирәк.

2.8.9. АО һәм СИ җайланмаларында барлыкка килгән яктылык һәм төсле адаптация шартларын исәпкә алып, ак яисә төсле ут чыганакаларын һәм барлык төркемнәрнең яктырту җайланмалары уртак гамәлләре белән барлыкка килә торган суммар күрү эффектын исәпкә алып, бигрәк тә торак пунктның яисә яктылык ансамбленең конкрет киңлегендә эшләүче хроматик уты белән куллануга тәкъдим ителә.

Транспорт һәм җәяүлеләр зоналарын яктырту

2.8.10. Транспорт һәм җәяүлеләр зоналары ФО установкаларында турыдан-туры, таркалган яки чагылдырылган утны. Түбән полусферына юнәлдерелгән яктырткыч приборларны куллану. Чикләнмәгән яктылык бүлү белән яктырткычларны (үтә күренмәле яки яктылыкны чагылдыручы материалдан шарлар тибындагы) куллану газон, фасадларда (бра һәм плафоннар тибындагы) һәм венчауычими һәм консольле приборлар белән баганаларда рөхсәт ителә.

2.8.11. Урамнарның машиналар йөри торган өлешен һәм интенсив җәяүлеләр хәрәкәте зоналарында тротуарларны яктырту өчен төрле биеклектә яктырткычлы икеконсоль баганалар кулланырга кирәк.

2.8.12. ФО яктырткычлары Транспорт һәм җәяүлеләр зоналары тибын, урнашуны һәм аларны урнаштыру ысулын сайлау булдырыла торган масштабны исәпкә алып тормышка ашырырга. Җәяүлеләр зоналарында яктырткычлар урнаштыру биеклегенә, кагыйдә буларак, 3,5 метрдан да ким булмаган һәм 5,5 метрдан да артмаган Яктырткычлар (бра, плафоннар) биналарда урнашкан юлларны, тротуарларны һәм мәйданчыкларны яктырту өчен 3 метрдан да ким булмаган биеклектә билгеләнә ала.

2.8.13. Магистраль урамнарның машиналар йөри торган өлешен яктырту өчен урам яктырткычларының баганалары борт ташының шәхси чигендә 0,6 метрдан да ким булмаган мөмкин, җирле әһәмияттәге урам чөлтәрәндә бу араны автобус булмаган очракта 0,3 метрга кадәр киметү рөхсәт ителә йөк машиналарының даими хәрәкәте. Янгын гидранты, урам һәм юлларның бер өлеше арасында таяныч булырга тиеш түгел.

2.8.14. Магистраль урамнар һәм юллар кисешкән урыннарда терәкләр тротуарларны яба башлаганчы һәм аларны урнаштыру линиясенә бердәм юлын бозмыйча, төрле керемнәрдән 1,5 м га яқын булмаган тиеш.

Яктырту җайланмаларының эш режимнары

2.8.15. Электр энергиясен рациональ файдалану һәм торак пункт мохитенә визуаль төрлеләгән тәэмин итү максатларында барлык өч төркем яктырту җайланмаларын (ФО, АЖ, СИ) проектлаганда аларның түбәндәге эш режимнарын күздә тотарга кирәк:

- кичке будничный режим, анда барлык стационар җайланмалар ФО, АЖ һәм СИ эшли, моннан тыш, бәйрәм яктырту системаларыннан тыш;

-төнге дежур режим, ФО, АЖ һәм СИ җайланмаларында Өтәшкә Башкарма комитетының яктырту нормалары һәм боерыклары белән рөхсәт ителә торган яктырту приборларының бер өлеше сүндерелергә мөмкин;

-бәйрәм режимы, тәүлек сәгатъләре һәм атна көннәрендә өч төркемгә стационар һәм вакытлы яктырту җайланмалары эшләп килә, алар Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә;

- ФО һәм АОның стационар һәм вакытлы җайланмалары өчен рекреацион зоналарда (кышын, көзен) күздә тотылган сезонлы режим.

2.8.16. Яктырту җайланмаларының барлык төркемнәрен дә, ведомствога карамыйча, кертү кич белән табигый яктырту дәрәжәсен 20 лк кадәр киметкәндә башкарыла ала. Сүндерү җитештерергә:

- иртәнге 10 лк кадәр яктыртылыкны арттырганда ФО-җайланмалар; кичке режимга күчкәндә урам яктырткычларының бер өлешен өзеп кую вакыты Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә, көндезге һәм төнге режимга җәяүлеләр тоннельләрен яктыртуны яңадан тоташтыра, шулай ук төнлә төнлә төнлә төнлә урам утларын кабызып һәм өзеп куярга кирәк;

- җайланмалар Өтәшкә башкарма комитеты карары нигезендә, ул күпчелек яктыртыла торган объектлар өчен кышкы һәм җәйге яртыеллыкка кичке режимны төн уртасына кадәр билгели, ә кайбер объектларда (вокзаллар, шәһәр төзелеше доминантлары, жирлекләргә һәм ТМП. га керү урыннары) җайланмалар закаттан алып таңга кадәр эшли ала;

- СИ җайланмалары тиешле ведомство яки хужаларны хәл итү буенча.

2.9. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

2.9.1. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту һәм демонтажлау, муниципаль берәмлек территориясендә Реклама турында Россия Федерациясе законнары, Зеленодол муниципаль районы Советы карары белән расланган Зеленодол муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибе турындагы Нигезләмә һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла. Нигезләмә белән реклама конструкцияләренә һәм тышкы мәгълүмат чараларына бердәм таләпләр билгеләнә. Нигезләмә таләпләрен бозып һәм каралмаган реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту рөхсәт ителми.

2.9.2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан ухоженными булырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтеп торырга, аларны вакытында ремонтларга һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын җыештырырга тиеш.

2.9.3. Рөхсәт ителми куллану тышкы реклама һәм мәгълүмат белән испорченным сурәте яки башка сурәтләре.

Реклама конструкциясендәге мәгълүматны бетергәндә реклама кыры баннер тукумасы якты тоннар белән алмаштырылырга тиеш.

Автотранспортны газоннарга илтүче реклама конструкцияләрендә сурәтләренә (плакатлар) алыштыру тыела.

Биналарда, корылмаларда, җир кишәрлекләрендә аларны урнаштырганда реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары бинаның, корылмаларның архитектурасына туры килергә тиеш һәм жирлекнең, майданнарның, биналарның, төзелмәләренң һәм корылмаларның бердәм архитектур-сәнгати йөзен бозмаска тиеш.

Билгеләнгән бушлыклардан һәм режимлы табличкалардан тыш, реклама конструкцияләре, тышкы мәгълүмат чаралары вәкаләтле орган белән килештерелгән килешү, рөхсәт нигезендә урнаштырыла, эчтәлеге кулланыла һәм аның нигезендә тулысынча кулланыла.

Тышкы реклама һәм мәгълүматны аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырына зыян китерү, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм мәгълүматны полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән каплау рөхсәт ителми.

4.4. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын монтажлаганнан (демонтаждан) соң реклама конструкцияләре һәм (яки) тышкы мәгълүмат чаралары хужасы бозылган төзекләндерүне, урнаштыру урыннарын, шул исәптән электр жиһазларын, өч тәүлек эчендә торгызуны гамәлгә ашырырга тиеш.

2.9.5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын тиешенчә тотмаган, җир кишәрлеген җыештырган һәм санитар тәртиптә тоту, аларны урнаштыру (монтажлау) һәм демонтаж өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары җаваплы.

2.9.6. Кибетләр, жәмәгать туклануы предприятиеләре, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм мәдәни-тамаша предприятиеләре өчен яктылык элмәүләре һәм реклама урнаштыру Башкарма комитет органнары белән килештерелгән күрсәтмәләр һәм эскизлар буенча башкарыла.

2.9.7. Дөньяви реклама һәм элмә такталардан файдаланучы предприятиеләр аларны көн саен караңгы төшкөч кертүгә һәм янган газосвет торбаларын һәм электролампларын вакытында алмаштыруны тәмин итүгә тиеш.

Шәһәр пассажир транспортының биналарында, койма, тукталышларында, яктырту баганаларында, агачларда нинди дә булса игъланнар һәм башка мәгълүмати хәбәрләрне ябыштыру һәм урнаштыру тыела.

2.9.8. Үз белдеге белән урнаштырылган реклама яки башка игъланнар, барлык объектларның (биналарның һәм корылмаларның фасадлары, кибетләрнең, тышкы яктырту баганалары һәм тдп.) исемлекләрен һәм сурәтләрне бетерү буенча эшләрне оештыру, нинди ведомство булуга карамастан, торак предприятиеләренә, шулай ук әлеге объектларның милекчеләренә яки арендаторларына йөкләнә.

2.9.9. Милекчеләр, арендаторлар башка биналар, корылмалар, төзелгән биналар, киосклар, павильоннар, реклама конструкцияләре, тышкы мәгълүмат чаралары һәм тиешле бурычлар йөкләнгән башка затлар хокукка ия булырга тиеш, :

- әгәр мондый элмә, тышкы мәгълүмат, реклама эксплуатацияләnmәсә, зыян күрүчегә (арендатор (субарендатор) һәм башка очрақларга ия булса, тышкы мәгълүматны, реклама урнаштыру чарасын демонтажлау.

-фасадларда афишаларны, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне, ут-техник жайланмаларны, тәрәзәләрне (шул исәптән тәрәзә чокырының эчке ягыннан), калган ишекләрдәге (шул исәптән эчке яктан: тышкы якка авышкан ишек өслегенә, пыяласы куелмаган ишекләрне (тышкы якка) куллану максатларында урнаштыру, файдалануга юл куймаска;

- тәртип табличкаларынан тыш, реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыруны, урнаштыруны, монтажлауны, карап тотуны, эксплуатацияләүне, бинаның стенасы, элементлары өслегенә, яшерен металл каркас кулланмыйча гына рөхсәт итмәскә.

2.9.10. Дөньяви реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат, элмә такталарын куллана торган предприятиеләр көн саен аларны тәүлекнең караңгы вакыты жиккөч кертүгә һәм янган газосвет трубкаларын һәм электролампларын һәм башка электр-техник жайланмаларны алмаштыруны тәмин итүгә тиеш.

2.9.11. Яшел Үзән муниципаль районы Советы карары белән расланган «Яшел Үзән муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибе турында Нигезләмә» таләпләрен бозып тышкы мәгълүмат чараларын, реклама конструкцияләрен урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту рөхсәт ителми.

2.9.12. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын кысырыклаганда корылмаларга һәм корылмаларга зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

2.9.13. Шулай ук биналар фасадларында, корылмаларның тышкы стеналарында һәм киоскларда, коймаларда, павильоннарда, яктырту баганаларында, реклама конструкцияләрендә һәм тышкы мәгълүмат чараларында, авылларда һәм асфальтта һәм башка шундый максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда язмалар һәм сурәтләрне, граффити (урнаштыру ысулына карамастан) урнаштыру тыела.

Реклама конструкцияләр һәм тышкы мәгълүмат чаралары булырга тиеш техник яктан исправными һәм эстетически ухоженными. Хужалары реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары тиеш күзәтеп торырга, аларны тиешле торышы, житештерергә, аларны ремонтлау.

2.9.14. Рөхсәт ителми куллану реклама конструкцияләр һәм тышкы мәгълүмат чаралары белән испорченным сурәте яки башка сурәтләре.

Реклама конструкциясендәге мәгълүматны бетергәндә реклама кыры баннер тукумасы якты тоннар белән алмаштырылырга тиеш.

2.10. Сыйфатсыз стационар булмаган корылмалар

2.1. Алар-вакляп сату, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану объектлары, тукталыш павильоннары, жир өсте бәдрәф кабиналары, бокс гаражлар, башка төрле дәрәжәдәге

объектлар. Корылмаларның бизэкләү материаллары санитар-гигиена таләпләренә, янгын куркынычсызлыгы нормаларына, жирлек дизайны һәм яктырту таләпләренә, жирлек мохитенең характерына һәм озак вакытка эксплуатацияләү шартларына җавап бирергә тиеш. Шул остеклении витрин кулланырга кирәк безосколочные, ударостойкие материаллар, куркынычсыз упрочняющие многослойные пленочные катламнары, поликарбонатные пыяла. Мини-маркетларны, мини-базларны, сәүдә рәтләрен проектлаганда тиз төзелә торган модульле комплексларны кулланырга кирәк.

2.1.2. Муниципаль берәмлек территориясендә некапиталь, стационар булмаган корылмаларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән төзекләндерү проекты (тышкы бизәлешнең эскиз проекты) нигезендә гамәлгә ашырыла һәм җәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаска, янгынга каршы таләпләрне бозмаска, алар урнашкан территорияне һәм бүлмәләренә инсоляцияләү шартларын, торак пункт мохитен начарайтырга һәм территорияне һәм төзелешләренә төзекләндерергә тиеш. Теркәлгән мәдәни һәйкәлләр саклау зоналары чикләрендә корылмаларны урнаштырганда аерым саклана торган табигать территорияләре зоналарында Корылмалар параметрлары (биеклеге, Киңлеге, Озынлыгы) функциональ билгеләнеше һәм аларны урнаштыруның башка шартлары һәйкәлләренә саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерелергә тиеш.

2.1.1. Вестибюль козырьлары, биналар аркаларында, газоннарында, майданчыкларда (балалар, ял итү, спорт, транспорт стоянкаларында), шәһәр пассажир транспортының утырту майданчыкларында, яңгыр сулары, су үткөрү һәм канализация челтәрләренә, торбаүткәргечләренә сак зонасында, шулай ук тукталыш павильоннарыннан 10 м якына, 25 м - вентиляция шахтадан, 20 м - торак урыннар тәрәзәләреннән, сәүдә предприятиеләренә витриналары каршында, 3 м - агачның

2.1.2. «Пик» сәгатенә ике юнәлештә җәяүлеләр хәрәкәтенә фактик интенсивлыгы 700 пештан артмаган очракта, 4,5 м дан артык (шәһәр әһәмиятендәге урамнар) һәм 3 м дан артык (район һәм жирле әһәмияттәге урамнар) тротуарларда корылмалар урнаштыру мөмкин./Фәрит Мөхәммәтшин: "Телебез яшәсә, без дә яшәбез!"

2.3. Ваклап сату, көнкүреш хезмәтә күрсәтү һәм туклану предприятиеләре корылмаларын җәяүлеләр зоналары территорияләрендә, паркларда, торак пункт бакчаларында урнаштырырга тәкъдим ителә. Корылмалар каты өслек төрләренә билгеләнергә, яктырту жиһазлары, чүп - чар өчен кече контейнерлар, туклану корылмалары-бәдрәф кабиналары белән жиһазландырылырга тиеш (200 м майданлы җәмәгать бәдрәфләре булмаганда).

1.1.2. Тукталыш павильоннары урнаштыру урыннарда жир өсте пассажир транспорты тукталышларын күз алдында тотарга. Павильонны урнаштыру өчен 2,0 x 5,0 м һәм аннан да күбрәк үлчәмле каты өслекле майданчыкны күз алдында тотарга. Машиналар йөрү өлеше кырынан якындагы павильонның конструкциясенә кадәр ераклыкны кимендә 3,0 м, павильонның Ян конструкцияләреннән алып агач кәүсәсенә кадәр ераклыкны компактлы куянлы агачлар өчен кимендә 2,0 м билгеләргә кирәк. Тукталыш пунктларын проектлаганда һәм тукталыш майданчыклары коймаларын урнаштырганда тиешле ГОСТ һәм СНиП белән эш итәргә кирәк.

2.1.2. Бәдрәф кабиналарын мәҗбүри урнаштыру җәмәгать бәдрәфләренә үткөрүчәнлек мөмкинлеге булмаган яисә җитәрлек булмаган очракта торак пункт территорияләрендә актив йөрүне күздә тотарга кирәк: массакүләм чаралар үткөрү урыннарында, эре сәүдә һәм хезмәт күрсәтү объектларында, рекреация объектлары территориясендә (паркларда, бакчаларында), жирлекләренә АЗС урнаштыру урыннарында, автостоянкаларда, шулай ук сәүдә һәм туклану биналарында. Бәдрәф кабиналарын йорт яны территориясендә урнаштыру рөхсәт ителми, шул ук вакытта торак һәм җәмәгать биналарына кадәр ераклык 20 метрдан да ким булмаска тиеш. Бәдрәф кабиналарын эксплуатацияләгәннән соң территорияне башта төзекләндерүне торгызырга кирәк.

2.11. Биналар, төзелмәләренә һәм корылмаларны рәсмиләштерү һәм жиһазлау

2.11.1. Бина жиһазларын проектлаштыру һәм эксплуатацияләү бинаның проект колернасы паспорты (фасадларны төсле хәл итү) һәм муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органнары белән килештерелгән Корылмалар нигезендә гамәлгә ашырыла, үз эченә түбәндәгеләр керә: диварларның тышкы өслеген тезористик хәл итү, түбә бизәү, бинаның конструктив элементлары жиһазларының кайбер мәсьәләләре (керү төркемнәре, крыльцо,

цоколи һ. б.), антенна, су Көнчыгыш торбалары, отмоствалар, йорт билгеләре, саклагыч челтәрләр һ.б. Бинаны, керү группасын эксплуатацияләү рөхсәттенән башка рөхсәт ителми.

2.11.2. Биналарның һәм корылмаларның колористик чишелешен муниципаль берәмлек урамнары һәм территорияләре төзелешенең гомуми төсле хәл итү концепциясен исәпкә алып проектларга кирәк.

2.11.2.1. Көймәләр һәм балконнар остекления, рамнарны алыштыру, торак пунктларның тарихи үзәкләрендә диварларны буяу шәһәр төзелеше регламенты составында урнаштыру мөмкинлеге.

2.11.2.2. Торак пунктның магистраль урамнары буйлап урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм антенналар-«тәлинкә» урнаштыру ишегалды фасадларын күз алдында тоту.

2.11.3. Жирлек биналарында һәм корылмаларында Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә түбәндәге йорт билгеләре, табличкалар мәжбүри рәвештә урнаштырылырга тиеш: урамның, майданы, проспектың исемен күрсәткече, йорт һәм корпусның номерын күрсәткече, подъезд һәм фатирларның номеры күрсәткече, инвалидларның үтемлелеген халыкара символы, флагны төшерүчеләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янгын гидрантының күрсәткече, грунт геодезик билгеләр күрсәткече, магистрале камералары һәм суүткәргеч челтәр коелары күрсәткечләре, жирлек канализациясенә канализация күрсәткече, жир асты газүткәргеч корылмаларының күрсәткече. Конкрет бинада йорт билгеләре составы һәм аларны урнаштыру шартлары биналарның урам-юл челтәренә бәйле функциональ билгеләнеше һәм урыннары белән билгеләнә.

Жирлек биналары, корылмалары һәм торак йортлары Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урам күрсәткечләре белән жиһазландырылырга тиеш.

2 бүлек. Биналардан һәм корылмалардан өске су бүлүне тәэмин итү өчен алар периметры буенча ышанычлы гидроизоляцияле отмоствалар урнаштыруны күздә тотарга. Отмостваның уклонын бинадан читкә кимендә 10 промилле кабул итәргә. Бина һәм корылмалар өчен отмоствалар киңлеге - 0,8 - 1,2 м, катлаулы геологик шартларда (карстлы грунтлар) - 1,5-3 м. бина жәяүлеләр коммуникациясенә кушылган очракта, отмостваның ролен гадәттә каты өслекле тротуар башкара.

2.11.5. Оештырганда су белән скатные түбәләр аша водосточные торбалар:

- бина стеналарында торбалар урнаштырганда фасадлар пластикасын бозмаска, ялган кушылмаларның герметиклыгын тәэмин итәргә һәм су агымының исәп-хисап күләмнәренән чыгып, кирәкле үткөрү мөмкинлеген тәэмин итәргә;

- 200 мм дан артык торбадан чыга торган судагы ирекле рәвештә егылу биеклегенә юл куймаска;

- урыннарда торбадан төп жәяүле коммуникацияләренә су агымын киредән ким булмаган каты катлам булуын, яки бу Кагыйдәләренә 2.1.14 пункты нигезендә ябылган яки ябылган рәшәткәләр белән капланган лотоклар урнаштыруны күздә тотарга);

- күздә тотарга дренаж урнаштыру урыннарында су стока берсе труба бу газон яки башка йомшак төрләрен каплау.

2.11.6. Торак, сәүдә һәм жәмәгать билгеләнешендәге биналарның керү төркемнәре яктырту жиһазлары, элмә такталары (kozyряк), өслекләренә сопряжения элементлары (баскычлар һәм ТМП.), инвалидлар һәм аз хәрәкәтләнүче халык төркемнәре (пандуслар, перила) һәм башка кирәкле элементлар белән жиһазландырылырга тиеш.

2.11.6.1. Керү төркемнәре булганда каты өслекле майданчыклар һәм яшелләндерү буенча төрле кабул итүләр булырга тиеш. Керү урыннарында майданчыкларны оештыру участок территориясе чикләрендә дә, килешү нигезендә урнаштырылган һәм эксплуатацияләнә торган жирлекнең иҗтимагый территорияләрендә дә каралырга мөмкин.

2.11.6.2. Жиңел транспортны вакытлыча парклау өчен керү төркемнәре каршындагы майданның бер өлешен куллануны рөхсәт итәргә, шул ук вакытта жәяүлеләр агымын үткөрү өчен кирәкле узу киңлеге тәэмин ителсә, бу исәп-хисап (әлеге кагыйдәгә 3 нче кушымта) белән расланырга тиеш. Бу очракта аеручы элементлар (стационар яки күчмә коймалар), контейнер яшелләндерүне күздә тотарга кирәк.

2.11.6.3. Тротуарлар зонасында керү төркемнәре минималь норматив киң тротуарлы урам-юл челтәре булган очракта керү төркеме элементлары (баскычлар, пандуслар, крыльцо, яшелләндерү) яндагы тротуарларга 0,5 метрдан да артмаска тиеш.

2.11.7. Жәяүлеләренә һәм чыгыш ясаучы пыяла витриналар түбәдән кар катламы һәм боз сөңгеләре кимүдән саклау өчен, шулай ук боз сөңгеләре барлыкка килүне булдырмау өчен түбәнең тышкы периметры буенча электр контурын кулланырга кирәк.

2.11.8. Техник идэнгә керү ишекләре, подваллар, чарлактар, биналарның һәм корылмаларның түбеләре йозакка ябылырга тиеш.

2.11.9. Кибетләр, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү оешмалары витриналары яктырту жайланмалары белән жиһазландырылырга тиеш.

Витриналарны яктырту тәүлекнең караңгы вакыты жигү белән көн саен мәжбүри рәвештә башкарылырга тиеш.

2.11.10. Керү урыннары, биналар, корылмалар, витриналар, иллюминацияләр, элмә такталар, тышкы реклама һәм мәгълүмат объектлары, телевизион антенналар, кече архитектура формалары, шулай ук киосклар, павильоннар һәм лотоклар һ.б. булырга тиеш.

Яраксызга килгән, зарарланган, шулай ук ремонт таләп итүче керү төркемнәре, баскычлар, баскычлар, поручнялар, пандуслар, биналар һәм корылмаларның витражлары, витриналар, иллюминация, элмә такталар, тышкы реклама һәм мәгълүмат объектлары, телевизион антенна жайланмалары, шулай ук аларның конструктив элементлары, кече архитектура формалары, киосклар, павильоннар һәм лотоклар һ.б., аларны куркынычсыз эксплуатацияләү максатларында алыштырылырга яки ремонтланырга тиеш.

2.11.11. Керү төркемнәре булганда каты өслекле мәйданчыктар һәм яшелләндерү буенча төрле кабул итүләр булырга тиеш. Керү урыннарында мәйданчыктарны оештыру участок территориясә чикләрендә дә, килешү нигезендә урнаштырылган һәм эксплуатацияләнә торган жирлекнең ижтимагый территорияләрендә дә каралырга мөмкин.

2.11.12. Тью:

- күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең ризалыгы булмаса күпфатирлы йортта керү группасын урнаштыру;
- торак бина милекчеләренең ризалыгы булмаса керү группасын урнаштыру өчен балкон куллану;
- күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен вәкаләтле орган белән килештермичә үз белдеге белән урнаштыру.

2.12. Мәйданчык

2.12.1. Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр өчен ял итү, спорт белән шөгыльләнү, чүп жыючылар урнаштыру, этләрне урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобиль стоянкалары кебек мәйданчыктарның түбәндәге төрләрен проектларга тәкъдим ителә. Жирле әһәмияттәге махсус саклана торган табигый территорияләренең теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләре һәм зоналары чикләрендә мәйданчыктарны урнаштыру һәйкәлләрне саклау, табигаттән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерелгә тиеш.

Балалар мәйданчыктары

2.12.2. Балалар мәйданчыктары төрле яшьтәге балаларның уеннары һәм актив ялы өчен билгеләнгән: мәктәп алды (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәге (7-12 яшь). Мәйданчыктар төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыктар рәвешендә яки яшь кызыксынулары буенча зоналаштырылган комплекслы уен мәйданчыктары буларак оештырыла ала. Балалар һәм яшүсмерләр өчен (12-16 яшь) спорт-уен комплекслары (микро-скалодром, Велодром һәм ТМП.) һәм самокатларда, роликов доскаларында һәм тимеракта шуу өчен махсус урыннар булдыру тәкъдим ителә.

2.1.3. Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыктары чикләренә кадәр ераклык 10 м дан да ким түгел, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 м дан да ким түгел, комплекслы уен мәйданчыктары-40 м дан да ким түгел, спорт-уен комплекслары-100 м дан да ким түгел. төркем яки микрорайонның яшелләнделгән Территорияләрендә, спорт-уен комплекслары һәм шуу өчен урыннар - торак район паркларында урнаштырырга.

2.1.2. Торак билгеләнешле территорияләрдә балалар уеннары өчен мәйданчыктар 1 кешегә 0,5-0,7 кв. м исәбеннән проектларга тиеш. Мәйданчыктарны урнаштыру күләме һәм шартлары балаларның яшь төркемнәренә һәм жирлектә торак төзелеше урыннарына бәйле проектларга тәкъдим ителә.

2.12.4.1. Мәктәп алды яшендәге балалар мәйданчыктары аз күләмдә булырга мөмкин (50 - 75 кв. м), аерым урнашырга яки өлкәннәр тыныч ял итү мәйданчыктары белән бергә булырга мөмкин - бу очракта мәйданчыкның гомуми мәйданы 80 кв. метрдан да ким булмаса тиеш.

2.12.4.2. Уен майданчыкларының оптималь күләмен мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен - 70 - 150 кв.м, мәктәп яшендәге балалар өчен - 100 - 300 кв. м, комплекслы уен майданчыклары - 900 - 1600 кв. м. билгеләргә тәкъдим ителә. Күрше балалар һәм өлкәннәр майданчыкларын куе яшел үсентеләр һәм (яки) декоратив диварлар белән аерырга киңәш ителә.

2.12.4.3. Тарихи яки югары тыгыз төзелеш шартларында майданчыкларның күләме гамәлдәге территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, муниципаль берәмлекнең якин-тирә территорияләрендә яки әлеге Кагыйдәләрнең 4.3.4 пункты нигезендә төзелеш составында норматив күрсәткечләренә компенсацияләү белән кабул ителергә мөмкин.

2.12.5. Балалар майданчыклары жәяүлеләр өчен транзит хәрәкәтеннән, юллардан, борылу майданчыкларыннан, кунак тукталышларыннан, чүп жыючыларны урнаштыру өчен майданчыклардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларыннан киртә булырга тиеш. Балалар майданнарына карашны юл йөрүдән һәм урамнардан оештырырга кирәк түгел. Балалар майданчыкларын яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) изоляцияләү шарты белән, балалар майданчыклары чикләреннән кунак стоянкаларына һәм автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларына кадәр – СанПиН, чүп жыючы майданнарны 20 метрдан 100 метрга кадәр кабул итәргә кирәк., шөһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларында (50 м дан да ким түгел) туктаусыз-аермалы майданчыкларда.

2.1.2. Травматизм булмасын өчен балалар майданчыкларын үзгәртеп корганда территориядә чыгыш ясаучы төп яки аскы ботакларның, Жир өслеге өстендәге иске, киселгән жиһазларның (стойкалар, фундаментларның), жиргә зыян күрмәгән металл чокырларның (кагыйдә буларак, турникларның һәм качельларның) булуын булдырмый калырга кирәк. Якин-тирә территорияләренә реконструкцияләгәндә балалар майданчыкларын эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын складлау урыннарыннан изоляцияләргә кирәк.

2.12.7. Балалар майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак өслек төрләре, газонлы майданчык өслеген тоташтыру элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм урналар, яктырту жиһазлары.

2.12.7.1. Йомшак өслек төрләрен (ком, уплотненное ком грунтовой нигезендә яки гравий крошке, йомшак резина яки йомшак синтетик синтетик) балалар майданчыгында уен жиһазлары урнашкан урыннарда һәм балалар егылу мөмкинлеге белән бәйле башка төрләренә күздә тотарга. Эскәмияләр урнаштыру урыннарын каты өслек төрләре яки нигез итеп әлеге Кагыйдәләрнең 2.6.4.1 пункты нигезендә жиһазландырырга тәкъдим ителә. Майданчыкларны үлән каплаган вакытта каты, йомшак һәм катнаш капламнар белән жиһазлауга жәяүлеләр юлларын күз алдында тотарга кирәк.

2.12.7.2. Өчен сопряжения майданы һәм газон кулланырга садовые бортовые тырышучы белән скошенными яки закругленными краями.

2.12.7.3. Балалар майданчыкларын агач һәм куак утыртмалары белән яшелләндерергә, аларның инсоляциясен исәпкә алып, 5 сәгать ут көне эчендә. Майданның Көнчыгыш һәм төньяк ягыннан агачлар 3 метрдан да ким булмаса тиеш, ә көньяк һәм көнбатыш яктан майданнан 1 метрдан да ким булмаса тиеш. Мәктәпкәчә яшьтәге майданчыкларда көпчәкле үсемлекләр төрләрен куллану рөхсәт ителми. Балалар майданчыкларының барлык төрләрендә дә агулы жиләк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.7.4. Уен жиһазларын урнаштыру 14 нче таблицада күрсәтелгән куркынычсызлыкның норматив параметрларын исәпкә алып, әлеге кагыйдәгә 2 нче кушымта проектын эшләү. Спорт-уен комплекслары майданчыклары майданчыгында үз-үзеңне тоту һәм спорт-уен жиһазлары куллану кагыйдәләре белән стенд ясарга киңәш ителә.

2.12.7.5. Яктырту жиһазлары майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. Яктырту жиһазларын 2,5 метрдан ким биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

Ял майданчыклары

2.12.8. Ял майданчыклары өлкәннәр өчен тыныч ял итү һәм өстәл уеннары өчен каралган, аларны торак төзелеше участкаларында, торак төркеме һәм микрорайонның яшелләндерелгән территорияләрендә, паркларда һәм урман паркларында урнаштырырга кирәк. Ял майданчыкларын үткөрү өчен урыннар билгеләргә, тукталышлар, борылу майданчыклары белән танышырга киңәш ителә - алар арасында һәм ял итү майданчыгы арасында яшелләндерү полосасын (куаклар, агачлар) кимендә 3 м. каралырга кирәк. Ял итү майданчыгы чикләреннән автомобиль саклау урыннарына кадәр ераклыкны СанПиН

2.2.1/2.1.1200, шөһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларында туктаусыз-борылма майданчыктардан кабул итәргә кирәк.

2.12.9. Торак территорияләрдә ял итү майданчыктарын жан башына 0,1-0,2 кв. м исәбеннән проектларга кирәк. Майданчыкның оптималь күләме 50-100 кв.м, ял майданының минималь күләме - 15-20 кв. метрдан да ким булмаска тиеш. Бер майданчыкта тыныч ял һәм шау-шу өстәл уеннары берләшәргә киңәш ителми. Парктар территорияләрендә үләндә ял итү өчен күлләк майданчыктары оештыру киңәш ителә.

2.12.10. Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә гадәттә үз эченә ала: каты өслек төрләре, газонлы майданчык өслеген тоташтыру элементлары, яшелләндерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, урналар (ким дигәндә, һәр эскәмиядә берәр), яктырту жиһазлары.

2.12.1. Майданчыкны каплау плитка куәтләре рәвешендә проектларга кирәк. Ял итү майданчыктары һәм балалар майданчыктары белән бергә балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырылуга юл куярга киңәш ителми.

2.12.1.2. Периметраль яшелләндерү, агачлар һәм куаклар утырту, чәчәк түтәлләре, вертикаль һәм мобиль яшелләндерү кулланырга кирәк. Лужайки майданчыктары агач һәм куаклар төркемнәре белән әйләндереп алынган булырга тиеш. Инсоляцию һәм затенение майданчыктары ял итәргә киңәш ителә пункты нигезендә 2.12.7.3 элгә кагыйдәләр. Агулы жыләк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.1.3. Яктырту жиһазларының эшләвен майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында тәэмин итәргә кирәк.

2.12.1.10. Өстәл уеннары өчен эскәмияләр куелган майданның минималь күләмен 12-15 кв. м. күләмендә билгеләргә тәкъдим ителә.

Спорт майданчыктары

2.12.11. Спорт майданчыктары халыкның барлык яшь төркемнәре өчен физкультура һәм спорт белән шөгыльләну өчен каралган, аларны торак һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр, спорт корылмалары участкалары, гомуми белем бирү мәктәпләре участкалары составында проектларга кирәк. Спорт майданчыктарын проектлауны майданчык специализациясенә бәйлә рәвештә алып барырга киңәш ителә. Ераклыкны майдан чигеннән жиңел автомобильләр саклау урыннарына кадәр кабул итәргә кирәк нигезендә СанПиН 2.2.1/2.1.1200.

2.12.12. Гомуми белем бирү мәктәпләре участкалары территориясендә спорт ядкарен урнаштыру һәм проектлаштыру якын-тирә торак төзелешенә халыкка хезмәт күрсәтүне исәпкә алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып барырга киңәш ителә. Спорт майданчыктары чикләреннән торак йортлар тәрәзәләренә кадәр минималь ара майданны тавыш характеристикасына бәйлә рәвештә 20дән 40 метрга кадәр кабул итәргә киңәш ителә. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен комплекслы физкультура-спорт майданчыктары (75 балага) майданы 150 кв. метрдан ким булмаган, мәктәп яшендәге (100 балага) 250 кв. метрдан да ким булмаган майданда билгеләргә тәкъдим ителә.

2.12.13. Кагыйдә буларак, спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә үз эченә ала: йомшак яки газон каплау төрләре, спорт жиһазлары. Майданчыкны яшелләндерү һәм койма ясау киңәш ителә.

2.12.13.1. Яшелләндерүне майданчык периметры буенча урнаштырырга кирәк, тиз үсә торган агачларны майдан читеннән 2 метрдан да ким булмаган ераклыкта утыртып. Майданчыкны койма өчен вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин.

2.12.13.2. Майданчыктарны 2,5 - 3 м биеклектәге чөлтәрле койма белән, ә бер - берсенә 1,2 м биеклектәге спорт майданчыктары кушылу урыннарында урнаштырырга кирәк.

Чүп жыючылар урнаштыру өчен майданчыктар

2.12.14. Чүп жыючылар урнаштыру майданчыктары-каты көнкүреш калдыктарын (каты көнкүреш калдыктары), зур габаритлы калдыктарны һәм башка төр калдыктарны жыю өчен махсус жиһазландырылган урыннар. Мондый майданчыктар булуны теләсә кайсы функциональ билгеләнештәге территорияләр һәм участкаларны күздә тотарга кирәк, анда каты көнкүреш калдыктары һәм башка калдыктар жыела ала.

2.12.14.1. Жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси домовладельцы, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык субъектлары тәэмин ителәр:

- каты көнкүреш калдыклары жыюны махсус жиһазландырылган каты көнкүреш калдыклары (каты көнкүреш калдыклары) майданчыларында урнаштырылган контейнерларга житештерергә. Каты көнкүреш калдыклары контейнер майданчыгы (каты көнкүреш калдыклары) территориясендә хокукына ия булмаган очракта, уңга ия эш башкаручы (контейнер майданчыгы булган яки хезмәт күрсәтүче) белән контейнер майданчыгы һәм каты көнкүреш калдыклары контейнеры (ТКО) бирү, жыештыру, техник карап тоту өчен килешү төзәргә тәкъдим ителә);

- контейнер майданчыгын һәм каты көнкүреш калдыклары контейнерын техник яктан төзек хәлдә тоту, хужасы реквизитларын, каты көнкүреш калдыклары ташучы подрядчы оешманы күрсәтеп маркировканы буяп, шулай ук чүп чыгару графигын кертәргә;

- контейнерлар белән майданчыкларга түләүсез йөрү мөмкинлеген тәэмин итәргә.

Торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларыннан, Мәдәният, балалар һәм дөвалау оешмаларыннан, предприятиеләрдән, төзелеш майданчыкларыннан, дача, гараж жәмгыятьләреннән, башка оешмалардан һәм башка оешмалардан күрсәтелгән оешмаларга һәм торак хужаларына, шулай ук махсус оешмалар яки шәхси эшмәкәрләр белән килешүләр нигезендә житештерү һәм куллану калдыкларын башка житештерүчеләргә житештерү һәм куллану калдыкларын чыгару тәкъдим ителә.

2.12.14.2. Калдыклар чыгаруны гамәлгә ашыручы затлар бурычлы:

-торак фонды, оешма, учреждение, предприятие, берләшмәләр һәм муниципаль берәмлекнең башка территорияләреннән калдыкларны һәм хужалык-фекаль агымнарны вакытында алып чыгарга (килешү нигезендә) ;

- хәрәкәт һәм тукталышлар схемалары белән маршрут графикларының һәр махсуслаштырылган машинасына төзәргә;

- заказчы белән килештерелгән маршрут графикларының мәжбүри үтәлүен тәэмин итәргә;

— каты коммуналь калдыкларны махсус полигоннарда (санкцияләнгән чүплекләргә), ә корыч су-чистарту станцияләренә чыгару. Житештерү һәм куллану калдыкларын ташу түбәндәге ысуллар белән гамәлгә ашырыла: авария хәлендәге хәлләр тудыруны, әйләнә-тирә мохиткә һәм кешеләр сәламәтлегенә зыян китерүне кисәтүче, транспорт чаралары белән махсус жиһазландырылган яки жайлаштырылган (ябулы кузов идәнне ябучы) транспорт чаралары белән аларны югалту мөмкинлеген кире кагу;

- сәнәгать нетоксик калдыклары чыгару, алга таба технологик эшкәртеләргә тиеш булмаган, сәнәгать калдыклары өчен полигоннарда яки контроль һәм күзәтчелек органнары рөхсәтеннән чүплеккә яки каты көнкүреш калдыклары полигонына;

- торак фонды территорияләреннән көнкүреш калдыкларын иртәнге 7 сәгатьтән 22 сәгатькә кадәр чыгару.

2.12.14.3. Калдыкларны вакытлыча саклаганда ишегалды чүп жыюникларында (контейнерларда) аларны каплау һәм бүлү мөмкинлеге төшәреп калдырылырга тиеш. Елның салкын вакытында (температура -5 һәм аннан да түбәнрәк булганда) саклау срогы контейнерлар тутырылмаган очракта, жылы вакытта (+5 артык уңай температура булганда) өч тәүлектән артмаска тиеш (көндәлек чыгару).

2.12.14.4. Канализацияләnmәгән йортларда сыек калдыкларны жыю өчен ишегалды киртәләре куела, алар каты фракцияләр бүлгә өчен түбәле су үткәрми торган һәм жир өсте өлешенә ия булырга тиеш. Жир өсте өлеше помойниц һәм ишегалды жыештыручылар булырга тиеш непроницаемой өчен грызунов. Жир өслегенә кадәр 0,35 м дан артык нечкәрәкләр белән пычрату рөхсәт ителми.

Ишегалды жыештырулары торак биналардан, балалар учреждениеләреннән, ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган һәм 100 метрдан да артык булмаган арага, коелардан 50 метрдан да ким булмаган арага чыгарылырга тиеш. Водонепроницаемый выгреб аны тутыру буенча чистартылырга тиеш, әмма алты айга бер тапкырдан да ким түгел. Ишегалды жыештыручылар бүлмәләре чисталыкта булырга тиеш. Аларны урып-жыюны көн саен башкарырга кирәк. Бинаны атнага бер тапкыр дезинфекция чаралары белән кайнар су белән юарга кирәк.

2.12.14.5. Азык-төлек калдыкларын махсус билгеләнгән «азык калдыклары» дип язылган жыентыкларга жыярга рөхсәт ителә. Махсуслаштырылган азык-төлек хужалыклары белән килешүләр булмаган очракта, каты көнкүреш калдыклары белән бергә азык-төлек калдыкларын жыю рөхсәт ителә. Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларында азык-төлек

калдыктарын вакытлыча саклау, аларның милек рәвешләренә карамастан, бары суытыла торган биналарда гына башкарылырга тиеш.

2.12.14.6. Жәйге чорда калдыктарның металл жыентыктарын (контейнерлар) юарга («алыштырылмый торган» системада 10 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган очракта, «алыштырыла торган» очракта — калдыктардан соң), агач жыентыктарны — дезинфекцияләргә (һәр төрмәдән соң) кирәк.

2.12.14.7. Контейнерларның техник һәм санитар торышы, контейнер майданчыктарының, чүп үткәргечләренә, чүп кабул итү камераларының, урамдагы чокырлар, аларның тирә-яктарындагы чисталык һәм тәртип өчен җаваплылык аларның хужалары җаваплы.

Күп катлы, йорт яны территорияләре һәм шәхси торак төзелеше территориясендә контейнер майданчыктарын урнаштыру, карап тоту, урнаштыру урыннары өчен җаваплылык теләсә кайсы милек формасын, оештыру-хокукий рәвешне, әлеге торак фондына хезмәт күрсәтүче шәхси эшкуарга йөкләнә.

Контейнер майданчыктарын һәм жыелган бункерларны урнаштыру урыннарын карап тоту өчен, башка территорияләрдә, шул исәптән милек хокуктары, биләмәләре һәм файдалану хокукында булган затларга җаваплылык йөкләнә.

2.12.15. Майданчыктарны торак бина тәрәзәсеннән, балалар учреждениеләре участкалары чикләреннән ерак түгел, ял итү урыннарын 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта, торак төзелеше участкаларында урнаштырырга кирәк-ерак подъезддан жәяүлеләр сукмактары буенча 100 м юллардан да ерак түгел, шул ук вакытта майданчык территориясә юл йөрүгә комачауларга тиеш, әмма транспорт йөртүгә комачауламаска тиеш. Майданчыкны аерым урнаштырганда (транспортта йөрүдән тыш) контейнерлар чистарту һәм борылу майданчыктары булу өчен транспортның уңайлы керү мөмкинлеген күздә тотарга (12 м x 12 м). Майданчыктарны транзит Транспорт һәм жәяүлеләр коммуникацияләреннән тыш, биналарның урам фасадларынан читтә урнаштыру киңәш ителә. Майданчык территориясен су басу зонасында (яңәшәсендәгә төзелеш, асылмалы яки яшел үсентеләр утырту) урнашырга киңәш ителә.

Контейнер майданчыктары, контейнер һәм туплаучы бункерлар урнаштыру урыннары көнкүреш һәм зур габаритлы чүп-чарлардан даими чистартылып торырга, чисталыкта һәм тәртиптә булырга, матурланырга һәм ремонтланырга тиеш. Контейнер һәм бункер-торгызу төзекләндерелергә тиеш булмаган тупланмалар алыштырылырга, урнаштыру урыннарыннан бетерелергә тиеш.

Предприятие, оешма, торак төзелеш һ.б. территориясендә контейнерлар һәм бункерлар техник яктан төзек хәлдә булырга, хужасы, подрядчы оешма реквизитларын күрсәтеп, каты көнкүреш калдыктары чыгаручы, калдыктарны чыгару вакытын күрсәтеп маркировкага ия булырга тиеш.

2.12.16. Торак билгеләнеше территориясендә 1 кешегә 0,03 кв. м яки чүп үткәргечләре булган торак йортларның 6 - 8 подъездына 1 майданчык проектлы; әгәр подъездлар азрак булса - һәр йорт каршындагы бер майданчык.

2.12.17. Чүп жыюучыларны урнаштыру майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләре үз эченә ала: каты өслек төрләре, тирә-юнь территорияләре белән майданчык өслеген тоташтыру элементлары, каты көнкүреш калдыктары жыю өчен контейнерлар, яктырту жиһазлары. Майданчыкны яшелләндерү проектын эшләргә киңәш ителә. Контейнер майданчыгында чүп чыгару графигы күрсәтелергә тиеш

оешма чүп-чарны ташучы телефоннарның исемнәре һәм контакт телефоннарының исемнәре.

2.12.17.1. Майданчыкны транспорт йөртүнең шундый ук капламасын билгеләргә кирәк. Майданчыкның капламын, суны туңдыруга һәм контейнерны туктатуга юл куймас өчен, машиналар йөрү өлешендә 5-10% тәшкит итүче билгеләргә кирәк.

2.12.17.2. Якын - тирә юл янындагы майданчыкка, кагыйдә буларак, бер дәрәжәдә, бордюры ташын, газон - бакча борты яки 1,0-1,2 метр биюктәгә декоратив дивар урнаштырмыйча гына туры килә.

2.12.17.3. Яктырту жиһазларының эшләвен терәк биюктәгә 3 метрдан да ким булмаган территорияне яктырту режимында билгеләргә.

2.12.17.4. Яшелләндерү киңәш ителә житештерергә агачлар белән югары дәрәжәдәгә фитонцидности, густой һәм плотной крона. Майданчыктарны визуаль изоляцияләү өчен декоратив стенкалар, трельяжлар яки жыләк-жимешсез югары куаклар рәвешендәгә периметраль тере шәһәрчекләп куллану рәхсәт ителә.

Этләр өчен майданчыklar

2.12.18. Этләрне йөртү өчен майданчыklar микрорайоннан һәм торак районның гомуми файдалану территорияләрендә, Яшел утыртмалардан буш урыннар, 1 нче сыйныф магистральләренең техник зоналарында, 110 кВттан артык көчәнешле электр тапшыру линияләре астында, беренче һәм икенче поясларның су белән тәэмин итү чыганакаларының санитар зонасынан читтә урнаштырырга киңәш ителә. Майданчыкны табиғый комплекс территорияләрендә урнаштыру табиғаттан файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килештерергә киңәш ителә.

2.12.19. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөртү өчен майданчыklar күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә 800 кв. м. га кадәр кабул итергә киңәш ителә, гамәлдәге төзелеш шартларында, территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыklarның киметелгән күләмен кабул итергә мөмкин. Майданчыklarның үтемлелеген 400дән артык түгел. территориядә һәм тыгыз торак төзелеше булган микрорайоннарда 600 м дан да артмаска киңәш ителә. Майдан чигеннән торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ераклык 25 метрдан да ким түгел, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыklары, ял майданчыklары участкаларына кадәр - 40 метрдан да ким түгел.

2.12.20. Этләрне урамда йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлеген төрле каплау, коймалар, эскәмияләр (ким дигәндә), урналар (ким дигәндә), яктырту һәм мәгълүмати жайланмалар үз эченә ала. Тәкъдим ителә предусматривать периметральное яшелләндерү.

2.12.20.1. Этләрне урамда йөртү өчен билгеләнгән майданның бер өлешен каплау өчен, хайваннарның азыгын жәрәхәтләнәдерми торган яхшы дренаж тәэмин итүче тигез өслекне (газон, Комлы, комлы-жир), шулай ук даими жыештыру һәм яңарту өчен уңайлы булуны күздә тотарга киңәш ителә. Майданы поверхностей өчен билгеләнгән хужалары эт, киңәш ителә проектировать белән твердым яки комбинированным Төрә каплау (плитка, утопленная бу газон һәм башкалар). Майданга якин килү каты өслек белән жиһазландырылырга тәкъдим ителә.

2.12.20.2. Шулай ук вакытта элементлар һәм коймалар секцияләре арасындагы ераклык, аның түбән ягы һәм жире арасында хайваннар өчен майданчыктан чыгып китәргә яки үзенә травма ясарга мөмкинлек бирмәвен исәпкә алырга киңәш ителә.

2.12.20.3. Майданчык территориясендә майданчыктан файдалану кагыйдәләре белән мәгълүмати стендны карарга киңәш ителә.

2.12.20.4. Яшелләндерү тәкъдим ителә проектировать берсе периметральных плотных утырту Югары куаклар рәвешендә тере изгороди яки вертикаль яшелләндерү.

Этләрне өйрәтү (дрессировкалау) өчен майданчыklar

2.12.21. Этләрне өйрәтү өчен майданчыklar торак һәм ижтимагый билгеләнештәге төзелешләрдән 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга киңәш ителә.

2.12.22. Этләрне дрессировкалау майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеген йомшак яки газон каплау, коймалар, эскәмияләр һәм урналар (майданчыкка кимендә 2 ел), мәгълүмат стенды, яктырту жиһазлары, махсус тренировкалар жиһазлары үз эченә ала.

2.12.22.1. Майданчыкны каплау малларның азыгын (газон, ком, ком-жир) түгел, шулай ук даими жыештыру һәм яңарту өчен уңайлы дренаж тәэмин итүче тигез өслеккә ия булуны күздә тотарга киңәш ителә.

2.12.22.2. Койма, кагыйдә буларак, 2,0 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма (металл челтәр) күрсәтелергә тиеш.

2.12.22.3. Этләрне дрессировкалау өчен майданчыklar уку, күнегүләр, спорт кирәк-яраklары һәм корылмалар, яңгырдан элөп куелган, инвентарь, жиһазлар һәм ял итү өчен көнкүрөш бинасы белән жиһазландырырга тәкъдим ителә.

Автостоянкалар майданчыklары

2.12.23. Муниципаль берәмлек территориясендә түбәндәге автостоянкаларны күз алдында тотарга кирәк: автомобильләренә, урамнарны (йөрү өлешендә парковка рәвешендә), әдәпсез («карманов» рәвешендә һәм машиналар йөрү өлешеннән чигенергә), кунак (торак төзелеше

участогында), халык автомобильләрэн саклау өчен (микрорайон, район) ,ъектлы (объект яки объектларның төркеменнән), башка (йөк, күчүче һ.б.).

2.12.24. Исәпкә алырга кирәк, дип ераклык чикләре автостоянки кадәр тәрәзәләр торак һәм ижтимагый биремнәр кабул ителә нигезендә СанПиН 2.2.1/2.1.1200. Приобъект автооюнкалары майданчыкларында инвалидлар автомобильләре өлешен СНиП 35-01 нигезендә проектларга, киң катлам бүлекләгечләр булмаса, ике яки аннан да күбрәк урынны блоктарга, ә бары тик үтә күренмәле сары тамгалар ярдәмендә генә.

2.12.25. Шәһәр пассажир транспорты тукталышлары зонасында автостоянкалар майданчыкларын урнаштыру рөхсәт ителми, автостоянкага керү урыннары оештыру ахырыннан 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

2.12.26. Автостоянкалар майданчыкларында территорияне төзекләндерү элементларын кирәкле урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен мәжбүри рәвештә каплау элементлары исемлеген, өслекләргә соприжения элементлары, бүлү элементлары, яктырту һәм мәгълүмати жиһазлар үз эченә ала. Автомобильләргә озаклап саклау өчен майданчыклар асылмалы, боксларның жиңел үсентеләре, күзәтү эстакадалары белән жиһазландырылырга мөмкин.

2.12.26.1. Майданчыкларны каплатып, транспорт юлларының шундый ук капламасын проектларга тәкъдим ителә.

2.12.26.2. Юл хәрәкәте белән майданчыкның каплануына борт ташын салмыйча, газон белән бәйлә - әлеге Кагыйдәләрнең 2.4.3 пункты нигезендә.

2.12.26.3. Майданчыкларда бүлү элементлары тамгалар (ак полосалар), яшелләндерелгән полосалар (газоннар), контейнер яшелләндерү рәвешендә башкарылырга мөмкин.

2.13. Жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.1. Жәяүлеләр коммуникацияләрен муниципаль берәмлек территориясендә жәяүлеләр өчен элемент һәм хәрәкәт итү тәэмин итә. Жәяүлеләр коммуникациясенә тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар керә. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда транспорт коммуникацияләре белән кисешүнең минималь күләмен, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексез эшләвен, инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәт итүләре өчен куркынычсыз, тоткарлыксыз һәм уңайсыз хәрәкәт итү мөмкинлеген тәэмин итәргә кирәк. Жәяүлеләр коммуникацияләре системасында төп һәм икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр элементәсе бүлеп биерү.

2.13.2. Жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда озын буйлы уклонны 60 промилле, поперечный уклон (берлекле яки двускатный) - оптималь 20 промилле, минималь - 5 промилле, максималь - 30 промилле кабул итәргә киңәш ителә. Инвалид коляскаларның хәрәкәт итүен исәпкә алып, жәяүлеләр коммуникацияләре клоннары артмаска киңәш ителә: озын - 50 промилле, поперечный - 20 промилле. 30-60 промилле тайпылышлары булган жәяүлеләр коммуникацияләрендә 100 м дан ким булмаган 5 м озынлыктагы горизонталь участкалар оештырырга киңәш ителә. Рельеф шартлары буенча югарыда күрсәтелгән уклоннарны тәэмин итеп булмый торган очракларда баскычлар һәм пандуслар урнаштыруны күздә тотарга тәкъдим ителә.

2.13.3. Тротуарларны киңәйтү кирәк булган очракта яқындагы төзелеш составында жәяүлеләр галереялары оештырырга мөмкин.

Төп жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.4. Төп жәяүлеләр коммуникацияләре торак, жәмәгать транспорты тукталышлары, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, рекреацион территорияләр белән элементәне, шулай ук жәмәгать зоналары һәм рекреация объектлары составында тарту корылмаларының төп пунктлары арасында элементәне тәэмин итә.

2.13.5. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен трассацияләү урамнар һәм юллар буенда (тротуарлар) яисә аларның бәйсез рәвештә башкарылырга мөмкин. Төп жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлегә «пик» сөгәтләрендә жәяүлеләр хәрәкәте интенсивлыгына һәм әлеге кагыйдәгә 3 нче кушымта нигезендә бер хәрәкәт полосасының үткәрүчәнлегенә бәйлә рәвештә исәп тоталар. Тарту пунктлары арасында яки бу юнәлешкә почмак белән кыска юнәлешләр буенча жәяүлеләр коммуникацияләрен трассировкалау (рекреацион юллардан тыш) 30лап.°

2.13.6. Транспорт юллары белән төп жәяүлеләр коммуникацияләре кисешкән очракта да бордюрлы пандуслар урнаштыру тәкъдим ителә. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә баскычлар, пандуслар, күперләр урнаштырганда әлеге элементларның үткәрүчәнлек сәләтен тигезләп булдыруны тәэмин итәргә киңәш ителә. Автотранспорт чараларын тукталыш һәм кую өчен гамәлдәге жәяүлеләр коммуникацияләрен һәм алар янындагы газоннарны куллану рөхсәт ителми.

2.13.7. Шуны да күздә тотарга кирәк: төп жәяүлеләр коммуникацияләре буенда урнашкан биналар элементлары һәм техник жайланмалар юл киңлеге кимергә тиеш түгел, шулай ук юл өслеге тигез 2 м.төп жәяүлеләр коммуникацияләре киңлеге белән 1,5 м саен 30 м. аша хәрәкәт итү өчен киңлекләренә (разъезд майданчыкларын), инвалидларны каршы юнәлешләрдә кресло - коляскаларда хәрәкәт итүне тәэмин итү өчен, киңлекләренә (разъезд майданчыкларын) киметергә киңәш ителә.

2.13.8. Анда урнаштырылмаган стационар булмаган корылмалар, кагыйдә буларак, жәяүлеләр өлеше, корылманы урнаштыру өчен бүлеп бирелә торган участок киңлеге һәм килүчеләр һәм сатып алучылар өчен билгеләнгән буфер зонасы киңлеге (0,75 м дан да ким түгел) тәшкил итә. Кресло-коляскаларда инвалидлар хәрәкәте мөмкин булган участкаларда жәяүлеләр коммуникацияләре киңлеге 1,8 метрдан да ким булмашка тиеш.

2.13.9. Рекреация объектлары составында жәяүлеләр коммуникацияләре 100 дән артык кеше һәм гектарга кадәр, һәр 100 метрдан ким булмаган саен, эскәмияләр һәм урналар урнаштыру өчен майданчыклар белән жиһазландырырга тәкъдим ителә.

майданчыклар ким дигәндә, бер тапкыр, ике урна (чүп - чар өчен кече контейнерлар), шулай ук коляскалы инвалидлар өчен (эскәмияләр янында 85 см дан да ким булмаган буш урын) урнашуга исәп тотарга киңәш ителә.

2.13.10. Кагыйдә буларак, төп жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә Территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләре үз эченә ала: каты каплау төрләре, өслекләренә сопряжения элементлары, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, эскәмияләр (рекреация территориясендә).

2.13.10.1. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен каплау һәм конструкцияләренә карата таләпләренә аларны бөтенсез эксплуатацияләү мөмкинлеге белән, ә 2,25 м һәм аннан күбрәк булган очракта махсус транспорт чараларын эпизодик яктан йөртү мөмкинлеге белән билгеләргә тәкъдим ителә. Киңәш ителә предусматривать мощение плиткой. Югары бровкаларда урнашкан жәяүлеләр коммуникацияләре киртәләрен сокослар һәм террас проектлау, әлеге Кагыйдәләренң 2.1.7 пункты нигезендә житештерергә.

2.13.10.2. Билгеле булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

Икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.11. Икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр коммуникацияләре, кагыйдә буларак, территория чикләрендә төзелеш һәм төзекләндерү элементлары (майданчыклар) арасында, шулай ук рекреация объектлары (сквер, бульвар, парк, урман паркы) территориясендә хәрәкәт итүне тәэмин итә. Икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр коммуникацияләре киңлеге, гадәттә, якынча 1,0 - 1,5 м кабул ителә.

2.13.12. Икенче дәрәжәдәге жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге, гадәттә, төрле каплау төрләрен үз эченә ала.

2.13.12.1. Скверлар, бульварлар, торак пункт бакчалары юлларындагы каты өслек төрләре каралырга тиеш. Киңәш ителә мощение плиткой.

2.13.12.2. Эре рекреация объектлары (парклар, урман парклары) юлларында йомшак яки катнаш капламаларның төрле төрләрен, табигый грунт өслекләре жәяүлеләр сукмакларын күздә тотарга киңәш ителә.

2.14. Транспорт юллары

2.14.1. Транспорт юллары-кварталлар, зур рекреация объектлары, житештерү һәм жәмәгать зоналары территорияләре арасында транспорт элементәсе тәэмин итүче транспорт коммуникацияләре системасы элементлары, шулай ук торак пунктның урам-юл челтәре белән элемент.

2.14.2. Транспорт йөрешен проектлау СНИПны исәпкә алып алып алып алып алып алып алып алып бара 2.05.02. Юлларны проектлаганда ландшафтның сакланышын һәм әйләнә-тирә территорияләренң экологик торышын тәэмин итү.

2.14.3. Велосипед юлларын комплекслы төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлеге үз эченә ала: каты өслек тибы, якин-тирә территорияләр белән велосипед юллары өслеген тоташтыру элементлары.

2.14.3.1. Урам һәм юллар буенда урнашкан велосипедларда яктылыкны, рекреацион территорияләрдә - велосипед юллары буенда яшелләнדרү күздә тотарга кирәк.

2.14.3.2. Юл буйларында ятмалар габаритларны киметүгә китерергә тиеш түгел, юл өслеген каплау дәрәжәсе буенча ирекле киңлекнең биеклегенә 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Кисәк 3. ИЖТИМАГЫЙ БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

3.1. Гомуни нигезләмәләр

3.1.1. Ижтимагый билгеләнештәге территорияләрдә төзекләнדרү нормалаштыру объектлары булып түбәндәгеләр тора: торак пунктның ижтимагый киңлекләре, участоклар һәм ижтимагый төзелеш зоналары тора, алар төрле ярашларда муниципаль берәмлекнең ижтимагый территорияләренең барлык төрләрен формалаштыралар: шәһәр һәм жирле әһәмияттәге үзәкләр, күп функцияле, магнитистраль һәм махсус ижтимагый зоналар.

3.1.2. Ижтимагый билгеләнеш территорияләрендә төзекләнדרгәндә түбәндәгеләрне тәэмин итәргә киңәш ителә: күз күрәме өчен территорияләренең ачыклығын һәм үтүен (чукраклар булмау), халыкның тоткарлыксыз хәрәкәт итү шартлары (кече шилле төркемнәрне дә кертеп), тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасына һәм төзелеш масштабына ярдәм итү алымнарын, әйләнә-тирә мохиттән төзекләнדרү элементларының стиль бердәмлегенә ирешүне.

3.2. Ижтимагый киңлекләр

3.1. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый киңлекләрен жәяүлеләр коммуникацияләре, жәяүлеләр зоналары, актив йөри торган ижтимагый төзелеш участкалары, торак пункт составында урнашкан яшелләнדרү участкалары, примагистраль һәм күп функцияле зоналар, шәһәр һәм жирле әһәмияттәге үзәкләр үз эченә ала.

3.1.1. Жәяүлеләр коммуникацияләре һәм жәяүлеләр зоналары торак пункт территориясе буенча жәяүлеләр өчен элемент һәм хәрәкәт итүне тәэмин итә (2.13, 7.2 һәм 7.3 пунктлар өлеге кагыйдә).

3.1.2. Приобо - шәһәр әһәмиятендәге сәүдә, мәдәният, сәнгать, мәгариф һәм башка объектлар; алар территория бүлеп бирү белән оештырылырга мөмкин, йә аннан башка, бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмалар төзелешенең тышкы контурына туры килә торган урыннар билгеләргә мөмкин.

3.1.1.3. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый киңлекләр территориясендә яшелләнדרү участкаларын чөчәк түтәлләре, газоннар, ялгыз, төркемләп, гади агачлар, вертикаль, күптәруслы, яшелләнדרүнең мобиль формалары рәвешендә проектларга.

3.1.2. Кагыйдә буларак, муниципаль берәмлекнең ижтимагый киңлекләрен төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлеге: плитка егәрлеге рәвешендә каты өслекләрдән каплау төрләре, өслекләренә сопряжения элементлары, яшелләнדרү, эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, жирлек мәгълүмат чыганакалары, яшелләнדרү участкаларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус капламалар һәм т.п.).

4.2.1. Жәмәгать урыннары территориясендә декоратив-гамәли сәнгать әсәрләре, декоратив су жиһазлары урнаштыру тәкъдим ителә.

4.2.2. Жәяүлеләр зоналары һәм коммуникацияләр территориясендә тышкы реклама чараларын, ваклап сату, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану, тукталыш павильоннары, бәдрәф кабиналары урнаштыру мөмкин.

4.3.3. Приобъект территорияләре булган очракта, Ижтимагый төзелеш участкалары территориясендә коймалар һәм тышкы реклама чаралары урнаштырылырга мөмкин. Тарихи, килеп туган төзелешләр, муниципаль берәмлекнең ижтимагый үзәкләре составында участкаларны урнаштырганда стационар яшелләнדרүнең булмавы мөмкин.

3.3. Жир кишәрлекләре һәм ижтимагый төзелеш өчен махсус зоналар

3.3.1. Ижтимагый төзелеш учасоклары (өлеге Кагыйдөләрнең 3.2.1.2 пунктында каралган кагыйдөләрдән тыш) - ул чикләнган яки ябык режимлы жәмәгать учреждениеләре учасоклары: хакимият һәм идарә органнары, хастаханә һәм тдп.объектлар. Алар приобъект территориясе бүлеп бирү яки аннан башка оештырылырга мөмкин-бу очракта учасок чикләре биналар һәм корылмалар төзелешенең тышкы контурына туры килә торган итеп билгеләнә. Махсус ижтимагый төзелеш зоналары (хастаханә, студентлар шәһәрчеге һәм тдп.) учасоклар Төркеме рәвешендә формалаша.

3.3.1. Учасокларны һәм жәмәгать төзелешендәге махсус зоналарны төзекләндерү проекткага һәм тармак белгечлегенә бирем нигезендә проектлана.

1.3.2. Ижтимагый төзелеш учасокларында (приобъект территорияләре булган очракта) һәм ижтимагый төзелешнең махсус зоналары территорияләрендә территорияне төзекләндерүнең мәжбүри элементлары исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслекләрне тоташтыру элементлары, яшелләндерү, чүп-чар өчен урналар яки контейнерлар, яктырту жиһазлары, учреждениеләрне мәгълүмати рәсмиләштерү чыганакалары. Килүчеләрне кабул итү белән бәйле учреждениеләр өчен эскәмияләр мәжбүри урнаштыруны күз алдында тотарга.

3.3.2.1. Киртәләрне, тышкы реклама чараларын урнаштыру мөмкин; тарихи, килеп туган төзелешләр, торак пунктның ижтимагый үзәкләре составында учасокларны урнаштырганда стационар яшелләндерүнең булмавы рәхсәт ителә.

Кисәк 4. ТОРАК БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

4.1. Гомуми нигезләмәләр

4.1.1. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып, гадәттә, жәмәгать киңлекләре, торак төзелеше учасоклары, балалар бакчалары, мәктәпләр, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау тора, алар төрле кушылмаларда торак төркемнәр, микрорайоннар, торак районнар формалаштыра.

4.2. Ижтимагый киңлекләр

4.2.1. Торак билгеләнешле территорияләрдә жәмәгать киңлекләрен жәяүлеләр коммуникацияләре системасы, торак группаларга, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү учреждениеләре учасоклары һәм гомуми файдаланудагы яшелләнделерелгән территорияләр формалаштырырга киңәш ителә.

4.2. Торак группаларга, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү учреждениеләрен керү урыннары белән жиһазландырырга тәкъдим ителә. Халык саны күп булган хезмәт күрсәтү учреждениеләре өчен (сәүдә үзәкләре, базарлар, сырхауханәләр, полиция бүлекләре) автостоянкалар урнаштыруны күздә тотарга. Полиция бүлеге, янгын депосы, ашыгыч ярдәм подстанцияләре, базарларның, шәһәр әһәмиятендәге объектларның торак билгеләнештәге территорияләрендә урнашкан учасокларында тимер коймалар булырга мөмкин.

4.2.3. Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә һәм хезмәт күрсәтү учреждениеләре учасокларында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрдән гыйбарәт: каты өслек төрләре, өслекне сопряжения элементлары, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр.

4.2.3.1. Плитка егәрлеге рәвешендә каты өслек, шулай ук мобиль яшелләндерү, урам техник жиһазлары, эскәмияләр урнаштыру тәкъдим ителә.

4.3.2. Тышкы реклама, неапиталь булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

4.4. Гомуми файдаланудагы яшелләнделерелгән территорияләр, гадәттә, торак төркемнәрне, микрорайоннарны, торак районнарны яшелләндерүнең бердәм системасы рәвешендә формалаштырыла. Яшелләндерү системасы жәяүлеләр һәм транспорт коммуникацияләре (газоннар, гади агач һәм куаклар утыртмалары), торак төзелеше учасокларынан читтә яшелләнделерелгән майданчыклар (спорт, спорт-уен, этләргә йөртү өчен һ.б.), рекреация объектлары (скверлар, бульварлар, микрорайон бакчалары, торак район парклары) үз эченә ала.

4.3. Торак төзелеше участкалары

4.3.1. Торак төзелеше участкаларын проектлаштыру, карап тоту объектларын йорт яны территориясеннән күмәк яки индивидуаль файдалану характерын исәпкә алып башкарырга кирәк. Моннан тыш, тарихи төзелеш составында, төзелешнең тыгызлыгы югары булган территорияләрдә, магистральләр буенда, төзекләндерелә торган территорияләрдә аларны урнаштырганда торак төзелеше участкаларын төзекләндерү үзенчәлекләрен исәпкә алырга кирәк.

4.3.2. Йорт яны территорияләреннән (күпфатирлы төзелеш) күмәк файдалану белән торак төзелеш участогы территориясендә мәжбүри тәртиптә транспорт белән йөрү (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче), майданчыклар (мәктәпкәчә яшътәге балалар өчен уеннар өчен, өлкәннәр өчен ял итү, чүп жыючылар, кунак автостоянкалары урнаштыру, керү төркемнәре каршында), яңгыр канализацияләре урнаштыру, яшелләнделгән территорияләр күздә тотарга кирәк. Әгәр территориянең күләме мөмкинлек бирә икән, участок чикләрендә спорт майданчыклары һәм мәктәп яшендәге балалар өчен майданчыклар, этләрне урамда йөртү өчен майданчыклар урнаштыру тәкъдим ителә.

4.3.3. Кагыйдә буларак, коллектив файдаланудагы торак төзелеш участогы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл катламының каты төрләре, майданчыкларны каплауның төрле төрләре (әлеге Кагыйдәләрнең 2.12 бүлекчәсе), өслекләрнең көчәнешен тикшерү элементлары, майданчыкларны жиһазлау, яшелләндерү, яктырту жиһазлары, яңгыр сулары канализациясе булу.

4.3.3.1. Торак кишәрлекне яшелләндерүне торак йортның отмосткасы һәм керү юлы (йорт яны яшелләндерү полосалары), юлның һәм тышкы чикләре арасында формалаштырырга киңәш ителә: йорт яны полосаларында - чөчәк түтәлләре, газоннар, вьющиея үсемлекләр, куакларның компакт төркемнәре, аерым зур булмаган агачлар; участокның калган территориясендә - ирекле композицияләр һәм яшелләндерү алымнары.

4.3.3.2. Әгәр ул магистраль урамнар буенда торак кишәрлекләрен әлеге Кагыйдәләрнең 4.3.4.3 пункты нигезендә урнаштыру шартларына каршы килми икән, торак төзелеше участогын койма белән әйләндереп алу мөмкин.

4.3.4. Тарихи төзелеш составында, төзелешнең тыгызлыгы югары булган территорияләрдә, магистральләр буенда урнашкан торак урыннары төзекләндерү эшләре шәһәр төзелеше шартларын һәм аларны урнаштыру таләпләрен исәпкә алып проектлана.

4.3.4.1. Саклау зоналары территорияләрендә һәйкәлләрне төзекләндерү проектларын саклау зоналары режимнары һәм төзелешнең типологик характеристикалары нигезендә алып барырга тәкъдим ителә.

4.3.4.2. Төзелеш тыгызлыгы югары булган торак участкаларда (20 мең кв. метрдан артык) төзекләндерү алымнарын кулланырга кирәк, шул ук вакытта участок территориясенә норматив күрсәткечләре хисабына тәэмин ителә:

- гадәттә торак төзелеше участогы территориясендә тормышка ашырыла торган кайбер функцияләргә (өлкәннәр ялы, спорт һәм балалар уеннары, кунак стоянкалары) һәм төзекләндерү элементлары (яшелләндерү һәм башкалар) торак төзелеше составына күчерү.

- спорт, балалар майданчыклары (Кече уен жайланмалары) урнаштыру өчен жир асты һәм жир асты корылмалары түбәләрен куллану һәм яшелләндерү (газон, вак тамыр системалы куаклар)-шул ук вакытта югарыда күрсәтелгән майданчыклардан чыгу-чыгу һәм гаражларның вентиляция шахталарына кадәр ераклык 15 метрдан да ким булмау тиеш.

4.3.4.3. Магистраль урамнар буенда торак участкаларын урнаштырганда, аларны тоташ койма белән әйләндереп алу һәм майданчыклар (балалар, спорт майданчыклары, чүп жыючылар урнаштыру өчен) урнаштыру рөхсәт ителми.

4.3.4.4. Реконструкцияләнгән торган торак йортлар территорияләрендә авыру һәм зәгыйфьләнгән агачларны бетерүне, сәламәт агачларны саклауны һәм декоратив рәсмиләштерүне, ялланмаган төзелешләрне (складлар, сарайлар, табигый барлыкка килгән гаражлар, шул исәптән «Ракушка» тибындагы урыннары) юк итүне, төзекләндерүнең мораль һәм физик яктан искергән элементларын алыштыруны күздә тотарга.

4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр участкалары

4.4.1. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территорияләрендә транспорт белән йөрү (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче), керү урыннары (баш, хужалык), балалар уеннары

өчен майданчыктар, спорт белән шөгильләну (мәктәпләр участокларында - спортядро), яшелләндерелгән һәм башка территорияләр һәм корылмалар күздә тотарга кирәк.

4.4.2. Балалар бакчасы һәм мәктәп территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл йөрү билетларының каты өслеге, төп жәяүлеләр коммуникацияләре, майданчыктарның (балалар уен майданчыктарыннан тыш) каты өслекләрен тоташтыру элементлары, яшелләндерү, коймалар, майданчыктарны жиһазлау, эскәмияләр, урналар, яктырту жиһазлары, мәгълүмати бизәлеш ташучылар, яңгыр сулары канализациясен урнаштыру.

4.4.2.1. Сыйфатында каты төрләре покрый кулланырга цементобетон һәм плиточное мощение.

4.4.2.2. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территорияләрен яшелләндергәндә, агулы жиләк-жимешләр белән үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

4.4.3. Кварталның инженерлык коммуникацияләрен проектлаганда аларны балалар бакчасы һәм мәктәп территориясә аша трассаларга күчерү рөхсәт ителми. Балалар бакчасы һәм мәктәпнең үз инженерлык челтәрләре, уен һәм спорт майданчыктары аша узуну күздә тотып, су асты инженер челтәрләреннән бинага кадәр кыска ара буенча проектларга тәкъдим ителә (хужалык зонасы ягыннан сузарга киңәш ителә). Майданчыктар, юллар, проходлар территорияләрендә күзәтү коеларын урнаштыру рөхсәт ителми. Аларны участок чикләрендә башка территорияләрдә урнаштыру урыннарын тотып алырга яки куркыныч турында кисәтүче билгеләр белән бүлеп бирергә тәкъдим ителә.

4.4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр биналарының яссы түбәсе, күп катлы торак төзелеше чолганышында урнашкан очракта, жәлеп итәрлек тышкы кыяфәтен күз алдында тотарга киңәш ителә.

4.5. Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участкалары

4.5.1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында гараж яки машина кую урыннары, майданчык (туплану), чыгу һәм керү урыннары, жәяүлеләр юллары каралган. Автотранспорт чараларын даими һәм кыска вакыт эчендә саклау участкаларына килү юлларын жәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешми торган итеп билгеләргә. Автотранспорт чараларын озак вакыт һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит жәяүлеләр юлларын оештыру рөхсәт ителми. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогын калган территориядән 3 метрдан да ким булмаган яшел үсентеләр полосасыннан арындырырга кирәк.

4.5.2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында урнаштыру өчен кирәк булган төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгене үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләрне сопряжения элементлары, коймалар, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары (күрсәткечләр).

4.5.2.1. Жәяүлеләр сукмакларында съезд - бордюры пандусны - юл йөрү дәрәжәсенә (участокка кимендә бер) күз алдында тотарга.

4.5.2.2. Участок чикләре буйлап күп үсүче куаклар утырту һәм агачлар утырту зарур.

4.5.3. Күп катлы торак һәм ижтимагый төзелешләргә урнаштырылган яссы һәм аз авыш түбәсе булган автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау өчен корылмаларда түбәле яшелләндерү каралырга мөмкин. Түбәсендә яшелләндерү эшләре алып бару тәкъдим ителә, аның майданы түбәле яшелләндерү майданының 10% тан да ким булмашка тиеш, яссы тамыр системалы агачлар һәм куаклар утыртырга тиеш.

4.15.4. Стационар булмаган гараж корылмаларында автомобильләр саклау өчен билгеләнгән территорияне төзекләндерү юлларны һәм юл буйларын каты каплау төре, яктырту жиһазлары белән таныштырырга тәкъдим ителә. Гараж корылмалары яки отсеклар унификацияләнгән, яшелләндерү элементлары һәм коймалар урнаштыру белән күздә тотарга.

4.5.5. Парковкалар һәм стоянкалар территорияләрен карап тоту. Парковкалар, стоянкалар һәм аның янәшәсендәге территорияләрне карап тоту СНиП 2.05.02 нигезендә башкарыла.-85, шулай ук чын кагыйдәләр белән.

Парковкаларны һәм тукталышларны оештыру, эксплуатацияләү буенча эшчәнлекне гәмәлгә ашыручы затлар милек формаларының бәйсезлегенә бурычлы:

- парковка һәм стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан вакытында чистартуны, шулай ук мәгълүмати-басма продукция һәм т.д.;

- парковкалар һәм стоянкалар территориясендә материаллар, төрле конструкцияләрне һәм парковкалар янындагы территорияләрдә, төрле конструкцияләрне туплауга юл куймаска;
- парковка һәм тышкы яктырткычлар территориясен, утның тигез бүленешен тәэмин итүче, СаНПиН 42-128-4690-88 таләпләренә туры килә торган, әлеге кагыйдә таләпләренә туры килә торган итеп жиһазландырырга;
- парковка һәм стоянкалар территориясендә башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, тиресләр төзүгә юл куймаска;
- машина кую урыннары һәм машина кую урыннары территориясендә автомобиль юу һәм ягулык-майлау материаллары агулы автомобильләрне кую тыела;
- янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәү белән парковкалар һәм стоянкалар территориясен карап тотарга. Даими рәвештә территорияне санитар эшкәртеп, чистартып торырга, чүп контейнерлары (урналар) куярга, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими чыгаруны тәэмин итәргә, контейнерлар (чүп савытлары) тулып тормый;
- билгеләнгән территориядә булган корылмаларны, корылмаларны вакытында ремонтлау һәм буяу;
- транспорт чараларының һәр тукталышында (тукталышында), шул исәптән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары янында (физкультура-спорт оешмалары, мәдәният оешмалары һәм башка оешмалар урнашкан йортларны да кертеп), ял урыннарын 10 проценттан да ким булмаган (ләкин бер урыннан да ким булмаган), I, II группа инвалидлары, шулай ук III төркем инвалидлары, транспорт чаралары һәм инвалидларга (яисә) хезмәт күрсәтүче транспорт чаралары белән тәэмин итү. Күрсәтелгән транспорт чараларында "Инвалид" дигән опознавка билгесе куелырга тиеш.

Кисәк 5. РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

5.1. Гомуми нигезләмәләр

- 5.1.1. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып, гадәттә, рекреация объектлары - жирле әһәмияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләре зоналары территорияләре: ял итү зоналары, парклар, бакчалар, бульварлар, скверлар тора. Рекреация объектларын төзекләндерү жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләре территорияләре территорияләре территорияләре өчен хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнарына туры китереп башкарылырга тиеш.
- 5.1.2. Бакча-парк сәнгате, тарих һәм архитектура һәйкәлләрен төзекләндерү, кагыйдә буларак, аларның тарихи йөзе, планировкасы, яшелләндерү, үсемлекләр асортиментын торгызуны үз эченә ала. Парк территориясен төзекләндерү элементлары белән жиһазлауны һәм жиһазландыруны ул урнашкан территориянең тарихи-мәдәни регламенты (булган очракта) нигезендә проектларга кирәк.
- 5.1.3. Рекреация объектларының планлаштыру структурасы, кагыйдә буларак, территориянең шәһәр төзелеше, функциональ һәм табигый үзенчәлекләренә туры килергә тиеш. Төзекләндерүне проекктаганда табигать саклау факторларының өстенлекле якларын тәэмин итә: зур рекреация объектлары өчен - табигый, табигый характердагы ландшафтны зарарсызландыру; кече рекреация объектлары өчен (скверлар, бульварлар, бакчалар) - утыртылган агачларны актив карау; рекреация объектлары өчен - торак пунктның югары техноген һәм рекреация йөкләмәләреннән саклау.
- 5.1.4. Рекреация объектларын реконструкцияләгәндә каралырга:
- урман парклары өчен: тотрыклы эшләргә сәләтле экосистемалар булдыру, чик рекреацион йөкләнеш урнаштырып, ландшафтлар һәм агачлар кыйммәтләренә бәйле рәвештә территорияне функциональ зоналаштыруны үткәргү, урман паркының төрле зоналары өчен куллану режимнары һәм төзекләндерү чаралары үткәргү;
 - Парклар һәм бакчалар өчен: планлаштыру структурасын реконструкцияләү (мәсәлән, юл-сукмак челтәренә тыгызлыгын үзгәртү), агачлар тыгызлыгы югары булган участкаларны кисү, авыруларны, Иске, законсыз агач һәм үсемлекләрне бетерү, аларны декоратив-яфраклы һәм буяулы формаларга алмаштыру, ял итү майданчыкларын, балалар майданчыкларын оештыру;
 - бульварлар һәм скверлар өчен: катлаулы вертикаль структура булган төркемнәр һәм куртин формалаштыру, авыруларны, иске һәм житез булмаган агачларны бетерү, юллар һәм якин-

тирэдәге агачлар арасындагы араны булдыру һәм арттыру, аеруча куркыныч зонадан читтә утырту материалы утырту, утырту һәм карап тоту буенча махсус технологияләр кулланып, утырту материалы утырту.

5.1.5. Рекреацион билгеләнеш территорияләрендә инженерлык коммуникацияләрен проектлау территориянең, нигездә, проход коллекторларында яки рекреация объектын урап узганда, алып барырга.

5.2. Ял зоналары

5.2.1. Ял итү зоналары-актив күпләп ял итүне, коену һәм рекреацияне оештыру өчен билгеләнгән һәм жиһазландырылган территорияләр.

4.2. Сулыкның яр буе өлешендә ял итү зоналарын проектлаганда Пляж майданы һәм пляжларның яр буе линиясе озынлыгын килүчеләр санын исәпләү буенча кабул итәргә кирәк.

5.2.3. Ял зонасы территориясендә урнаштыру киңәш ителә: юл йөрү мөмкинлеге булган медицина хезмәте күрсәтү пункты, коткару станциясен, жәяүлеләр юлларын, инженерлык жиһазларын (эчәргә яраклы су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу, суларга пычранган өслек сулары керүдән саклау). Медицина пункты, гадәттә, коткару станциясе янында урнашкан һәм «Медпункт» язуы яки ак фондагы Кызыл Хач сурәте белән, шулай ук ашыгыч ярдәм машинасының тоткарлыксыз күтәрелү мөмкинлеге булган санитар транспорт парковкасы урынына жиһазландырыла. Медпункт бинасын 12 кв.метрдан да ким булмаган майданда урнаштырырга тәкъдим ителә, алар Табигый һәм ясалма яктыртылган, суүткәргеч һәм бәдрәфкә ия.

4.4. Ял зонасы территориясендә төзекләндерү элементларының мөһбүри исемлеге: юл катламының каты төрләре, катнаш юллар (плитка, газонга баткан плитка), яшелләндерү, эчәргә яраклы фонтаннар, эскәмияләр, чүп - чар өчен кече контейнерлар, Пляж жиһазлары (Кояштан, ятаклардан, чишенү кабиналары), бәдрәф кабиналары.

5.4.1. Проектлаганда яшелләндерү белән тәэмин итү:

-үлән капламын, агач-куак һәм яр буе үсемлекләрен саклау ял зонасының гомуми майданының 80% ка ким түгел;

- сулык ярларын яшелләндерү һәм формалаштыру (оползневых һәм эродиремых склонах ка яр ныгыту поясы, склоновые водозадерживающие поясы - баш дренаж һ. б.);

- башка максатлар өчен ял зонасы территориясеннән файдаланмауга юл куймау (этләрне урамда йөртү, уен шәһәрчәкләре, аттракционнар һәм тдп.).

4.2. Коймалар, урам техник жиһазлары («су», «туңдырма»сәүдә арбалары) урнаштыру мөмкин.

5.3. Парклар

5.3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә паркларның түбәндәге төрләре проектлана: күп функцияле, махсулаштырылган, торак районнар парклары. Паркны төзекләндерү аның функциональ билгеләнешенә бәйле. Парк территориясендә 10 гектардан артык тукталыш павильоннары белән жиһазландырылган мини-транспорт эшчәнлеге өчен жирле юллар системасын (яңгырдан, эскәмиядән, урнадан элгечләр, транспорт хәрәкәте расписаниесен) күз алдында тотарга кирәк.

Күпфункцияле парк

5.3.2. Күпфункцияле парк даими рәвештә ял итү, күңел ачу, актив һәм тыныч ял итү, өлкәннәр һәм балалар өчен аттракционнар урнаштыру өчен билгеләнгән.

5.3.3. Күпфункцияле парк территориясендә аллея системасы, юллар һәм майданчыклар, парк корылмалары (аттракционнар, беседкалар, павильоннар, бәдрәфләр һ.б.) күздә тотыла. Төзекләндерү чаралары һәм юлларның тыгызлыгы паркның төрле зоналарында рөхсәт ителгән рекреацион йөкләнешкә туры килергә тиеш (әлеге кагыйдәгә карата 10, 11 нче кушымтаның таблицалары). Майданчыкларның билгеләнеше һәм күләме, парк корылмаларының сыйдырышлыгы әлеге кагыйдәләргә карата 5 кушымтаны исәпкә алып проектларга тиеш.

5.3.4. Күпфункцияле парк территориясендә төзекләндерү элементларының мөһбүри исемлеге: каты өслек төрләре (плитка егәрлеге) төп Сукмаклар һәм майданчыклардан (спорт һәм балалардан тыш), өслекләргә тыгызлау элементлары, яшелләндерү, декоратив-гамәли

бизэлеш элементлары, су жайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскэмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, коймалар (парк) тулаем алганда, аттракцион зоналары, аерым майданчыклар яки үсентеләр), майданчыклар жиһазлары, урам техник жиһазлары («су», «туңдырма» арбалары), яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, парк зонасы яки гомумән парк турында мөглүмат йөртүчеләре.

5.3.4.1. Яшелләнדרү буенча төрлө төр һәм алымнарны кулланыу киңеш ителә: вертикаль (Пергола, трельяжи, шпалеры), мобиль (контейнерлар, вазоннар), агачлардан, куаклардан декоратив композицияләр, чәчәк бизэлешә, экзотик үсемлекләрдән декоратив композицияләр булдыру.

5.3.4.2. Ваклап сату сәүдәсе һәм туклану, бәдрәф кабиналары урнаштыру мөмкин.

Махсуслаштырылган парклар

5.3.5. Муниципаль берәмлекнең махсуслаштырылган парклары махсус ял төрләрен оештыру өчен билгеләнгән. Парк корылмаларының составы һәм саны, төзекләнדרү элементлары, кагыйдә буларак, паркның тематик юнәлешенә бәйле, проектлау һәм проект карары белән билгеләнә.

5.3.6. Кагыйдә буларак, махсуслаштырылган парклар территориясендә төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлегә төп юлларны каплауның каты төрләре, өслекләрне чагыштыру элементлары, эскэмияләр, урналар, мөглүмат жиһазлары (парк схемасы) үз эченә ала. Коймалар, бәдрәф кабиналары урнаштыру рөхсәт ителә.

Торак район паркы

5.3.7. Торак район паркы торак район халкының актив һәм тыныч ялын оештыру өчен билгеләнгән. Парк территориясендә аллея һәм сукмаклар системасы, майданчыклар (балалар, тыныч һәм актив ял итү, спорт) каралырга тиеш. Парк территориясе яки аның составында торак районның спорт комплексы, балалар спорт-уен комплекслары, роликларда шуу урыннары булырга мөмкин.

5.3.8. Торак район паркы территориясендә төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлегә төп юлларны каплауның каты төрләре, өслекләрне тыгызлау элементлары, яшелләнדרү, эскэмияләр, чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар, майданчыкларны жиһазлау, яктырту жиһазлары үз эченә ала.

5.3.8.1. Торак район паркын яшелләнדרгәндә әлегә климат зонасы өчен хас булган үсемлекләр төрләрен кулланып чәчәк бизәүне күз алдында тотарга.

5.3.8.2. Парк территориясен коймалауны, урам техник жиһазларын («су», «туңдырма» сәүдә арбаларын) һәм азык-төлек булмаган стационар булмаган туклану корылмаларын (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

5.4. Бакча

5.4.1. Торак пункт территориясендә түбәндәге төр бакчаларны формалаштырырга киңеш ителә: ял бакчалары, Корылмалар каршындагы бакчалар, бакча-күргәзмәләр.

Ял һәм ял бакчасы

5.4.2. Ял һәм ял итү бакчасы халыкның кыска вакытлы ялын оештыру өчен билгеләнгән. Бакча территориясе буенча транзит жәяүлеләр хәрәкәте рөхсәт ителә.

5.4.3. Ял һәм йөрү бакчасы территориясендә төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлегә: плитка егәрлеге рәвешендәге юллардагы каты каплау төрләре, өслекләрне сопряжения элементлары, яшелләнדרү, эскэмияләр, урналар, урам техник жиһазлары («су» арбалары, «туңдырма»), яктырту жиһазлары.

5.4.3.1. Шулай ук каплауның колористик чишелешен, су жайланмаларын, декоратив-гамәли бизэлеш элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын урнаштыруны, яшелләнדרү пейзаж характерын формалаштыруны күздә тотарга киңеш ителә.

5.4.3.2. Коймалар, ашамлыксыз Корылмалар (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

Биналар һәм корылмалар каршындагы бакчалар

4.4. Биналар һәм корылмалар каршындагы бакчалар ижтимагый оешмалар биналарында, тамаша учреждениеләре һәм башка биналарда һәм жәмәгать билгеләнешендәге корылмаларда формалаша. Бакчаның планлаштыру структурасы, кагыйдә буларак, объектка рациональ якин килүне һәм килүчеләрне эвакуацияләүне тиз тәэмин итәргә тиеш.

5.4.5. Бакчаны төзекләндерү элементлары исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә кирәк. Яшелләндерү һәм чәчәк бизәү алымнарын биналарның һәм корылмаларның функциональ билгеләнешенә карап кулланырга: партерлар (репрезентатив, парад бакчасы), интерьерлар - ял мәйданчыклары, кулис, беседкалар, Ландшафт чәчәкләре (тамаша учреждениеләре каршындагы бакча).

Бакча-күргәзмә

5.4.6. Бакча-күргәзмә (скульптуралар, чәчәкләр, декоратив - гамәли сәнгать әсәрләре һ.б.), кагыйдә буларак, мөстәкыйль объект яки паркның бер өлеше буларак эшли торган экспозиция территориясе. Бакча-күргәзмә оештыру экспозицияне отышлы күзаллауга һәм аны караганда уңайлы хәрәкәт булдыруга юнәлдерелергә тиеш.

5.4.7. Корылмаларда бакча төзекләндерүнең тәкъдим ителә һәм рөхсәт ителә торган элементлары исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә киңәш ителә. Моннан тыш, оешма схемалары һәм экспозиция исемнәре булган мәгълүмат жиһазларын урнаштырырга тәкъдим ителә. Яшелләндерү алымнарын экспозицияне карау өчен яхшы шартлар тудыруга юнәлдерергә: газон партерлары, Яшел кулислар һәм боскетлар.

5.5. Бульварлар, скверлар

5.5.1. Бульварлар һәм скверлар кыска вакытлы ял итү, йөрү, жәяүлеләр өчен транзит хәрәкәтләрен оештыру өчен билгеләнгән.

5.5.2. Бульвар һәм скверлар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге юллар һәм мәйданчыкларны каплауның каты төрләре, өслекләрне тыгызлау элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен урналар яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары үз эченә ала.

5.5.2.1. Юллардагы өслекләрне каплау нигездә плитка егәрлеге рәвешендә проектларга, капламның колористик чишелешен, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, Түбән декоратив киртәләрне урнаштыруны күздә тотарга.

5.5.2.2. Бульварларны яшелләндергәндә, эчке территорияләрне урамнардан бульварда, эре жәмәгать биналары каршында фонтаннар урнаштырып, чәчәк түтәлләре ватып, яр буенда бульварларда су көзгесенә мөрәжәгать иткән ял мәйданчыклары булдырырга киңәш ителә. Скверларны яшелләндергәндә, яшелләндерү киңлеген күрү алымнарын куллану.

5.5.2.3. Техник жиһазлар («су», «тундырма» арбалары) урнаштыру мөмкин.

Кисәк 6. ЖИТЕШТЕРҮ БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

6.1. Гомуми нигезләмәләр

6.1.1. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү эшләрен проектлауга карата таләпләр ведомство нормативлары белән билгеләнә. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып, кагыйдә буларак, житештерү төзелеше зоналарында һәм санитар-сак зоналары яшелләндерелгән территорияләрендә ижтимагый киңлекләр тора. Төзекләндерү һәм яшелләндерү алымнарын житештерүнең тармак юнәлешенә карап, әлеге Кагыйдәләргә 6 нчы кушымта нигезендә кулланырга кирәк.

6.2. Санитар-саклау зоналарының яшелләндерелгән территорияләре

6.2.1. Житештерү билгеләнешендәге санитар-яклау зоналарын (ТКЗ) яшелләндерүнең майданы СанПиН 2.2.1/2.1.1200 таләпләренә туры китереп проект карары белән билгеләнергә тиеш.

4.2. С3333-яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге үз эченә ала: якин-тирә территорияләр белән яшелләндерелгән участокны (борт ташы, терәк стена, башкалар) тоташтыру элементлары, утыртмаларны һәм яшелләндерү участкаларын яклау элементлары.

6.2.1. Яшелләндерүне бертөрлелек һәм монотонлыкны төшереп торучы матур композицияләр рәвешендә формалаштырырга.

Кисәк 7. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКНЕҢ ТРАНСПОРТ КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫ

7.1. Гомуми нигезләмәләр

7.1.1. Муниципаль берәмлекнең транспорт коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектларын нормалаштыру, карап тоту объектлары булып кызыл линияләр чикләрендә торак пунктның урам-юл челтәре, төрле типтагы жәяүлеләр кичү урыннары тора. Төзекләндерү эшләрен билгеле бер категорияле урамнар челтәренә, аерым урам яки майдан, урам яки майданның бер өлешен, транспорт корылмасын проектларга мөмкин.

7.1.2. Инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектлары булып, магистраль челтәрләренә сак-эксплуатация зоналары, ЛЭП һ.б. тора., жир өсте, инженерлык коммуникацияләре, аларның элементлары, конструкцияләре, шул исәптән биналар, корылмалар һәм башкалар, аларны тиешенчә карап тоту, ремонтлау һәм куркынычсыз эксплуатацияләү максаты белән.

Инженерлык челтәрләре, шул исәптән электр белән тәмин итү, яктырту, элемент, телекоммуникацияләр һ.б. проект документлары нигезендә үтәлергә һәм кулланылырга тиеш.

1.1.3. Жирлекнең Транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә комплекслы төзекләндерү эшләрен проектлаштыру һәм эксплуатацияләүне, СНИП-35-01, СНИП-2.05.02, ГОСТ Р 52289, ГОСТ Р 52290-2004, ГОСТ Р 51256 исәпкә алып, халыкның куркынычсызлык шартларын һәм транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре тәэсиреннән әйләнә-тирә территорияләрне яклауны тәмин итеп алып алып алып алып алып алып алып алып алып алып барырга.

7.1.4. Муниципаль берәмлек территориясендә жир асты инженер челтәрләрен урнаштыру, монтажлау, эксплуатацияләү, шулай ук урам челтәре чикләрендә проект нигезендә, баланс тотучы һәм башка килештерү оешмалары белән мәжбүри килештереп, үтә торган коллекторларда алып барырга кирәк.

7.1.5. Инженер-техник тәмин итү челтәрләре ревизия люклары белән жиһазландырылган яшерен яисә ябык тартмаларда яисә проект документлары нигезендә жир асты вариантында салынырга, тиешле хәлдә булырга һәм кулланылырга тиеш.

7.2. Юллар һәм урамнар

7.2.1. Транспорт характеристикалары һәм билгеләнеше буенча торак пункт территориясендә урамнар һәм юллар шәһәр һәм район әһәмиятендәге магистраль урамнарга, жирле әһәмияттәге юлларга бүленә.

4.2. Урам һәм юллар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: юл өслеген һәм тротуарларны каплауның каты төрләре, өслекләрен тыгызлау элементлары, урам һәм юллар буенда яшелләндерү, куркыныч урыннар коймалары, яктырту жиһазлары, юл хәрәкәте мәгълүмат йөртүчеләре (юл билгеләре, тамгалар, светофор жайланмалары).

7.2.1. Юл катламының төрләре һәм конструкцияләре урам категориясә һәм хәрәкәт иминлеген тәмин итү буенча проектлана. Урамнарны һәм юлларны каплау өчен материаллар әлеге кагыйдәнең 7 нче кушымтасында китерелгән.

4.2. Урамнарны һәм юлларны проектлау өчен утыртудан алып, Жир асты коммуникацияләре челтәренә һәм урам-юл челтәренә башка корылмаларына кадәр минималь ара билгеләргә. Агачлар куәткә куелырга мөмкин. Яшел утыртмаларны борылышлар һәм тукталышлар янында урнаштыру әлеге Кагыйдәләренә 7.4.2 пункты нигезендә проектлана. Юл йөрү часте һәм якин - тирә агачлар арасындагы буфер зоналарын арттыруны күздә тотарга-риск

зонасыннан читтә мондый объектлар өчен махсус үстерелгән үсемлекләрне (әлеге кагыйдәгә карата 2 нче кушымтаның 16 таблицасы) утыртырга киңәш ителә.

4.2.3. Транспорт коммуникацияләре территориясендә коймалар, гадәттә, транспорт чаралары һәм жәяүлеләрнең хәрәкәт иминлеген оештыру өчен билгеләнгән. Урам-юл челтәре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юлүткәргечләр, күперләр, башкалар) Р 52289, ГОСТ 26804 нигезендә проектларга.

4.2.4. Урам-юл челтәре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юл үткәргечләре, күперләр), шулай ук юл билгеләре, светофорлар, күрсәткечләр, ЛЭП, яктырту баганалары һ.б. тиешле хәлдә булырга, Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, граффити, ржавчиннар, буярга һәм кирәк булганда ремонтланырга тиеш. Ремонт таләп итүче зыян күргән мәгълүмати күрсәткечләр ремонтланырга яки алмаштырылырга тиеш (сүтелергә). Барлык язучылар да күрсәткечләр булырга тиеш төгәл различимы һәм жиңел укаемы.

4.2.5. Максаты белән куркынычсыз эксплуатацияләү инженерлык комунникий, Корылмалар, аларның конструктив элементларын мәжбүри тәртиптә:

- Кара кое люклары ГОСТ 3634 таләпләренә туры килергә тиеш.

- муниципаль берәмлек урамнарында машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, урамнарда люк капкачын каплау дәрәжәсенә карата 2,0 см. дан артык катламга кире кагу рәхсәт ителми.

- Люк, колодец, рәшәткә түбәләре жиңмерелгән, шулай ук алар булмаганда кичекмәстән киртәләнергә һәм тиешле юл билгеләре белән билгеләнергә тиеш. Аларны алыштыру 3 сәгатътән дә артмаска тиеш.

- башка территорияләрдә әлеге житешсезлекләрне бетерү, әлеге Кагыйдәләр таләпләре нигезендә, куркынычсызлыкны тәэмин итү максатыннан, алар табылган вакыттан алып, 2 тәүлек эчендә башкарылырга тиеш.

4.1.2. Инженерлык коммуникацияләрендә, корылмаларында ремонт, монтаж эшләре башкарганда, аларның конструктив элементларында, люкларны, коеларны ачкан вакытта, машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, муниципаль берәмлек урамнарында әлеге Кагыйдәләрнең таләпләре мәжбүри рәвештә үтәлергә тиеш.

4.7. Магистраль урамнары кисешкән урыннарда, эстакадаларда, күперләрдә һәм юл үткәргечләрендә яктырту өчен яктырткычлар ике яклы (симметрияле яки шахмат тәртибендә), бүлгеч полосаның аскы өлешендә, шулай ук трослардагы биек баганалар арасындагы подвескалы яктырткычлардан урнашырга кирәк. Ераклык арасында кредиторлар билгеләргә карап тибындагы светильников, чыганакалары света һәм үрләр аларны урнаштыру, әмма артык түгел 50 м. бәлки урнаштыру жиһазлар декоративно-сәнгать (бәйрәм) яктырту.

7.3. Мәйдан

7.3.1. Функциональ билгеләнеше буенча, гадәттә, төп (хакимият органнары, иҗтимагый оешмалар биналарында), приобъект (һәйкәлләр, музейлар, сәүдә үзәкләре, стадионнар, парклар, базарлар һ.б.), иҗтимагый-транспорт (вокзаллар янында, керү урыннарында), мемориаль (истәлекле объектлар яки урыннар янында), транспорт чышелешләре мәйданнары билгеләнә. Төзекләндерү эшләрен проектлаганда жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтен, төп һәм жиңрле транспорт агымнарын Максималь Дәрәжәдә бүлүнә тәэмин итә.

7.3.2. Мәйдан территориясә үз эченә: машиналар йөрү өлеше, жәяүлеләр өлеше, участоклар һәм яшелләндерү территорияләре. Киңлекләренә күп катлы оештырганда жәяүлеләр өлеше өлешчә яки тулысынча көндезгә өслек белән бергә алып барырга, ә жиң асты дәрәжәсендә жәяүлеләр өчен юл аркылы чыгу урыннары зонасында шәһәр массакүләм транспорты тукталышларын һәм станцияләрен, жиңел автомобильләрен парковкалау урыннарын, инженерлык жиһазлары һәм коммуникацияләрен, төяү-бушату мәйданчыклары, бәдрәфләр, чүп жыю өчен контейнерлар белән мәйданчыклар урнаштырырга кирәк.

7.3.3. Мәйдан территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 7.2.2 пункты нигезендә кабул итәргә. Мәйданның функциональ билгеләнешенә карап түбәндәгә өстәмә төзекләндерү элементларын урнаштыру тәкьдим ителә:

- төп, приобъект, мемориаль мәйданнарда-монументаль-декоратив сәнгать әсәрләре, су жайланмалары (фонтаннар));

- иҗтимагый-транспорт мәйданчыкларында тукталыш павильоннары, ваклап сату, туклану, көнкүреш хезмәтә күрсәтү, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары бар.

7.3.3.1. Майданының жәяүлеләр өлешен каплау төрләрe, гадәттә, махсус билгеләнештәгe автомобильләр (янғын сүндерүчеләр, авария хәлендәгe, урып-жыю һ.б.), жиңел автомобильләрнe вакытлыча парковкалау мөмкинлеген күз алдында тотарга тиеш.

7.3.3.2. Жәяүлеләр өчен майданындагы автомобильләрнe вакытлыча калдыру урыннарын төс яки каплау фактурасы, мобиль яшелләндерү (контейнерлар, вазоннар), күчерелмә киртәләре белән бүлеп бирү мөмкинлегe бар. Керү киңлегe әлегe кагыйдәгә 3 нче кушымта нигезендә проектларга.

7.3.3.3. Яшелләндерү майданын кулланырга периметральное яшелләндерү, насаждения үзәгендә майданы (сквер яки куркынычсызлык утрауыклары), шулай ук совмещение бу кабул итүләр. Торак пунктның тарихи мохите яки килеп туган төзелеш шартларында компакт һәм (яки) яшелләндерүнең мобиль алымнарын куллану тәкъдим ителә. Куркынычсызлык утрауыгын майданда яшелләндерүне парта яшелләндерүе яки югары утыртмалар рәвешендә, машина йөртүчеләр өчен әлегe Кагыйдәләрнең 7.4.2 пункты нигезендә, тормышка ашырырга кирәк.

4.4. Жәяүлеләр кичү юллары. Велосипед инфраструктурасы. Жирлекнең әйләнә-тирә мохиткә үтемлелегенә аерым таләпләр.

7.4.1. Жәяүлеләр кичү урыннарын жирлек урамнары һәм юллары белән төп жәяүлеләр коммуникацияләре кисешкән урыннарда урнаштыру. Жәяүлеләр кичү урыннарын урамның бер өлешe (жир өсте) белән бер дәрәжәдә, йә урамның машиналар йөрү өлешеннән тыш (жир өсте һәм жир асты юллары) проектларга.

7.4.2. Сакланыла торган хәрәкәт урамнарындагы жир өсте жәяүлеләр кичү урынын урнаштырганда, зонада биналар, неапиталь булмаган корылмалар, реклама щитлары, 0,5 м дан артык яшел үсентеләр урнаштыру рәхсәт ителми торган өчпочмакны тәэммин итәргә киңәш ителә.

7.4.3. Жир өсте жәяүлеләр кичү урыннарын төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегe: юл тамгасы, съезд өчен тротуар дәрәжәсеннән пандуслар, яктырту жиһазлары.

4.4. Велосипед юлларын жирлекнең барлык өлешләрен, велосипедта тоткарлыксыз йөрү өчен шартлар тудырып, бәйләргә тиеш.

7.4.5. Велосипед инфраструктурасы объектларына түбәндәгe төп таләпләр куела: Куркынычсызлык, Элемтә, туры линиялелек һәм уңайлылык. Куркынычсызлык интенсив транспорт һәм жәяүлеләр агымнарыннан велосипед хәрәкәтe изоляциясен һәм «машина йөртүчe - велосипедчы» күренешен тәэммин итүне күздә тота. Бәйлелек һәм туры линиялелек велосипедка пункттан ә пункттан б пунктка кыска юл белән барып житү мөмкинлеген тәэммин итә. Комфортлы үз эченә түбәндәгe характеристикаларны ала: хәрәкәт полосасының киңлегe, каплау материалы, кискен өемнәр булмау, яктырту һ. б.

7.4.6. Велосипед хәрәкәтеннән нәтижәле файдалану өчен түбәндәгe чараларны күздә тотарга кирәк:

- 1) Бердәм ябык системага интеграцияләнгән велосипед юллары маршрутлары;
- 2) жәяүлеләр һәм автомобиль хәрәкәтe тыкрыгында веломаршрутларның уңайлы һәм куркынычсыз кисешүләре (мәсәлән, интенсив йөрү автомобиль чормалары);
- 3) районда автомобиль транспорты хәрәкәтенең гомуми тизлеген киметү, велосипедчылар юл йөрү өлешеннән имин файдалана алсын өчен (бу яңа велосипед юллары төземичә генә велосипед маршрутлары челтәрен киңәйтәргә мөмкинлек бирәчәк);
- 4) маршрутта биеклекне бытбылдык зоналарында киртәсез мохит оештыру;
- 5) велосипед юлларын йөрү зоналарында гына түгел, ТПУ зоналарына һәм юлдан тыш транспорт тукталышларына алып баручы маршрутларда да оештыру;
- 6) ТПУ һәм тышкы транспорт тукталышлары зоналарында, шулай ук район активлык үзәкләрендә жаваплы саклау белән куркынычсыз велопарковкалар.

7.4.7. Велосипедны ел әйләнәсендә куллану өчен түбәндәгe чараларны күздә тотарга кирәк:

- 1) параллель рәвештә машиналар үтеп баручы велосипед юллары кышкы чорда кар чистарту өчен файдаланылачак Яшел полосаны бизәү;
- 2) кышкы чорда велосипедчыларга машиналар йөрү өлешендә хезмәт күрсәтүдә өстенлекле юнәлеш бирү;
- 3) кышын велоюлларга хезмәт күрсәтү өчен заманча технологик чишелешләренә, мәсәлән, өслекләренә жылыту өчен кулланырга;
- 4) Барлык велодорожки булырга тиеш яктыртылган;

- 5) иң загрузенные веломаршруты булырга мөмкин кытымы;
- 6) велопарковки зур сыйдырышлы проекировать кытымы;
- 7) кышкы чорда велосипедлар өчен шипованные резина куллану.

7.4.8. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаштырганда һәм эксплуатацияләгәндә өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар өчен жирлекнең әйләнә-тирә мохитеннән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидларның йөртүенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән жиһазландыру мәжбүри тәртиптә жиһазлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк пандус, поручней рәвешендә персоналны чакыру кнопкасы белән.

7.4.9. Өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итүче техник чаралар һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру, расланган проект документациясе нигезендә, яңа төзелеш вакытында мәжбүри рәвештә гамәлгә ашырырга кирәк.

7.5. Транспорт, инженерлык техник зоналары, коммуникацияләр, су саклау зоналары

7.5.1. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салу линияләре белән бүлеп бирелә торган техник (сак-эксплуатация) зоналарның түбәндәге төрләрән күздә тотар: магистраль коллекторлар һәм торба үткәргечләр, югары һәм түбән көчәнеш кабельләре, Түбән токлар, югары вольтлы тапшырулар линияләрен, метрополитенны, шул исәптән вак салыну һәм тд.

7.5.2. Магистраль коллекторлар һәм торба үткәргечләр, югары, түбән көчәнеш кабельләре һәм йомшак токлар, югары вольтлы тапшырулар линияләре, кагыйдә буларак, каты өслекле транспорт-жәяүлеләр коммуникацияләрен урнаштыру, яктырту жиһазлары, тышкы реклама һәм мөгълүмат чаралары урнаштыру, майданчыклар (балалар, ял итү, автомобиль стоянкалары, чүп жыючылар урнаштыру) урнаштыру, теләсә нинди төр корылмалар төзү рәхсәт ителми. коммуникацияләрнең техник зонасында узучы техникадан тыш, анык булмаган стационар булмаган.

7.5.3. 110 кВт көчәнеш белән югары вольтлы тапшырулар линияләре зонасында этләрне йөртү һәм өйрәтү өчен майданчыклар урнаштыру мөмкинлеге бар. Яшелләндерүне зонаның тышкы ягы буенча чәчәк түтәлләре һәм газоннар рәвешендә проектларга тәкъдим ителә, алга таба - куаклар һәм Түбән үсүче агачлар белән өске (неглубокой) тамыр системалы утырту.

4.4. Тимер юлга бүлеп бирелгән полосаларны төзекләндерү СНИПны исәпкә алып 3-01 проектлый.

7.5.5. Су саклау зоналары территорияләрен төзекләндерү су законнары нигезендә проектлана.

Кисәк 8. ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫН ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘУ

8.1. Гомуми нигезләмәләр

8.1.1. Кагыйдәләрнең әлеге бүлегендә куллану кагыйдәләре структурасы һәм эчтәлегенә буенча төп принциплар һәм тәкъдимнәр тупланган.

8.1.2. Төзекләндерү объектларын эксплуатацияләү кагыйдәләре түбәндәге бүлекчәләр бар: территорияләренә жыештыру, төзекләндерү элементларын тоту тәртибе, территорияләренә яшелләндерү һәм яшел үсентеләрне карап тоту эшләре, юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү, территорияне яктырту, коммуникацияләренә төзегәндә, ремонтлаганда һәм реконструкцияләүдә эшләр башкару, хайваннарны тоту, жирлекнең әйләнә-тирә мохитеннән һәркем файдалана алырлык булуына аерым таләпләр, жирлекнең бәйрәмчә бизәлеше, төзекләндерү объектларын эксплуатацияләүне контрольдә тоту турында төп нигезләмәләр.

8.1.3. Якын-тирә территорияне ныгыту һәм билгеләү тәртибе:

8.1.3.1. Муниципаль берәмлекнең барлык территориясә жаваплы затларга беркетелә.

8.1.3.2. Территорияне ныгыту һәм аның чикләрен билгеләү территорияләренә жыештыру һәм карап тотуның схематик карталарын төзү нигезендә башкарыла һәм Өтәшкә башкарма комитеты житекчесә тарафыннан раслана. Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесә үзенә беркетелгән территория турында мөгълүматны жаваплы затларга житекерү, шулай ук беркетелгән территориянең эчтәлеген һәм санитар чистартуын контрольдә тоту системасын билгели.

8.1.4. Әйләнә-тирә территория билгеләнә:

8.1.4.1. Жир биләмәләреннән файдалану, шулай ук аерым торучы биналар, корылмалар өчен:

- периметр буенча 50 метр киңлеккә (сәүдә павильоннары һәм киосклар өчен — периметр буенча 10 м киңлеккә);
 - әгәр жирдән файдалану территориясенә периметр буенча — санитар-сак зонасы чикләрендә 50 метрдан артыграк санитар-сак зонасы бар икән;
 - ике күрше жирдән файдалану территориясе, йә биналар, корылмалар белән аерым төзелә торган биналар, корылмалар арасында 50 метрдан кимрәк ара булганда-алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр;
 - жирдән файдалануның ике күрше территориясе, яки аерым торучы биналар, корылмалар арасында 50 метрдан артык ара булганда, алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр, әмма 55 метрдан да артмаска тиеш.;
 - аерым биналарда, корылмаларда урнашкан биналар өчен-периметр буенча бина участогының җаваплы заты белән шөгылләнә торган озынлыгы буенча 10 метр киңлеккә.
- 8.1.4.2. Урамның машиналар йөри торган өлешендә тоташ төзелеш урыннарында урнашкан биналар, корылмалар һәм биналар өчен:
- 1 — ике яклы һәм берьяклы төзелеш алып барган урамнарда-бина буенда җаваплы зат биләгән участок озынлыгы буенча һәм тротуар һәм Яшел зонаның киңлегенә кадәр.

8.2. Территорияне җыештыру

8.2.1. Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру - хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында яки башка төрдәге жир кишәрлекләрендә урып-жыю эшләрен оештыруны һәм житештерүне тәэмин итәргә, шулай ук үз вакытында һәм сыйфатлы итеп тәэмин итәргә тиеш гамәлдәге жир законнары, торак урыннар территорияләрен карап тоту буенча санитар кагыйдәләр (СанПиН 42-128-4690-88) нигезендә даими чисталыкны тәэмин итүче санитар чистарту һәм җыештыру (СанПиН 42-128-4690-88), әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

8.2.1. Жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси домовладельцы, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык субъектлары җыелышка, саклауга һәм чыгаруга тиешле килешүләр төзү юлы белән каты көнкүреш калдыклары белән мөрәжәгать итүне тәэмин итәргә тиеш.

8.2.1.2. Территорияне җыештыруга, шул исәптән беркетелгән территория һәм калдыкларны һәм кар чыгару өчен башкаручылар белән килешүләр төзегән җаваплы затлар контрольдә тотуны тәэмин итәргә һәм башкаручылардан башкарылучы эшнең вакытында һәм сыйфатын таләп итәргә тиеш.

8.2.1.3. Муниципаль берәмлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык субъектлары бурычлы:

- чүп савытлары, контейнерлар булуны тәэмин итү,
- каты көнкүреш калдыкларын, контейнер майданчыкларын, ә яраксыз биналарда жыю өчен
- корылмаларда һәм корылмаларда сыек калдыклар өчен җыентыклар (жылыткычлар) булдыру ;
- контейнерларга, контейнер майданчыкларына иреккә керү мөмкинлеген тәэмин итү;
- аларны исраф итүче чүп савытлары, контейнерлар тотуны тәэмин итү
- жирлек территорияләрен чүп-чардан арындыру ;
- айга бер тапкырдан да ким булмаган вакытында чүплекләргә чистарту һәм дезинфекция белән тәэмин итү,
- сыек калдыклар өчен контейнерлар, контейнер майданчыклары, җыентыклар (кугычлар);
- житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларның үтәлешен контрольдә тотуны тәэмин итә
- аларны бетерү графигын үтәү;
- контейнер майданчыкларын үз вакытында буяу һәм юу.

Каты көнкүреш калдыкларын жыю, саклау һәм чыгару турында шартнамә эшчәнлекне гамәлгә ашыру урынында сакларга һәм кагыйдәләргә үтәүне (күзәтчелек) гамәлгә ашыручы затларның беренче таләбе буенча территориядә юридик зат яки шәхси эшмәкәр урнашкан ИК, ТМШ язмача таләбе буенча тапшырырга кирәк.

8.2.2. Сәнәгать оешмалары саклагыч яшел полосалар булдырырга, торак кварталларны житештерү корылмаларынан киртәләргә, төзеклектә һәм чисталыкта булырга тиеш.

8.2.3. Муниципаль берәмлек территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләnmәгән урыннарда урнаштыру, төзелеш материаллары, утын, печән, ашламалар

һәм башкалар урнаштыру тыела; вақытлыча складлау Өтәшкә башкарма комитеты рөхсәте рәсмиләштергәндә ике айдан да артмаска рөхсәт ителә.

Рөхсәтсез урыннарда житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштырган затлар үз хисабына әлеге территорияне жыештырырга һәм чистартырга тиеш.

Жир кишәрлекләре хужалары, кулланучылар яки милекчеләр үз территорияләрендә рөхсәтсез калдыклар урнаштырудан юл куймаска тиеш.

8.2.4. Санитар карап тоту максатларында муниципаль берәмлек территориясендә тыела:

8.2.4.1. чүп-чар кабул итү камераларына автотранспорт чаралары белән керү юлларын ябу.

8.2.4.2. сәнәгать, көнкүреш һәм коммуналь калдыкларны, чүп-чарны, яфракларны, агач кисүләргә һәм башкаларны, шул исәптән контейнерлар һәм урналарда, махсус жайланмалар кулланмыйча, яндыру. Муниципаль берәмлек территориясендә сәнәгать һәм көнкүреш калдыкларын, әлеге максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш, заказларга;

8.2.4.3. переполнять контейнерлар-жыючылар белән көнкүреш һәм коммуналь калдыклар һәм пычрату территориясен алар тирәсендә;

8.2.4.4. муниципаль берәмлек территориясендә калдыкларны һәм чүп-чарны контейнерлар һәм чүп-чарлардан башка ташларга, рөхсәтсез калдыклар һәм чүп-чар ташлау урыннары булдырырга;

8.2.4.5. чүп-чарны, чүп-чарны турыдан-туры кырларга, бакчаларга, урманнарда, болотларга, паркларга, газоннарда, су объектларына һәм аларның яр буе саклау полосаларына һәм башка урыннарны чыгарырга һәм ташларга. Калдыкларны ташганда машина йөртүче үзе белән, хәрәкәт маршрутын һәм калдыкларны тапшыру урынын күрсәтеп, документларга ия булырга тиеш. Маршруттан тайпылышлар рөхсәт ителми.

8.2.4.6. азык-төлек калдыкларын һәм икенчел чималны (текстиль, банклар, шешәләр, кәгазь, полиэтилен пакетлар һ. б.) чүп үткәргечләрдән һәм чүп жыючылардан сайларга;

8.2.4.7. бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда азык калдыклары өчен савытларны юарга;

8.2.4.8. территорияләргә пычратуға китерүче ачык ысул белән чүп-чар, оча торган, чи-чи һәм тузан ташу;

8.2.4.9. ишегалларында һәм урамнарда сыек калдыклар агызырга, шулай ук моның өчен яңгыр сулары канализациясенә коеларын һәм су агымнарын кулланырга кирәк;

8.2.4.10. бер ишегалдында берничә тигез санитар жайланма (бәдрәфләр, Загреб ям һәм тд.);

8.2.4.11. канализацияләнгән торак йортларның һәм башка корылмалардан, яңгыр канализациясенә, рельефка, кюветка һәм су объектларына агынты һәм канализация суларын чыгаруны оештырырга. Йорт биләмәләре өчен чокырлар урнаштыру тыела.

8.2.4.12. чүп-чарны машиналар йөрү өлешенә һәм яңгыр сулары канализациясе коеларына салырга;

8.2.4.13. кышкы урып-жыю эшләрен үткөрү өчен транспорт чаралары, башка механизмнар яки башка ысул белән тоткарлану.

8.2.4.14. Торак фондына хезмәт күрсәтү оешмалары тәэмин итәргә тиеш:

-хезмәт күрсәтелә торган территориядә каты калдыклар өчен жыентыклар урнаштыру, ә анализланмаган биналарда сыек калдыклар өчен жыентыклар (эретмәләр) булу мөмкинлеге бар ;

- территорияне вақытында жыештыру һәм аның санитар торышын даими күзәтү ;

-калдыкларны чыгаруны оештыру һәм калдыкларны чыгару графигының үтәлешен контрольдә тоту;

-контейнерлар һәм чүп жыючылар урнаштыру өчен мәйданчыклар янында иреккә подъезд һәм яктырту;

-чүп-чар өчен контейнерлар һәм чүп жыючыларның төзек хәлдә булуы (башка оешмалар балансында булган контейнерлар һәм бункерлардан тыш) территорияне чүп-чардан һәм пычрактан башк ;

-халык арасында территорияне жыештыруны оештыру буенча киң аңлату эшләре алып бару.

8.2.5. Муниципаль берәмлек территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын махсус жайланмалар кулланмыйча яндыру тыела.

8.2.6. Торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларынан, Мәдәният, балалар һәм дөвалау оешмаларынан көнкүреш калдыкларын чыгару әлеге оешмалар һәм торак милекчеләре, шулай ук көнкүреш калдыкларын чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән килешүләр нигезендә башкарыла.

8.2.7 ремонт вақытында барлыкка килгән калдыкларны чыгару гамәлгә ашырыла

төзелеш калдыкларын һәм чүп-чарны чыгару буенча махсус оешма белән килешүләр нигезендә әлеге урынга махсус билгеләнгән урыннарда куллану ремонты башкарган затлар тарафыннан.

Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны каты көнкүреш калдыклары һәм КГМ калдыкларын вакытлыча саклау урыннарына урнаштыру тыела.

8.2.8. Урамнарны, майданнарны, скверларны һәм башка жәмәгать урыннарын житештерү һәм куллану калдыклары белән чүп-чардан арындыруны булдырмау өчен ишек төбөндә, канатлы, үтәли торган һ.б. чүп-чарларны вакытлыча саклау өчен махсус билгеләнгән (чүп савытлары, бакалар) куелырга тиеш.

Житештерү һәм куллану калдыкларын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыруны һәм аларны вакытында чистартуны тиешле территорияләргә җыештыру өчен җаваплы затлар башкара. чын кагыйдәләр.

Чүп савытларын (бакаларны) төзек һәм пөхтә тотарга, чүп-чар җыелган саен чистартырга, ремонтларга, матурларга кирәк.

Чүпләргә карап тоту, чистарту аларны тутыру буенча милекчеләр, арендаторлар тарафыннан үз көче белән яки җыештыручы оешма белән килешү нигезендә башкарыла. Чүп савытларын юу, ремонтлау, буяу мәҗбүри тәртиптә хәл, пычрануга карап башкарыла.

Әлеге Кагыйдәләрдә күрсәтелгән җаваплы затлар бурычлы:

1) каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы, төзелеш чүп-чарын һәм башка калдыкларны әлеге кагыйдәләр таләпләренә туры китереп җыюны, җыюны, җыюны, чыгаруны оештырырга;

2) каты коммуналь калдыклар җыю өчен урналар, контейнер майданчыклары һәм контейнерлар, бункер-туплаучылар һ. б. булуны тәэмин итәргә, ә яраклаштырылмаган биналарда, корымаларда сыек калдыклар өчен җыентыклар (җылыткычлар) жиһазландырырга;

3) контейнерларга, бункерларга-туплаучыларга һәм контейнер майданчыкларына ирекле керү мөмкинлеген тәэмин итү;

4) каты коммуналь калдыклар җыю өчен контейнерлар, чүп савытлары, бункер-җыелмалар төзек хәлдә тотуны тәэмин итү;

5) сыек калдыклар өчен чүпләргә, контейнерлар, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын, җыентыкларны (выгребларны) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияне тәэмин итәргә;

6) житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларны бетерү графигының үтәлешен тикшереп торуны тәэмин итә;

7) каты коммуналь һәм башка калдыкларны вакытында чыгару;

8) контейнерларны, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын үз вакытында буяу һәм юу.

Чүп савытын чүп белән шыплап тутыруы рәхсәт ителми, чүп савытыннан 3 метр радиуста территория чиста булырга тиеш.

8.2.9. Житештерү һәм куллану калдыкларының контейнер майданчыгыннан 1(бер) метр ераклыкта киртәләрдән, шулай ук чүп-чар транспортына контейнерлардан чыгарылган вакытта калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы оешма хезмәткәрләре башкара.

8.2.10. Житештерү һәм куллану калдыкларын контейнер майданчыгыннан һәм территориядән чыгару һәм чыгару, 1(бер) метр ераклыгында, шулай ук контейнерлардан калдыкларны транспортлауны гамәлгә ашыручы транспортка төшеп калган вакытта калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы оешма хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла. Калдыкларны ташу, авария килеп чыгу, транспортлана торган калдыклар белән кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү мөмкинлеген юкка чыгара торган ысуллар белән чыгару зарур.

8.2.11. Төнлә урып-җыю вакытында алдан кисәтүче тавыш бирү чаралары күрергә кирәк.

8.2.12. Автобус тукталышларын җыештыру һәм чистарту әлеге тукталышлар урнашкан урамнарны җыештыру бурычы булган оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.12.1. Соңгы автобус тукталышларын, диспетчерлык пунктлары территорияләрен җыештыруны һәм чистартуны әлеге объектларны файдаланучы оешмалар тәэмин итә.

Әгәр объектны, жир кишәрлеген, жир кишәрлеген арендау килешүләре, жир кишәрлегеннән түләүсез файдалану, гомерлек мирас итеп файдалану килешмәләре белән башкасы билгеләнмәгән булса, әлеге объектларның хужалары сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары урнашкан тукталышларны җыештыруны һәм чистартуны гамәлгә ашыра.

8.2.13. Әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда автотранспорт чараларын юу тыела.

8.2.14. Су колонкаларының тиешле санитар-техник торышы, шул исәптән аларны чүп-чардан, боздан һәм кардан чистартып тору, шулай ук аларга имин якин килүне тәэмин итү колонкалар урнашкан оешмалар башкара.

8.2.15. Базарлар территориясен чистарту һәм жыештыру эшләрен оештыру базар администрациясенә өлеге кагыйдәләр, гамәлдәге санитар нормалар һәм базарларда сәүдә кагыйдәләре нигезендә йөкләнә.

8.2.16. Скверларны һәм алар янындагы тротуарларны, юлларны һәм газоннарны карап тоту һәм жыештыру Өтәшкә авыл жирлеге бюджетында бу максатларга тиешле финанс елына каралган акчалар хисабына тормышка ашырыла.

8.2.17. Сәүдә, жәмәгать туклануы объектлары, автозаправка станцияләре, автостоянкалар, автомоек, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, коммуналь-көнкүреш объектлары хужалары, күпләп, ваклап сату, вак-төяк, киём-салым, азык-төлек базарлары һәм складлар, объектлар, ял итү һәм пляжлар төзелеше чорында төзелеш мәйданчыклары, мәдәният һәм ял парклары администрацияләре һ. б. булырга тиеш.:

- хезмәткәрләр өчен дә, килүчеләр өчен дә стационар бәдрәфләр (канализация булмаганда биотуалетлар) булуны тәэмин итәргә.

- өлеге объектларда пычрак чокырлар урнаштыру тыела. Бәдрәфләр (биотуалетлар) махсус жиһазландырылган биналарда яки жирле үзидарә органнары белән килешү буенча бүлөп бирелгән мәйданчыкларда урнаштырыла.

- Биотуалетлар урнаштыру өчен мәйданчыклар тигез булырга, хезмәт күрсәтү максатларында махсус транспорт өчен керү юллары булырга тиеш.

- Бәдрәфләр техник яктан төзек булырга тиеш.

- Бәдрәфләрне жыештыру тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә башкарыла, биотуалетларны чистарту атнага бер тапкырдан да ким түгел.

8.2.18. Күперләрне, юл үткәргечләрне, жәяүлеләр кичү юлларын кардан һәм чүп-чардан чистарту, шулай ук коллекторларны, яңгыр сулары канализациясе торбаларын һәм яңгыр кирәк-яраклары коеларын һәм башка инженер-техник корылмаларны карап тоту өлеге объектларга хезмәт күрсәтүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.19. Канализацияләре булмаган торак биналарда, жиңел булмаган төтен, диварлары һәм түбәләр белән уртак жыю өчен, ямага эре әйберләргә эләгергә комачаулаучы рәшәткәләр белән жылытылган чокырлар каралырга тиеш.

Йорт биләмәләре өчен су сибү, ташландык чокырлар һәм пычрак чокырлар урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урамда йөрүгә чыгару, шул максатлар өчен билгеләнмәгән урыннар урнаштыру тыела.

8.2.20. Махсус транспорт булган оешмаларга килешүләр яки бер тапкыр бирелә торган гаризалар буенча сыек нечистотлар чыгарырга. Алга таба утильләштерү өчен сыек калдыкларны, агынты суларны чыгару билгеләнгән тәртиптә жиһазландырылган чистарту станцияләренә генә башкарыла. Урам чокырларын вакытында чистартмаган өчен йорт хужалары һәм объектларның милекчеләре җаваплы.

8.2.21. Милекчеләр, биналарны, биналарны, корылмаларны кулланучылар, шул исәптән калдыкларны вакытлыча урнаштыру урыннарын эксплуатацияләүче урыннар турыдан-туры чүп жыючыларга һәм чокырларга подъездларны тәэмин итәргә тиеш.

8.2.22. Ишегалды, Оешма, предприятие территорияләреннән өске һәм грунт суларына бүлөп бирелгән су канатларын, лоткларны, торбаларны, дренажларны чистарту һәм жыештыру зарур.

8.2.23. Су, сыек калдыклар, яңгыр суларын тротуарларга, газоннарга, юлның машиналар йөрү өлешенә, жирлек рельефына агызырга ярамый, ә авария эшләре башкарылганда суны агызганда коммуникацияләр хужалары белән килештереп, якындагы фекаль яки яңгыр сулары канализациясенә махсус отводлары яки шланглары буенча гына рөхсәт ителә.

8.2.24. Житештерү һәм куллану калдыкларын саклау һәм утильләштерү санкцияләнгән урыннарны карап тоту һәм файдалану билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырырга.

Инженерлык-техник коммуникацияләрне эксплуатацияләгәндә, кар коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда, чүп-чарны, чистарту эшләре белән шөгыйльләнүче оешмалар көче белән кичекмәстән чыгарылган махсус тарага куярга кирәк.

Урамнарның машиналар йөри торган өлешенә, тротуарларга һәм газоннарга чиста булмаган чүп-чар ташлау тыела.

8.2.25. Өтәшкә авыл жирлеге чигендә уза торган тимер юл (откослар уемка һәм өем, тимер юллар аша чыгу) өлеге корылмалардан файдаланучы тимер юл оешмалары көчләре һәм чаралары белән жыештырырга һәм карап торырга тиеш.

8.2.26. Электр тапшыру линияләрен, газ, суүткәргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен билгеләнгән территорияләрне жыештыру һәм чистарту өлеге челтәрләренә һәм электр тапшыру линияләрен файдаланучы оешмалар көче һәм чаралары

белән башкарыла. Әгәр әлеге пунктта күрсәтелгән челтәрләр хужалыксыз булса, территорияне жыештыру һәм чистарту эшләре алып барылырга тиеш, аның белән хужасыз милекне саклауны һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү турында килешү төзелгән оешма төзелгән.

8.2.27. Тикшерү коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда туфрак, чүп-чарны, чистартылмаган урыннарны чистарту эшләре белән шөгыльләнүче оешмалар көче белән кичекмәстән махсус тарага куярга кирәк.

Урамнарның машиналар йери торган өлешенә, тротуарларга һәм газоннарга чиста булмаган чүп-чар ташлау тыела.

8.2.28. Урамнарда юл хәрәкәтенә комачаулык тудыручы предметларны жыю әлеге объектларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга йөкләнә.

8.29. Жирле үзидарә органнары ирекле нигездә муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкару өчен гражданның жәлеп итә ала.

Муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкаруга гражданның жәлеп итү Этәшкә башкарма комитеты карары нигезендә башкарыла.

8.20.30. Күп катлы торак төзелеше йорт яны территориясендә тыела:

- Торак пунктлар чикләрендә (газоннарны, чәчәк түтәлләрен һәм үләннәр белән шөгыльләнүче башка территорияләргә дә кертеп), балалар һәм спорт майданчыкларында, хайваннарны йөртү өчен майданчыкларда, шулай ук йорт яны территориясендә урнашкан хужалык майданчыкларында транспорт чараларын урнаштыру,

- транспорт чараларын юу. Бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда автомобиль-мото транспорт чаралары, тракторлар, тагылма һәм башка механизмнар юу тыела;

- яфрактарны, калдыкларның теләсә нинди төрләрен һәм чүп-чарны яндыру;

- контейнер майданчыкларына керү юлларын бушатырга;

- Башкарма комитет һәм әлеге йорт милекчеләренең гомуми жыелышы карарынан башка йорт яны территорияләренең коймаларын Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә билгеләргә;

- Башкарма комитетның тиешле рәхсәте һәм Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә әлеге йорт милекчеләренең гомуми жыелышы карарынан башка вак хужалык һәм ярдәмче ишегалды корылмаларын (утын сарайлары, будкалар, гаражлар, күгәрчен оялары, теплица, бәдрәфләр) үз белдекләп төзәргә;

- йорт яны территорияләрен металл лома, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, йорт кирәк-ярактары, шлак, көл һәм башка житештерү һәм кулланы калдыклары белән бутарга;

- чүп-чарны һәм чүп-чарны юарга;

- тиешсез урыннарда савытларны һәм башка калдыкларны складларга һәм сакларга;

- балалар, спорт һәм башка шундый ук майданчыкларда, газоннарда, яшел үсентеләр булган территорияләрдә, ел фасылына карамастан, транспорт чараларын кую яки куюны тормышка ашырырга;

- тиешле хокук билгеләүче документлардан башка автотранспорт чараларын түлөүле стоянкалар оештыруны гамәлгә ашырырга;

- тимер-бетон блоктар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән квартал эчендәге юлларны үз белдекләп ябарга;

- ишегалды территорияләрен механик рәвештә жыештыруга һәм житештерү һәм кулланы калдыкларын чыгаруга киртә тудырырга;

- эскәмияләргә пычрату.

8.31. Сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары янында һәм башкалар тыела.:

- товарның савытын һәм запасларын сакларга, складларга, объект бинасыннан читтә сәүдә жиһазларын сакларга, складларга, аның өчен билгеләнгән урыннарда, газон, түбәдә;

- сәүдә челтәренең стационар һәм стационар булмаган объектлары янында сәүдә-суыткыч жиһазларын һәм башкаларны куярга.

1.2.32. Муципаль белем бирү территориясендә юлларны кардан һәм боздан, автотототранспорт чараларын калдырып 12 сәгатьтән артык вакыт эчендә, шулай ук 22 сәгатьтән 6 сәгәتكә кадәр булган чорда, шулай ук кар яву вакытында автотототранспорт чараларын калдыруда чагылган юлларны кардан һәм боздан чистарту һәм жыештыру буенча махсус техника белән каршылау тыела.

1.3. Язгы-жәйге чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.3.1. Территорияне язгы-жәйге жыештыру 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр башкарыла һәм урамнарны, тротуарларны, майданнарны юу, су сибү һәм юу күздә тотыла.

Климат шартларына бәйле рәвештә, Өтәшкә башкарма комитеты карары белән язгы-жәйге жыештыру чоры үзгәртелергә мөмкин.

8.3.2. Юуга урам һәм майданнардагы юл кичлегенә дучар ителергә тиеш.

8.3.3. Лотоклар һәм ком, тузан, чүп-чар жыештыруны юу эшләрәннән соң иртәнге сәгать 7гә тәмамларга кирәк.

4.4. Тротуарларны һәм ишегалды территорияләрен, яшел үсентеләрне һәм газоннарны юу һәм су сибү оешмалар һәм биналарның милекчеләре көчә белән башкарыла.

1.3.5. Юл өслекләрен һәм тротуарларны юу, шулай ук тротуарларны билгеләү эшен иртәнге сәгать 23дән 7 сәгатькә кадәр башкарырга, ә урамнарның йөрү өлешен юешләр, иртәнге сәгать 9дан 21 сәгатькә кадәр башкарырга кирәк.

8.4. Көзге-кышкы чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.4.1. Көзге-кышкы жыештыру эшләре 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр үткәрелә һәм чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, ком, бозлавыкка каршы реагентлар белән урамнарны чүп-чардан арындыруны күздә тотыла.

Климат шартларына бәйле рәвештә Өтәшкә башкарма комитеты карары белән көзге-кышкы жыештыру чоры үзгәргә мөмкин.

Кар, боздан чистартуны, ком сибүне һәм махсус бозлавыкка каршы препаратлар белән эшкәртүне кичекмәстән кар явуы яки бозлавык барлыкка килү белән башларга кирәк.

8.4.2. Биналарның, корылмаларның, керү төркемнәренә түбәләренә, карнизларга һәм козырькаларына нормадан артык йөкләнеше булдырмау өчен, шулай ук конструкцияләренә жимерелүенә юл куймас өчен, кар һәм барлыкка килгән боз сарымнары һәр күп кар явып үткәннән соң, саклык чараларын үтәп, әлеге биналарның, корылмаларның хужалары тарафыннан кичекмәстән жыештырылырга тиеш, шул исәптән мәжбүри тәртиптә жыештыру эшләрен башлаганчы куркынычсызлык чараларын тәмин итеп, чистартылырга тиеш: кизү тору, сигналлар белән киртәләнергә тиеш, башка керү иминлеген тәмин итү, биеклектә эшләүче затларны иминиятләштерү жиһазлары белән тәмин итү.

8.4.2.1. Түбәләренә һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистартуны, кәрниздәге, балкон һәм лоджийдагы боз, кар һәм боз сөңгеләрен бетерүне гамәлгә ашырырга кирәк. Түбәне кардан чистартмыйча, кар катламнары булдырмыйча, вакыт-вакыт чистартырга кирәк. Боз кисәкләре, боз сөңгеләр төшерү, түбәләренә кардан чистарту торак милекчеләре яки идарә оешмалары тарафыннан башкарыла.

Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләрдән чистарту куркыныч участокларны алдан әйләндереп алу белән башкарылырга тиеш. Кар һәм наледлар ташыган, боз сөңгеләр сөргән вакытта, түбәдә ремонт һәм башка эшләр житештергәндә агач һәм куакларның, электр белән тәмин итүнең һава линияләренә, яктырту һәм элементә, юл билгеләре, юл светофорларының, юл коймаларының һәм юл жибәрүчеләрнең, жөмгәтә транспортны көтү павильоннарының, биналарның декоратив бизәлешенә һәм инженерлык элементларының сакланышын тәмин итүче чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зыян күргән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян китергән зат хисабына торгызылырга тиеш.

8.4.2.2. Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләре чистартып тору куркыныч участокларны алдан әйләндереп алу белән башкарылырга тиеш.

8.4.2.3. Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләр чистартуны аларны тротуарларга агызып, урам ягына мөрәжәгать иткән түбә скаты өслегеннән бары тик тәүлекнең якты вакытында гына башкарырга ярыш. Калган түбәдән, шулай ук яксы түбәсеннән кар ташлау эчкә ишегалды территорияләренә башкарылырга тиеш. Кар чыгар алдыннан кешеләрнең иминлеген һәм агачларның, куакларның, урам электр элементсенә һава линияләренә, үсемлекләренә, реклама конструкцияләренә, светофор объектларының, юл билгеләре, элементә линияләренә, элмә такталарның тулы сакланышын тәмин итүче саклау чаралары үткәргә кирәк.

8.4.2.4. Түбәдән ташланган яки оешма территорияләреннән жыелган карны, төзелеш майданчыкларын һәм торак-коммуналь хужалык оешмаларын 24 сәгать эчендә алып чыгарга кирәк. Предприятие, оешма, автомобиль парковкалары, тукталышлар, төзелеш

мөйданчыклары территорияләрендә карны этеп чыгару тыела. Махсус оешмалар тарафыннан жыештырыла торган юлда карны түбәдән алып, юл катламыннан сметалы кар чыгарганчы ташларга һәм алар белән уртак валга салырга кирәк.

8.4.2.5. Ишегалды территорияләреннән һәм квартал эчендәге юллардан чистартылган кар вакытлыча автотранспортның ирекле йөрүенә һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламый торган урыннардагы ишегаллары территорияләрендә саклана. Кар жыйганда яшел үсентеләргә зыян китерү рәхсәт ителми.

8.4.2.6. Юлларны, тротуарларны, йорт яны территорияләрен һәм башкаларны жыештыру кышкы чорда һава шартларына бәйсез рәвештә жәяүлеләрнең һәм транспорт чараларының нормаль хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

8.4.7. Кышкы чорда юлларны жыештыру үз эченә ала:

1) шөһәр жир өсте транспортының машиналар йөри торган өлешен, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын кардан чистарту, кар көртләренә чыгу һәм кар чыгару;

2) кар яву вакытыннан алып бозлавыкка каршы катнашмалар белән шөһәр жир өсте транспортының машиналар йөрү өлешен, тротуарларны, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын эшкөртү.

8.4.8. Юлның машиналар йөри торган өлешеннән, тротуарлардан, парковкалардан (парковка кармалары), шөһәр жир өсте транспортының тукталышларыннан һәм тукталыш платформаларыннан кар катламы урнашканнан соң, жирдән файдаланучылар, юлларның ике якларында урнашкан биналар (кишәрлекләр) арендаторлары белән килешүләр төзү белән даими рәвештә чистартылырга тиеш.

Барлык тротуарлар, ишегаллары, подъездларга якин килү юллары, керү төркемнәре, шул исәптән территорияне жыештыру өчен беркетелгән урыннар, урам, мөйданнар, базар мөйданнары һәм башка участокларны, шул исәптән камилләштерелгән, асфальт өслекле урыннарны кардан һәм кырыйларын чистартып, кирәк булганда ком сибәргә һәм хәрәкәт өчен куркынычсыз хәлдә тотарга кирәк.

8.4.9. Тукталыш пунктларыннан, жир өсте жәяүлеләр кичүеннән, күперләрдән һәм юл үткөргечләрдән, халык күпләп йөри торган урыннардан, хастаханәләр территориясенә һәм башка социаль мөһим объектларга керү һәм башка социаль мөһим объектлардан карны беренче чиратта (сайлап алу) чыгару 24 сәгать дөвамында башкарыла.

Урамнардан, мөйданнардан, күперләрдән, баскычлардан, плотиналардан, скверлардан һәм бульварлардан кар һәм бозны кичекмөстән кар яву башлана һәм, беренче чиратта, магистраль урамнардан, автобус трассаларыннан, күперләрдән, плотиналардан һәм юл үткөргечләрдән, жәяүлеләрнең туктаусыз, куркынычсыз хәрәкәтен тәмин итү өчен, транспорттан, кыйналган урыннардан арындырырга кирәк.

8.4.2.10. Кар яву вакытында тротуарларда урнашкан шөһәр жир өсте транспортының тукталышларын һәм тукталыш платформаларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр житештереләргә тиеш.

8.4.2.11. Тукталыш пунктлары территорияләренә хезмөт күрсөтүдә бордюр ташыннан 0,5 м ераклыкта машиналар йөрү өлешен чистартырга кирәк. Юлның машиналар йөри торган өлешенә карны этеп чыгару рәхсәт ителми.

8.4.2.12. Тротуарларны һәм жәяүлеләр юлларын жыештыруны (хәрәкәт итү һәм карны билгеләү) торақ фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

Тротуарлар һәм юллар булырга тиеш чистартылган нче кар һәм наледи кадәр асфальт. Бозга (бозлавык) килгөндә, бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртелә, аннары бозны (бозлавык) бетерә.

8.4.2.13. Кар теземнәргә һәм өемнәргә кар салу эшләре кар яву вакытыннан алып 6 сәгатьтән дө соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дө соңга калмыйча I һәм II сыйныф тротуарларында төгәлләнергә тиеш.

8.4.2.14. Кырылган кар өемнәре дө кичекмөстән кар белән бергә жыелырга һәм чыгарылырга тиеш. Теземнәргә яки өемнәргә жыелган кар һәм сукмак бу максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннарда чыгарыла.

8.4.3. Кышкы вакытта култык зонасын чистарту түбәндәгеләрне күздә тотарга тиеш:

1) карчистаткыч узу өчен борюдрның өске өлешләрен чистарту;

2) кар бураны үткәннән соң метр зонасын бордюр ташына кадәр чистарту һәм Кар валын формалаштыру;

3) яңгыр сулары агып китү өчен махсус ясалган рәшәткәләрне даими чистартып тору.

8.4.3.1. Жирлек юлларының машиналар йөри торган өлешен механикалаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары) һәм кар валлары барлыкка килгән вакытта жәяүлеләр кичү урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре), шәһәр жир өсте транспортының тукталышлары һәм тукталыш платформалары, юллар каршында бүлгәгә кирәк.

8.4.3.2. Юлның машиналар йөри торган өлешендә карны култыкка яки төрле полосада жыештырырга һәм кар валлары рәвешендә 2,0 - 2,5 метр киңлектәгә өзеклекләр ясарга кирәк.

8.4.3.3. Кар яуган вакытта юлларның машиналар йөри торган өлешендә кар ташлау урынын бетергәннән соң 6 сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарырга тиеш.

8.4.3.4. Юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларының, йорт яны щиткаларының, идарә итү шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның сакланышын, шулай ук машиналар йөрү өлешендә механикалаштырылган кар чистартканда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

4.4. Карны вакытлыча жыю урыннары ел саен Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә;

Вакытлыча саклау, карны яшел усентелергә булган участоклар территориясендә, балалар, спорт майданчыклары территориясендә урнаштыру, шулай ук кар урнаштырганда яшел утыртмаларга зыян килү тыела. Ишегалды территорияләрендә кар өюгә урын бүлгәп бирүне күздә тотарга тиеш.

8.4.4.1. Карны вакытлыча урнаштыру урыннары керү юллары, яктырту, көнкүреш биналары һәм коймалар, кар өю өчен кирәкле механизмнар белән жиһазландырыла.

8.4.4.2. Вакытлыча саклау урыннарына житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган кар калдыклары кабул ителергә тиеш түгел;

8.4.4.3. Әлеге кагыйдәләрнең 8.4.4 пункттында билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгару һәм складлау тыела.

4.4. Карны вакытлыча жыю урыннары чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.

8.4.4.5. Законда каралган очраклардан тыш, тыела:

1) гомуми файдаланудагы юлларның йөрү өлешенә кар, квартал эчендәгә юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятие, оешма территорияләреннән, төзелеш майданчыкларыннан, сәүдә объектларыннан чистартыла торган боз, шулай ук машиналар йөрү өлешен жыештыручы оешма белән килешү булмаганда күрсәтергә яисә хәрәкәт итәргә;

2) техник тоз һәм сыек хлористый кальций тротуарларда бозлавыкка каршы реагент сыйфатында, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр булган территорияләрдә кулланырга;

3) пычранган ком-тоз катнашмасын газоннарда, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм башка яшел үсентеләр үсчәк урыннарда саклау тыела;

4) түбәне эксплуатацияләү өчен билгеләнгән биналар, корылмалар (көрәкләр, скрепкалар, ломалар), төзелеш материаллары, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка предметларны түбөгә салу;

5) биналарның түбәсеннән боз, кар һәм чүп-чар воронкаларга су-сары торбаларга ташлану.

8.4.5. Агымдагы елның 1 октябренә кадәр жирле үзидарә органнары һәм юл хезмәтләре тарафыннан Кар кабул итү өчен урыннар (кар кудыру, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча кар өю өчен майданчыклар), урып-жыю техникасы кышкы чорда эшләргә эзер булырга тиеш.

8.4.6. Базалары саклау өчен бозлавыкка каршы материаллар булырга тиеш тулысынча жиһазландырылган һәм ремонтланган.

8.4.7. Тиешле объектларның тиешле торышын тәэмин итү буенча бурычлар йөкләнгән затлар аларны чисталыкта һәм тәртиптә тоту максатларында әлеге объектларның торышына мониторинг ясарга тиеш

8.4.8. Магистральләренә, юллар, урам һәм юлларның йөрү өлешенә, шулай ук квартал эчендәгә, ишегалды территорияләреннән, юридик һәм физик затларга караган территорияләрдән чистартылган кар тротуарларына, пычранган карны күчерү, шулай ук газоннарда боз кыйпылчыкларын, чәчәк түтәлләрен, куаклар һәм башка яшел үсентеләр үсчәк урыннарда чыгару рөхсәт ителми.

8.4.9. Карны чыгару кар кабул итү өчен махсус эзерләнгән урыннарда (кар өемнәре, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча кар өю өчен майданчыклар) башкарылырга тиеш. Карны башка урыннарда чыгару тыела.

8.4.10. Кар ташлау урыннары Өтөшкө башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

8.4.11. Кар эреп беткәннән соң кабул итү урыннары чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.

8.5. Төзекләндерү элементларын тоту тәртибе

8.5.1. Төзекләндерү элементларын карап тотуга гомуми таләпләр.

8.5.1.1. һәйкәлләрне, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, төзекләндерү элементларын карап тоту, милек хокукында, хужалык алып бару, оператив идарә итү хокукында тиешле төзекләндерү элементларына ия булган физик һәм (яки) юридик затлар тарафыннан яисә милекче, вәкаләтле зат белән килешүләр нигезендә башкарылырга тиеш.

Төзекләндерүнең башка элементларын тотуны оештыру авыл жирлеге бюджетында каралган акчалар чикләрендә Өтөшкө башкарма комитеты тарафыннан килешүләр (килешүләр, контрактлар) буенча гамәлгә ашырыла.

8.5.1.2. Канатлы, шул исәптән йорт яны территориясендә, павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары яки тышкы төзекләндерү элементлары, газон киртәләре, сезонлы базарлар, жәйге кафе, оград, коймалар, транспорт, гараж, хужалык тукталышларында павильоннар төзү һәм урнаштыру йортлар, сарайлар, тротуарлар коймалары, кече спорт корылмалары, кварталларны, бакчаларны, паркларны, пляжларны, реклама тумбаларын, газеталар өчен такталарны, щитларны, афишаларны һәм игъланнар, яктылык рекламаларын, элмә такталарын, биналарны һәм һәйкәлләрне декоратив яктырту жайланмаларын, урам ут баганаларын, терәк баганаларны, шул исәптән павильоннарны, киоскларны, палаткаларны һәм жәйге кафеларны төзекләндерү элементларын муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органнары белән килештерелгән проектлар буенча гына рөхсәт ителә.

8.5.1.3. Күчмә ваклап сату объектлары - лотоклар, арбалар, аттракционнар, шул исәптән уен, цирк, зоопарклар һәм т. шатерлар, өстәлләр, автоматлар урнаштыруга, эксплуатацияләүгә рөхсәт муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килешү буенча бирелә.

8.5.1.4. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, шәхси фирмалар һәм эшмәкәрләр үрнәк тәртиптә павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары тотарга, аларны ремонтлау һәм буяу белән килешеп, архитектура органнары белән буяулар житештерергә тиеш.

8.5.1.5. Киосклар, павильоннар, палаткалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон һәм тротуар киртәләре, транспортны көтү павильоннары, телефон кабиналары, кече спорт корылмалары, кварталларны, бакчаларны, паркларны, реклама тумбаларын, стендларны, газеталар өчен щитларны, афишаларны һәм игъланнар, транспорт тукталышларының күрсәтмәләрен, жәяүлеләр өчен эскәмияләрне елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә житештерергә кирәк.

8.5.1.6. Таш, тимер - бетон һәм металл оградларны, урам утлары фонарьларын, терәк-таянычларны, трансформатор будкаларын, металл капкалар, жәмөгәт һәм сәнәгәт биналарын елына бер тапкырдан да ким булмаган буяуны, ә ремонтны кирәк булганда башкарырга кирәк.

8.5.1.7. Витрина, элмә такталары һәм башка реклама төрләренә бәйле булмаган барлык оешма житекчеләре элмә такталарны, витриналар яки реклама алыштыруны яисә бетерүне билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән һәм архитектура-сәнгат таләпләренә җавап бирмәүче Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитетының таләпләрен үтәргә тиеш.

8.5.1.8. Витриналар махсус яктырту арматурасы белән жиһазландырылырга тиеш.

8.5.2. Элмә такталар, реклама һәм витриналар.

8.5.2.1. һәр төрдәге элмә такталар урнаштыру Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитеты белән эскизлар килештергәннән соң гына рөхсәт ителә ала.

8.5.2.2. Якты реклама һәм элмә такталардан файдаланучы оешмаларга көн саен тәүлекнең караңгы вакыты җитү белән аларны кертергә һәм урам утларын сүндереп торыу вакытын алдан ук сүндермәскә, әмма көн дә соңга калмыйча янган газонет торбаларын һәм электролампларын үз вакытында алыштыруны тәэмин итәргә кирәк.

Аерым реклама билгеләре яки элмә такталары ватылмаган очракта аларны тулысынча сүндерергә кирәк.

8.5.2.3. Витриналар махсус яктырту жайланмалары белән жиһазландырылырга тиеш.

8.5.2.4. Газеталар, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм реклама бары тик махсус урнаштырылган стендларда гына эшләнергә мөмкин.

8.5.2.5. Электротранспорт баганасы, урам утлары, биналар, коймалар һәм башка корылмалар игъланнарыннан чистартуны өлеге объектларны файдаланучы оешмалар башкара.

8.5.2.6. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү билгеләнгән төр типтә башкарыла.

8.5.3. Төзелеш, урнаштыру һәм эчтәлеге кече архитектура формалары.

8.5.3.1. Физик яки юридик затлар кече архитектура формаларын тотканда аларны ремонтлау һәм буяу, төсле гамманы Өтәшкә башкарма комитеты белән килештерергә тиеш.

8.5.3.2. Киосклар, павильоннар, палаткалар, арбалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон киртәләре һәм тротуарлардагы киртәләргә, транспорт көтү павильоннары, телефон кабиналары, спорт корылмалары, афишалар һәм игъланнар өчен стендлар, реклама тумбалары, транспорт тукталышлары һәм кичүләр күрсәткечләре, эскәмияләр буяуны елына бер тапкырдан да ким башкарырга кирәк.

8.5.3.3. Урам утлары фонарьларының таш, тимер - бетон һәм металл киртәләрен, терәк, трансформатор будкаларын һәм киоскларны, торак, жәмәгать һәм сәнәгать биналарының металл капкаларын ике елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә буяуны, ә ремонтны кирәк булганда башкарырга кирәк.

4.4. Биналарны һәм корылмаларны ремонтлау һәм карап тоту.

8.5.4.1. Биналарны һәм корылмаларны эксплуатацияләүне, аларны ремонтлауны билгеләнгән кагыйдәләр һәм техник эксплуатацияләү нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

8.5.4.2. Биналарның һәм корылмаларның фасадларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, буяу эшләрен биналарның һәм корылмаларның милекчеләре техник торышына карап яисә милекче башка затлар белән килешү буенча башкарырга кирәк. Биналарны, төзелмәләрен һәм корылмаларны карап тоту үз эченә ала:

- конструктив элементларны һәм бизәкләүләрен, шул исәптән керү ишекләре һәм козырекларны, балкон һәм лоджия, карнизов, канат һәм аерым баскычлар коймаларын, төшерү һәм баскычларны, витрин, декоратив детальләрен һәм башка конструктив элементларны үз вакытында төзекләндерүне һәм торгызуны тәмин итүче;

- водостокларның, су-Көнчыгыш торбаларының һәм саннарның төзек хәлдә булуын һәм карап тотуны тәмин итү;

- түбәләрен һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистарту, карнизлардан боз киселгән кар һәм боз сөңгеләре, балкон һәм лоджияләрен бетерү, агач ботакларының ватык ботакларын кар һәм бозга зыян китерүдән саклау чараларын тәмин итү белән бәйлә;

- герметизация, ялган кисү һәм жөйләр, ярыклар һәм выбоин;

- отмокаларны, цокольные тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

- фасадта урнаштырылган электрошаткычны төзек хәлдә тоту һәм аны караңгылык башлану белән кертү;

- фасад өслекләрен эксплуатацияләү торышы һәм шартларына бәйлә рәвештә вакытында чистарту һәм юдыру;

- тәрәзәләрен һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләрен вакытында юу;

- язу, рәсемнәр, граффити, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән чистарту.

8.5.4.3. Аерым детальләрен бетерү яки үзгәртү белән бәйлә биналарның барлык үзгәрешләре, шулай ук гамәлдәгә тәрәзә, ишек проемларын урнаштыру һәм реконструкцияләү, канат, пандус, юллар урнаштыру һәм төзү, төрле техник жайланмалар, реклама конструкцияләре, элмә такталар Өтәшкә башкарма комитеты белән килешү буенча башкарыла.

8.5.4.4. Балконнарның, көймәләренң нинди дә булса үзгәрешләрен башкару, урамга чыгучы биналарның тышкы фасадларының келәмнәрен, киём-салымын, балкон һәм тәрәзәләрен элдерү, шулай ук аларны йорт әйләнешенә төрле предметлары белән бутау тыела.

8.5.4.5. Ишегалды территорияләрен металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, йорт кирәк-яраклары һәм башка материаллар белән әйләндереп алу тыела.

8.5.4.6. Биналарда урамның исемен һәм расланган үрнәктәгә йортларның номер билгеләрен, ә чаттагы йортларда - кисешүче урам исемнәре күрсәтелгән күрсәткечләр куелырга тиеш.

Биналарда Татарстан Республикасының ике дәрәжә телендә, расланган үрнәктәгә урам һәм номер билгеләре, ә чаттагы йортларда – кисешүче урам исемнәре билгеләнергә тиеш.

8.5.5. Балалар һәм спорт майданчыкларында, паркларда, скверларда, ел фасылына карамастан, маневрлау (юл йөрү, борылу), транспорт чаралары туктап тору яки парковка, тагылма һәм башка хәрәкәт чаралары тыела.

8.6. Территорияләргә яшелләндерү һәм карап тоту буенча эшләр

8.6.1. Яшел үсентеләр территорияне төзекләндерүнең мәҗбүри элементы булып тора. Төзекләндерү эшләрен башкарганда булган яшел үсентеләргә мөмкин кадәр саклап калырга кирәк.

яшелләндерү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланылучы яшел утыртмаларның бөтенлеген саклау, түбән һәм киң кроннарны өлешчә кисү, агач кәүсәләрен саклау, куакларның кроннарын бәйләү, жир кишәрлекләргә белән янәшә урнашкан үсемлекләр астына вак таш салу кебек чаралар күрергә кирәк;

территорияне планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, юлларны, юлларны һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү эшләргә башлангыч алдыннан тәмамланырга тиеш;

туфрак катламын бозуга бәйләү ремонт, төзелеш һәм башка эшләр үткәргәндә, киләчәктә яшел төзелештә файдалану өчен туфракның уңдырышлы катламын төшерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләргә эшләр бөткән соң бозылган жир участкаларын һәм ятмаларны торгызырга кирәк. Төзекләндерү эшләргә житештерү проектында каралырга тиеш;

Яшел үсентеләр урнашкан Өтәшкә жирлегендә жир кишәрлекләргә хосусый, дәүләт һәм муниципаль милектә булырга мөмкин.

Бу ятмалар урнашкан жир кишәрлекләргә милек формасына бәйсез рәвештә Өтәшкә авыл жирлегенә территориясендә барлык яшел үсентеләр дә сакланырга тиеш.

Яшел үсентеләргә булган жир биләмәләреннән файдалануда (файдалануда) юридик яки физик затлар (алга таба - жирдән файдаланучылар) яшел үсентеләргә карап тотарга һәм сакларга тиеш

Оешмалар һәм ведомстволарның яшелләндерелгән территорияләргә карап тоту өлеге объект карамагында булган юридик һәм физик затларга йөкләнә. Шулай ук вакытта яшелләндерелгән территорияне карап тоту категориясе яшелләндерү объектын урнашу урынына, функцияләргә һәм әһәмиятенә карап Өтәшкә Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

Яңа төзелә торган һәм гамәлдәге объектын һәр жирдән файдаланучысы Өтәшкә жирлегенә территориясендә яшел үсентеләргә булдыру, карап тоту һәм саклау кагыйдәләрендә күрсәтелгән форма буенча хисап объекты паспорты булырга тиеш

8.6.1. Яшел үсентеләр хужалары:

яшел үсентеләргә саклауны һәм квалификацияле карауны тәмин итәләр;

елның жәй айларында коры һава шартларында газоннар, чөчәк түтәлләргә, агачлар һәм куаклар су сибүне тәмин итәләр;

газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәмин итәләр;

агачлар һәм куаклар утыртыла, шулай ук юллар, майданчыклар, газоннар чөчкәрен планлаштыру Башкарма комитет белән килештерелгән проектлар буенча гына үзгәртелә;

сулыклар булган очракта яшелләндерү объектларында аларны чисталыкта тоталар һәм аларны 10 елга бер тапкырдан да ким булмаган капитал чистарталар;

8.6.1.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә рәхсәт ителми:

аларның эшчәнлеген һәм хезмәт күрсәтүне тәмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш урнаштыру;

агач һәм куак утырту, газоннарны һәм чөчәклекләргә юк итү;

йөрү, ял итү һәм уеннар өчен бакча, скверлар газоннарында, паркларның мемориаль зоналарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда урнашырга;

бу урын өчен махсус билгеләнмәгән яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм каналарда шуарга;

агачларга һәм башка яшел үсентеләргә гамаки, таган, турниклар, кер юу өчен бау, агачларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләр, афишалар, белдерүләр, агитация чараларын беркетергә материаллар, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан,

реклама щитларыннан, электр үткөргөчлөрдөн, лампалардан, чөнөкөлө киртөлөрдөн арындыру;

тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткөчлөр (бирелгән рөхсәттән башка, паспортлар), агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәмин итү чараларын урнаштырырга;

стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын урнаштыру, шул исәптән автомобильләр кую урыннарын һәм парковкаларны ел фасылына карамастан урнаштыру;

төзелеш һәм башка материаллар, калдыклар, чүп-чар, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка зарарлы матдөлөр, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычранган кар, боз бау;

бакчаларга казу;

йорт хайваннарын газоннарда һәм чөчөклөргә сибәргә;

кар ятмаларына кар элөгүнә булдырмый кала торган махсус юнөлеш бирүче жайланмалардан башка роторлы кар чистарту машиналарын кулланырга;

яфрактарны, үләнне, ботакларны яндыру, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткөргөч жайланмаларга алыштырырга;

чүп-чарны газоннарда да ташларга;

учак кабызырга, шул исәптән ачык уттан файдалануны күздә тоткан чаралар үткөрөргә, мангалларны һәм ачык ут ярдәмендә ризык эшкөртү өчен башка жайланмалар кулланырга кирәк;

обрезать агачлар чыгару өчен сока, сумала, наносить аларга башка механические жөрөхөтлөрө;

житештерү һәм куллану калдыкларын, шул исәптән автомобиль покрывкаларын, территорияне төзөклөндөрү, жирлек территориясендә клумб оештыру өчен куллану;

күпьяллык чөчөклөр белән шөгильләнүче жир участкаларыннан кар чыгару, шулай ук утырту белән шөгильләнүче участкаларны кардан ачу да житә;

. авыл жирлегә территорияләрендә, санитар таләпләр югары булган урыннардан тыш, агач көүсөлөрөн агартырга (чүп контейнерлары, жәмөгәт бөдрәфлөрө һәм тд якынлыгы).);

яшеллөндөрелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмиялөрне, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

агачларның тамырларын көүсөсеннән 1,5 метрдан якын ераклыкта ачырга һәм агачларның муенткаларын жир яки төзелеш калдыклары белән күмөргә;

транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (төзөк булмаган), яшеллөндөрелгән территорияләрдә урман парклары, парклар, бакчалар, бульварлар, урманнар урнаштырырга, ел фасылына карамастан, өлөгә территорияләрдә төзөклөндөрү эшлөрөн мәжбүри үткөрү шарты белән кирәкле эшлөрне башкару очрактарыннан тыш;

транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (төзөк булмаган), яшеллөндөрелгән территорияләрдә дөвалау, балалар укыту һәм фәнни учреждениелөрө, сәнэгәт предприятиелөрө, спорт комплекслары һәм торак кварталлар урнаштырырга, ел фасылына карамастан, өлөгә территорияләрдә кирәкле эшлөрне башкару очрактарыннан тыш, өлөгә территорияләрдә төзөклөндөрү эшлөрөн мәжбүри үткөрү шарты белән кирәкле эшлөрне башкару очрактарыннан тыш.

8.6.2. Территорияне яшеллөндөрү, паркларны, скверларны, яшел зоналарны карап тоту һәм торгызу эшлөрө авыл жирлегә бюджетында бу максатларга каралган акчалар чикләрендә муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен Өтөшкә сатып алулар буенча башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8.6.3. Барлык оештыру хокукый формаларның һәм милек рәвешлөрөнөң юридик һәм физик затлары гамәлдәгә яшел үсентеләрнең тулы сакланышын һәм агротехник кагыйдөлөр нигезендә аларны квалификацияле карауны тәмин итөргә тиеш:

- санитар чистарту үткөрү;

- газоннарда, чөчөк үсентелөргә вакытында су сибү;

- чүп үләннөрөнө, корткычларга һәм авыруларга каршы көрөш үткөрү;

- вакытында газ белән сугару үткөрү;

- чөчөклөр утырту, газон үләннөрөн чөчү;

- Өтөшкә башкарма комитеты раслаган проект нигезендә төзөклөндөрү эшлөрөн үткөрү.

- яшел үсентелөрне санитар һәм формалы кисеп алу. Яшел үсентелөрне санитар һәм формалы кисеп алу Өтөшкә башкарма комитеты белән килешү булганда гамәлгә ашырыла.

Урамнар, майданнар, парктар, скверлар һәм күп катлы төзелеш кварталлары территориясендә агач һәм куаклыктар утырту, скверларны һәм парктарны чәчәкләп бизәү, шулай ук ландшафт архитектурасы объектларын Өтәшкә башкарма комитеты белән килештерелгән проектлар буенча гына реконструкцияләргә мөмкин.

4.4. Йорт яны территориясе чикләрендә яшел үсентеләр майданнарында тыю тыела:

- газоннарда һәм яшь урман утыртмаларында йөрергә һәм ятарга;
- агач, куаклар, юыну һәм ботаклар ватарга, яфраклар һәм чәчәкләр корырга, җимешләре җыярга;
- палаткалар ясау һәм учаклар үрчетү;
- газоннарны, чәчәк түтәлләрен, юлларны һәм сулыкларны чүпләргә;
- скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны бозарга;
- агачлардан сок чыгару, кирезләр ясау, агачларга белдерүләр, номер билгеләре, төрле күрсәткечләр ясау, агачларга крүчкалар һәм гамакларны, качельләрне элдерү, бау өчен кадак һәм кадакларга кадак салу, керемне җилдә киптерү;
- велосипедта, мотоциклларда, атларда, тракторларда һәм автомашиналарда йөрү;
- автотранспорт чараларын юу, кер юу, шулай ук яшел үсентеләр территориясендә урнашкан сулыкларда хайваннарны коендыру;
- мал үрчетү;
- боз шугалаклары һәм кар таулары оештырырга, чаңгыда, тимераякта, чанада шуарга, уеннар, биюләр оештырырга;
- утыртмаларга зыян китерүдән саклауны гарантияләүче щит белән киртәләрсез төзелеш һәм ремонт эшләрен башкарырга;
- агачларның тамырларын көүсәсеннән 1,5 метрдан да якин араларда ачарга һәм агачларның муенткаларын җир яки төзелеш чүпләре белән күмәргә;
- яшел үсентеләр территориясендә материаллар урнаштырырга, шулай ук якин-тирә территориядә яшел үсентеләр корткычларын таратуга ярдәм итүче материаллар складларын оештырырга;
- чүп-чар, кар һәм боз өемнәрен оештырырга, яшел үсентеләре булган участкалардан карны агач һәм куакларның сакланышын тәэмин итүче чаралар күрмичә генә ташларга;
- үсемлекләр, ком чыгару һәм башка казу эшләре башкару;
- парктарда, урман парктарында, скверларда һәм башка территорияләрдә этләрне урамда йөртү һәм сукмактан җибәрү;
- яфракларны һәм чүп-чарны яндыру.
- чүп җыю өчен контейнер, бункер, калдыкларны, шул исәптән тара, капчык, тартмалар һәм тд. урнаштыру.
- стационар булмаган, күчмә, күчерелмә реклама конструкцияләре, җайланмалар, штендерлар һәм тд урнаштыру һәм урнаштыру.

8.6.5. Гомуми файдалану территориясендә булган агач һәм куак агачларны үз белдеге белән кисеп алу, чикләnmәгән яки муниципаль милектә булган милек хокукы тыела.

8.6.6. Җир асты коммуникацияләрен төзү яисә салу зонасына керүче эре агачларны һәм куаклыктарны сүтү, гомуми файдалану территориясендә муниципаль берәмлек чикләрендә югары вольтлы линияләр һәм башка корылмалар урнаштыру, милек хокукы чикләnmәгән очракта гына Өтәшкә Башкарма комитетының язмача карары буенча гына башкарылырга мөмкин.

8.6.7. Җир асты коммуникацияләрен төзү яки салу белән бәйлә эре агачларны һәм куакларны мәҗбүри сүткән өчен торгызу бәясе алына.

8.6.8. Агач һәм куаклар кисүгә рөхсәт бирү торгызу бәясен түләгәннән соң башкарыла.

Өгәр күрсәтелгән ятмалар яңадан каралырга тиеш булса, рөхсәт бирү торгызу бәясен түләмичә генә башкарыла.

Яшел үсентеләрнең торгызу бәясе Россия Федерациясе Табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган югалтуларны, шул исәптән кулдан ычкынган файданы исәпкә алып, каплана.

Утырту урыны Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Яшел үсентеләр бәясе җирлек бюджетына күчерелә.

8.6.9. Гаеплеләр белән яшел үсентеләрне теләсә нинди зыян күргән яки үз белдеге белән кисеп алган өчен зыян күргән яки юкка чыгарылган утыртмаларның торгызу бәясе алына.

8.6.10. Гражданнарныкы булган һәм торак һәм сәнэгать биналары төзелеше зонасына элэккән жиләк-жимеш үсентеләре һәм бакчаларының бәясен бәяләү РФ табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуға факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган зыяннарны, шул исәптән кулдан ычкынмаган файданы да исәпкә алып, Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла».

8.6.11. Муниципаль берәмлек территориясендә агачларны законсыз кискән яки зыян күргән өчен гаепле затлар Россия Федерациясе Карары белән билгеләнгән зыянны капларга тиеш.

8.6.12. Йорт эчендәге күп катлы торак төзелеше территорияләрендә агач һәм куаклар утырту торак-эксплуатация оешмалары көчә белән һәм чаралары белән башкарыла.

8.6.13. Яшел үсентеләргә саклау өчен җаваплы затлар агачларның зыян килү билгеләре ачыкланганда, кирәкле чаралар күрү өчен Өтәшкә башкарма комитеты кичекмәстән таныклык алырга тиеш.

8.6.14. Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан коры-сары кисүгә рөхсәт бирелә.

Агачларны кисүдән һәм кисүдән соң, авария хәлендәге (гадәттән тыш) агачлар килеп чыгу, коры-чыдам, авария хәлендәге агачларны кисүдән соң калган төп кисүләргә бетергәннән соң кисүдән соң киселеп калган агачларны чыгару җиде календарь көннән артмаган физик яки юридик затлар тарафыннан башкарыла.

8.6.15. Шәхси төзелеш зонасында кыйммәтле агач токимнарыннан һәм куаклардан тыш, агачларны сүтү җир кишәрлекләре милекчеләренә үз акчалары хисабына мөстәкыйль рәвештә башкарыла.

8.6.16. Предприятие, оешма җитәкчеләре, яшел үсентеләре һәм газоннары булган шәхси торак йортлар хужалары бурычлы:

- яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү;
- яшел үсентеләргә квалификацияле карауны тәэмин итәргә;
- төзелеш калдыкларын, материалларны, зур габаритлы көнкүреш калдыкларын һәм каты көнкүреш калдыкларын саклауға юл куймаска.;
- корткычларга һәм авыруларга каршы көрәш чараларын күрергә, коры-сарыны җыештырырга, коры-сары һәм авыру ботакларны кисәргә һәм яралыларны дөваларга, агачлар сатып алырга;
- җәйге чорда да коры һава шартларында да газоннар, чөчәк түтәлләре, агачлар һәм куакларга су сибәргә кирәк;
- газоннарга ком, чүп-чар, кар, боз һ.б. җыю һәм чыгару тыела.;
- юллар челтәрен үзгәртү һәм җиһазлар урнаштыру белән яңадан планлаштыруны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга;

8.7. Юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү

8.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл катламнарын саклау максаты белән тыела:

- йөк ташу;
- рельслар, бүрәнәләр, тимер балкалар, торбалар, кирпеч, башка авыр предметларны төяү-бушату эшләре вакытында төшерү һәм аларны саклау;
- каты катламлы авыл урамнары буйлап, акрын гына машиналар куу;
- квартал эчендәге җәяүлеләр сукмакларында, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм туктау.

8.7.2. Оешмалар 8.2.1 пункттында күрсәтелгән кагыйдәләргә таянып, затлар белән килешүләр нигезендә муниципаль берәмлек территорияләрен җыештыралар.

8.7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләргә, тротуарларны һәм башка транспорт инженерлык корылмаларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, төзү һәм реконструкцияләү (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, күперләрдән һәм федераль һәм региональ әһәмияттәге башка транспорт инженерлык корылмаларыннан тыш) капитал салымнар планы нигезендә Өтәшкә башкарма комитеты белән килешүләр буенча оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.4. Өтәшкә башкарма комитеты белән килешүләр буенча оешмалар светофорларны, юл билгеләрен, тамгаларны һәм башка урам хәрәкәте иминлеген тәэмин итү объектларын эксплуатацияләүне, агымдагы һәм капитал ремонтлауны гамәлгә ашыра.

8.7.5. Жир асты челтәрләре урнашкан оешмалар даими рәвештә элементә люкларының түбәләре һәрвакыт юл өслеге дәрәжәсендә булуын, даими рәвештә төзек һәм ябык булуын күзәтеп торырга тиеш.

Урам һәм тротуарларның машиналар йөри торган өлешендә урнашкан люк, коеларның түбәләрен, зыян килгән яки жиимерелгән очракта, кичекмәстән тотып алырга һәм 6 сәгать эчендә коммуникация булган оешмаларны торгызырга кирәк.

8.8. Өтәшкә авыл жирлегә территориясен яктырту

8.8.1. Урамнар, юллар, майданнар, яр чаллы, күперләр, бульварлар һәм жәяүлеләр аллеялары, ижтимагый һәм рекреацион территорияләр, торақ кварталлар, микрорайоннар, торақ йортлар, сәнәгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, шулай ук керү аркалары, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, торақ пунктлар турында мәгълүмат элементлары тәүлекнең караңгы вакытында Өтәшкә башкарма комитеты раслаган расписание буенча яктыртылырга тиеш.

Өлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки вәкаләтле милекчегә йөкләнә.

8.8.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затлар белән килешүләр буенча энергия белән тәэмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткөрү

8.9.1. Заказчының бурычлары

8.9.1. Заказчы бурычлы:

8.9.1.1. Эшләр эшли башлаганчы аларны житештерүгә рәхсәт (ордер) рәсмиләштерергә кирәк.

Эшләр башланганчы милекченең, жир кишәрлегеннән файдаланучының жир эшләре башлануы, объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгыльләнүче оешмага хәбәр итәргә кирәк.

Заказ бирүче эш житештерүченә эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә хокуклы.

8.9.1.1.2. Эшләрен башкарган очракта, подрядчы оешма аңа жир эшләрен башкаруга ордерның оригиналын тапшырды.

8.9.1.1.3. Эш житештерүче алыштырган очракта (объектны башка оешма тапшырганда) ордерны башка хезмәткәркә яки оешмага кичекмәстән яңадан рәсмиләштерергә.

8.9.1.1.4. Башкарма комитетның автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында күрсәтмәсен алырга.

Автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яки вакытлыча туктату очрагында мәгълүмат щит мондый чикләүләренә (туктату) башлаганчы биш көннән дә соңга калмыйча билгеләнергә тиеш.

8.9.1.1.5. Ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару срокларын үтәүне контрольдә тоту. Жир эшенә Ордер 2 айга кадәр бирелә. Ордерда күрсәтелгән эшләр вакытын 1 айга кадәр озайту күздә тотыла.

8.9.1.1.6. Ордерда күрсәтелгән эшләрен билгеләнгән срокта тәмамларга мөмкинлек бирми торган сәбәпләр барлыкка килгән очракта, ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару вакыты чыкканчы, эшләрен башкару срокларын биш календарь көннән дә соңга калмыйча озайту үтенече белән Башкарма комитетка мөрәжәгать итәргә кирәк.

8.9.1.1.7. Бозылган юл өслеген, яшел үсентеләрен һәм башка төзекләндерү элементларын үз акчалары хисабына торгызган өчен җаваплылык хисе хисе йөртү.

Асфальт-бетон өслеген торгызу машиналар йөрү өлеше яки тротуарның бөтен киңлегенә һәм комплекста, шул исәптән машиналар йөрү өлешен, борт ташын, тротуарларны, яшелләндерелгән территорияләрен дә сыйфатлы итеп житештерелергә тиеш.

8.9.1.1.8. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " объектны муниципаль ихтыяжлар өчен файдалануга кайтару турындагы актка кул куелганнан соң, билгеләнгән вакыт эчендә, кимчелек һәм деформация туганда торгызу эшләрен башкаруның гарантия срогын (биш ел) тәэмин итәргә.

Башкарылган эшләрен һәм төзекләндерү эшләрен кабул итү Башкарма комитет вәкилләре һәм эш башкаручы тарафыннан кул куелган акт белән тулысынча рәсмиләштерелә. Инженерлык-коммуникация (жир) эшләрен башкарганда башкарылган эшләрен кабул итү

шулай ук Россия Эчке эшләр министрлығының Яшел Үзән шәһәре һәм ЗМР буенча ЮХИДИ бүлеге вәкилләре катнашында башкарыла.

8.9.1.9. Ордерда күрсәтелгән эшләр срогы чыкканнан соң өч көн эчендә объектны Тышкы төзекләндерү элементларын бозуга бәйле эшләрне житештергәннән соң төзекләндерү эшләрән һәм төзекләндерүне торгызу буенча эшләрне кабул итү акты белән тапшырырга.

8.9.1.1.10. Кышкы чорда эшләр башкарылган очракта (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) ордерда күрсәтелгән эш вакыты чыкканнан соң өч көн эчендә төзекләндерүнең һәм юлларның жимерелгән элементларын торгызу буенча эшләрне арадаш кабул итү актын рәсмиләштерергә.

Төзекләндерү һәм юлларның жимерелгән элементларын соңгы торгызу 8.9.8.6 пунктында билгеләнгән тәртиптә башкарыла һәм төзекләндерү элементларын һәм юлларны тулысынча торгызу эшләре тәмамланганнан соң өч көн эчендә кабул итү акты белән тапшырыла.

Элек бирелгән ордерларны системалы (ике тапкырдан артык) ябу срокларын һәм тәртибен бозган очракта, заказ бирүчегә жир эшләрән башкаруга рөхсәт бирүдән баш тартылырга мөмкин.

8.9.1.1.11. Эш процессында проект чишелешләренә төзәтмәләр кертелгән очракта, ордерга тиешле үзгәрешләр кертергә, кирәкле килешүләр белән үзгәртеп корылган проект документациясен тәкъдим итәргә кирәк.

Гамәлдәге ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр бары тик аны бирү урыны буенча гына кертелә.

Ордерның гамәлдә булуы очракларда туктатылырга мөмкин:

- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен, рөхсәтләрнең, килешүләрнең гамәлдә булуын вакытлыча туктату тәртибен бозуларны ачыклау, алар нигезендә ул бирелгән иде;
- төзелеш майданчыгы янында урнашкан бина һәм корылмаларның конструкцияләре һәм элементлары деформациясә барлыкка килү.

Ордерның гамәлдә булуын туктату кызыксынган затларга хәбәр итү нигезендә башкарыла, шул ук вакытта ордер алына, алмашка житешсезлекләрне бетергәнчегә кадәр эшләрне туктату турында күрсәтмә бирелә. Ордерда аның гамәлдә булуын туктатып тору вакыты турында билге ясала. Ордерның гамәлләрен торгызу, кагыйдә бозуларны бетерүне раслау белән, язма мөрәжәгать буенча башкарыла.

8.9.1.12. Ордерда күрсәтелгән эш башланган көннән башлап 10 көн эчендә эш башланмаса, ордерны гамәлдән чыгару турында гариза белән мөрәжәгать итәргә кирәк.

Аннулирование ордера житештерелә шул очракларда:

- төзелеш объекттында кешеләрнең гомере яки сәламәтлегенә яки транспорт хәрәкәтенә куркыныч янау барлыкка килү, аларны бетерү өчен башка подрядчы оешмаларны яки жирлекнең хезмәтләрен жәлеп итү таләп ителә;
- ордерның гамәлдә булуын туктатып торганнан соң яисә аны туктатырга китергән сәбәпләрне төзекләндермичә эшләрне алып бару;
- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен тупас бозуларны ачыклау, рөхсәтләрнең (Документлар, килешүләр) гамәлдә булуын туктату, алар нигезендә ул бирелгән.

8.9.2. Эш житештерүче бурычлары

Эшләр өлеге рөхсәт алган оешма тарафыннан башкарыла ала. Оешма ордерда күрсәтелә.

8.9.2.1. Эш житештерүче бурычлы:

8.9.2.2. Объектта проект документациясә расланган эш гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлегенә хокук билгеләүче ордер оригиналь документын, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктаткан очракта, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында ЗМР Башкарма комитеты күрсәтмәсә һәм юл хәрәкәтен оештыру схемалары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында һәм аларның вәкилләренә тапшырырга кирәк., шул исәптән ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясә идарәсә хезмәткәрләренә дә.

8.9.2.3. Эш урынында эш төрен, заказчы, эш житештерүче һәм аның подрядчылары исемнәрен (субподряд килешүләре булган очракта), эшләрне башлау һәм тәмамлау вакытын, транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктату вакытын (мондый чикләү (туктату), эшләрне эшләү өчен җаваплы вазыйфаи затларның фамилиясен, исемен, этисенең исемен, эш телефоннарын номерларын күрсәтеп мәгълүмат щитын урнаштырырга. Төзелеш, ремонт, жир эшләре башкарган өчен җаваплы зат эш башкарган урында булырга тиеш.

8.9.2.4. Юл хэрэгэтен оештыру схемасына ярашлы рәвештә юл хэрэгэте иминлеген тээмин итү.

8.9.2.5. Барлык вакытлыча билгеләрнең, шулай ук эш зонасында урнашкан юл хэрэгэтен жайга салуның техник чараларының сакланышын һәм эчтәлеген тээмин итү.

8.9.2.6. Төзелеш майданчыгын (эшләр зонасын) жирлек урамнары белән тоташтыручы вакытлыча керү-чыгу урыннарын урнаштыру, аларны каты өслекле һәм автомойкалы итеп жиһазландыру зарур.

8.9.7. Эшләр житештерүне контрольдә тотучы органнар вәкилләренә, шул исәптән ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясе идарәсе хезмәткәрләренә төзелеш майданчыгына керү мөмкинлеген тээмин итәргә (эшләр житештерү зонасына).

8.9.8. Транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хэрэгэтен тээмин итә торган эшләр житештерү зонасын киртәләргә, эшләр алып бару зонасына керүче объектларның сакланышын оештырырга, юл хэрэгэтен оештыруның килешенгән схемасына туры китереп, юл хэрэгэтен оештыруның техник чараларын билгеләргә хэрәкәтләр, коймалар һәм юллау жайланмалары, 1,5 метрдан да ким булмаган киңлектәге жәяүлеләр күперләре, коймалар почмакларында Кызыл фонарьлар һәм һәр 50 метрдан да ким түгел.

Тротуар яки машиналар йөрү өлешен яндырып торучы койма ягында гамәлдәге нормалар нигезендә вертикаль тамгалар ясалырга тиеш. 1 метрдан артык тирәнлектәге казаннар (траншея) аларны стеналарын ныгытмыйча урнаштыру рәхсәт ителми.

Урамның ике ягында да жәяүлеләр хэрэгэтен оештыру өчен 1,5 метрдан да ким булмаган тротуар өчен полосалар калырга тиеш, шул ук вакытта алар перилны мөжбүри урнаштыру буенча бөтен киңлеге белән әйләндереп алынган булырга тиеш.

8.9.9.9. Эшләр башкарганда ишегалларга (кварталларга) керү һәм корылмаларга траншея һәм жәяүлеләр күперләре аша чыгу урыннарын урнаштыру юлы белән керү мөмкинлеген тээмин итәргә. Кышкы вакытта алар даими рәвештә кардан һәм боздан чистартылырга, ком сибәргә тиеш.

8.9.2.10. Материалларны складлауны, техниканы вакытлыча саклау һәм көнкүреш шәһәрэн урнаштыруны ордер рәсмиләштергәндә Килештерү оешмалары белән килештерелгән проект (төзелешне, эшләрне оештыруны) нигезендә оештырырга, мондый Материалларны, эш урынына техника китерүне ордерда күрсәтелгән оешмаларда ордер теркәлгәннән соң гына житештерергә һәм булган объектларның саклау зоналарына рәхсәт алырга (кирәк булганда территорияне гамәлдәге объектларның саклана торган зоналарында вакытлыча алырга).

8.9.2.11. Төзелеш майданчыгын (эшләр житештерү зонасын) тиешле хәлдә тотарга. Жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар , грунт, кар, төзелеш калдыклары урнаштыру, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясе өчен көнкүреш вагоннары урнаштыру тыела.

8.9.2.12. Төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункер-тупланмалар, эре габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыклары булуны тээмин итәргә.

8.9.2.13. Төзелеш майданчыгыннан каты көнкүреш калдыклары, зур габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тээмин итәргә.

8.9.2.14. Төзелеш майданчыклары, төзелеш материаллары житештерү объектлары (ЖБИ заводлары, эретү төеннәре һ.б.) мөжбүри тәртиптә автотранспорт тәгәрмәчләрен чистарту (юу) пунктлары белән жиһазландырылырга тиеш.

Авыл жирлеге территориясенә туфрак һәм автотранспорт тәгәрмәчләре белән пычрану тыела. 10 метрлы зона чикләрендә территорияне жыештыру һәм карап тоту өчен объект чигеннән (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) жаваплылык, объекттан 50 метрлы төзелеш зонасы чикләрендә чыгу чигенә йөкләнә.

Төзелеш майданчыгы территориясендә аның коймасыннан биеклектәге грунт урнаштыру тыела.

8.9.2.15. Генераль подрядчы төзелеш оешмасы подъезд юлларын чисталыкта тотуны, төзелеш майданчыкларын төзекләндерү һәм карап тотуны, жәяүлеләр өчен куркынычсыз тротуарларны урнаштыруны, тәүлекнең төнге вакытында төзелеш майданчыгы коймаларын, автотранспорт керү урыннарын һәм жәяүлеләр өчен вакытлыча тротуарларны яктыртуны, үткәрелә торган төзелеш, төзекләндерү эшләре тәмамланганнан соң төзекләндерүне торгызырга бурычлы. Төзелеш майданчыгын койма проект нигезендә билгеләнгән тәртиптә башкарылырга тиеш. Коймалар тоташ һәм ышанычлы булырга, төзелеш майданчыгына чит кешеләрнең керүенә юл куймаска тиеш.

Эшләр тәмамлангач, урман һәм коймалар сүтелергә һәм бер атна эчендә чыгарылган булырга тиеш.

8.9.2.16. Ордерның шартларын, шул исәптән топ күтәрүдә күрсәтелгән эшләр житештерү зонасы чикләренә, шулай ук эшләрне башкару вақыты буенча (ордер буенча эшләр ордерсыз гына тәңгәлләштерелә) үтәргә.

8.9.2.17. Башкарма Комитет боерыгы нигезендә автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вақытлыча чикләү (вақытлыча туктату) тәртибен һәм срокларын үтәргә.

8.9.2.18. Вақытлыча юл хәрәкәтен оештыруның гамәлдәге схемасын бозып башкарылган эшләр тәмамланганнан соң, әгәр дә проект белән башкасы каралмаган булса, юл хәрәкәтен жайга салу техник чараларының даими дислокациясен тулысынча торгызуны үтәргә кирәк.

8.9.2.19. Төп эшләр тәмамланганнан соң бозылган төзекләндерүне торгызу һәм материаллар, конструкцияләр, төзелеш чүп-чары, ордерда күрсәтелгән торгызу эшләрәннән соң коймалар жыеп алу.

8.9.20. Шәхси торак йортларны, дачаларны һәм башка аз катлы төзелешләрне яңа төзелеш яисә реконструкцияләгәндә әлегә Кагыйдәләрнең 3.2 пунктында билгеләнгән территориянең санитар торышы өчен төзүчеләр җаваплы. Шәхси торак йорт төзелеше тәмамлангач, хужасы подъездлар төзү барышында бозылган юлларны үз хисабына торгызырга тиеш.

8.9.21. Индивидуаль төзелешне тормышка ашырганда зур габаритлы, көнкүреш чүп-чарын һәм төзелеш калдыкларын жыю һәм чыгару өчен җаваплылык төзүче җилкәсенә төшә. Төзелеш калдыкларын хужасы махсус оешма белән өстәмә килешү буенча үз хисабына чыгарырга тиеш. Югарыда күрсәтелгән чүпне жыю өчен төзүче үз территориясендә шәхси чүп жыючы (контейнерга, бункер) куярга тиеш.

8.9.3. резервланган төзелеш объектлары

8.9.3.1. Төзелешнең законлы резервланган объектны тоту өчен җаваплылык заказчы-төзүче җилкәсенә төшә.

4.4. Житештерү ордery рәсмиләштерелә торган эшләр.

Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган ордер нигезендә түбәндәге төр эшләрне башкару рәхсәт ителә:

8.9.4.1. чыгару (алу), грунтны ачу һәм эшкәртү, шул исәптән аны алдагы теләсә нинди эш төрләренә планлаштыру;

8.9.4.2. юл киemen машиналар йөрү өлешендә, тротуарларны, юл кырыйларын, аеру полосаларын, яшел үсентеләр зоналарын ачу;

8.9.4.3. әлегә бүлекнең 5 пунктында күрсәтелгән юл эшләренең барлык төрләре дә;

8.9.4.4. аларны салу ысулына, шул исәптән биштән төзелеш белән инженерлык коммуникацияләрен чыгару буенча жир эшләрә; төзелеш майданчыгы аша транзит үтә торган яки аның чикләрендә тоташтыру ноктасы булган инженерлык коммуникацияләрен төзегәндә, реконструкцияләгәндә (капиталь ремонтлаганда) жир эшләрә житештерү.; капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатлары өчен бирелгән жир участогыннан читтә объектны төзү (реконструкцияләү, капитал ремонт) чорына вақытлыча инженерлык коммуникацияләрен урнаштырганда жир эшләрән житештерү;

8.9.4.5. электр тапшыру, элемент линияләре баганалары, Электротранспорт элемент чөлтәрә, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру) ;

8.9.4.6. шпунтка кадау, свай җайланмасы (шул исәптән сынау свайлары да проект-тикшеренү эшләрә стадиясендә);

8.9.4.7. инженерлык эзләнүләре вақытында жир эшләрә житештерү, геодезик билгеләр урнаштыру;

8.9.4.8. вақытлыча коймалар, шул исәптән вақытлыча киртәләрне, төзелеш майданчыкларын, эшләр житештерү зоналарын урнаштыру (алмаштыру) һәм урнаштыру, билгеләнгән Положениене үзгәртмичә вақытлыча киртәләрне алыштырудан тыш, Өтәшкә башкарма комитеты тарафыннан бирелгән ордер нигезендә алыштырылган очракта, вақытлыча киртәләрне, шулай ук даими коймалар һәм киртәләрне урнаштыру һәм алыштырудан тыш;

8.9.4.9. стационар юл коймалары һәм җибәрә торган җайланмалар урнаштыру;

8.9.4.10. бина һәм корылмаларның фасадларын реконструкцияләгәндә, капитал һәм агымдагы ремонтлаганда, шулай ук биналарның (корылмаларның) фасадларын тикшергәндә, төзелеш урманнарын һәм стационар каланчаларны урнаштыру);

8.9.4.11. территорияләрне төзекләндергәндә һәм яшелләндергәндә жир, юл эшләрә, шул исәптән агачлар утыртканда (күчереп утыртканда), бозылган төзекләндерүне локаль һәм комплекслы торгызуда;

- 8.9.4.12. вақытлыча кулланылыштагы стационар булмаган һәм әдәпсез объектлар, күмәк күпкатлы бер катлы гаражлар, ачык автостоянкалар, жәмәгать бәдрәфләре, спорт майданчылары һәм башка объектлар төзөгәндә жир эшләре житештерү;
- 8.9.4.13. жирлек инфраструктурасы элементларын урнаштыру, шул исәптән 0,3 метрдан артык тирәнәйтелгән аерым реклама конструкцияләрен, шулай ук 0,3 метрдан артык тирәнлектәге сәүдә, тукталыш һәм башка павильоннарны яисә 10 кв. метрдан артык майданлы павильоннарны урнаштыру;
- 8.9.4.14. төрле материаллар, конструкцияләр, жиһазлар урнаштыру;
- 8.9.4.15. авария хәләндәге эшләр житештерү һ. б.
- 8.9.5. Ордердан башка житештерү рәхсәт ителгән эшләр
ЗМР Башкарма комитетында ордер алу түбәндәге эш төрләрен башкару өчен таләп ителми:
- 8.9.5.1. юл өстендәге ярыкларны ямау;
- 8.9.5.2. юл катламын өстөн эшкәртү;
- 8.9.5.3. койларның капкачларын, газ турбаларын һәм электр кабельләрен алыштыру һәм төзәтү,;
- 8.9.5.4. юл су бирү корылмалары системасын пычрактан, чүп-чардан, чит матдәләрдән чистарту. Бу корылмаларның эшен кыенлаштыра торган эшләр;
- 8.9.5.5. юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын тышкы ремонтлау, аларның аерым элементларын алыштыру, тротуарларда һәм яшел үсентеләр зонасында тимер-бетон белән капланган стоек урнаштыру, 0,3 метрга кадәр тирәнлектәге юл билгеләре өчен нигез булып тора;
- 8.9.5.6. күперләрдә, юл үткәргечләрдә, деформация жөйлөрөнәң элементларын торгызу яки ремонтлау, яктырту баганалары, парапетов, кәрниз ташлары, тротуар плитәләре, откослар һәм конусов элементларын ремонтлау белән бәйлә тоннельләрдә эшләр, юл хәрәкәтен чикләмичә генә башкарылган очракта, эшләрен башкару шарты белән;
- 8.9.5.7. яшел үсентеләрен карау (сүтелгән агачлар урынына куяклар утыртуны да кертеп), жәяүлеләр сукмаклары, парклар, бакчалар, скверлар утырту;
- 8.9.5.8. жир эшләре житештермичә 10 кв. м майданлы павильоннарны урнаштыру;
- 8.9.6. Авария хәләндәге эшләрен житештерү тәртибе**
- 8.9.6.1. Инженерлык коммуникацияләре хужалары авария турында сигнал алган вақытта кичекмәстән авария хәләндәге бригаданы жибәрергә тиеш, ул җаваплы зат житекчеләгендә юл хәрәкәте иминлеген һәм инженерлык коммуникацияләре һәм башка объектларның сакланышын тәэмин итеп, авария хәләндәге бригада үтәргә тиеш.
- 8.9.6.2. Инженерлык коммуникацияләрендә һәм корылмаларында авария-торгызу эшләрен (шул исәптән казылык) житештерү аларны эксплуатацияләгәндә яки төзелеш эшләрен башкарганда һәлак булган аварияләренә бетерү максатында авария хәләндәге телефонограммалары (факсограмм) нигезендә, объект хужасы тарафыннан Башкарма комитетка тапшырыла торган эшләр житештерү урынын жентекләп географик (адреслы) бәйләргә рәхсәт ителә.
- Авария хәләндәге телефонограмманы (факсограмма) жибәрү белән бер үк вақытта аварияне бетерүче оешма бер тәүлек эчендә авария хәләндәге эшләр башкаруга ордер Башкарма комитетында рәсмиләштерергә тиеш.
- Кичке һәм төнгә вақытта, ял һәм бәйрәм көннәрендә Башкарма комитетта ордерны рәсмиләштерү шарты белән авария эшләрен башкару рәхсәт ителә.
- 8.9.6.3. Авария зонасында жир асты коммуникацияләре булган оешмалар телефон программасын алган вақытта авария булган урынга башкарма сызыклар булган вәкилле кичекмәстән жибәрергә тиеш жирлектәге ведомствога караган коммуникацияләренәң (корылмаларның) урнашуын ачыклау һәм эш ысулын килештерү өчен.
- Юл йөрү өлешендә авария эшләрен житештерү тәртибе шулай ук Россия Эчке эшләр министрлығының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе белән дә килештерелергә тиеш.
- Аварияне бетерү буенча эшләр тулысынча яисә өлешчә юл хәрәкәте ябуны таләп итсә, Россия Эчке эшләр министрлығының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе органнары башкарма комитет белән берлектә тиз арада юл хәрәкәте ябылу, транспортны карап чыгу маршруты һәм зыян күрүне бетерү (кызыксынган эксплуатация оешмалары белән бергә) вақыты турында оператив карар кабул ителәр.
- 8.9.6.4. Аварияне бетерү буенча эш урынында оешманың авария эшләрен башкаручы җаваплы вәкиле, башкарма комитет тарафыннан бирелгән хезмәт таныклығы һәм ордery, яки телефонограммасы күчермәсе (факсограмма) булырга тиеш.

8.9.6.5. Төрлө материаллар һәм жиһазлар урнаштырган яки авария урынында грунт яки төзелеш чүп-чары ташлаган оешмалар, әгәр бу авария эшләрәнә комачауласа, аварияне бетерү буенча эш башкаручы оешма таләбе буенча кичекмәстән һәм үз хисабына эшләр зонасын азат итәргә тиеш.

8.9.6.6. Коммуникация (Корылмалар) тибына бәйсез рәвештә, авария хәлендәге жиһазлар урыннарындагы төзекләндерү тулысынча торгызылган аварияләр биш тәүлек эчендә бетереләргә тиеш.

Эшләрне башкаручы оешма авария вакытында бетерелмәгән һәм төзекләндерү эшләрән яңадан торгызылган өчен җаваплы.

8.9.6.7. Авария беткәннән соң, траншея (котлован) салынганнан һәм чүп-чар жыештырганнан соң, эшләр башкаручы оешма объектны тулысынча төзекләндерүне торгызу буенча башкарылган эшләрне кабул итү актын муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары кабул итү актын рәсмиләштереп тапшыра.

8.9.6.8. Төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрә махсус оешмалар тарафыннан башкарылырга тиеш.

Шул ук вакытта машиналар йөрү өлешен һәм тротуарларны торгызу эшләрә ел фасылына карап 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш (автотранспортның авариясез хәрәкәтен һәм механикалаштырылган жыештыру өчен).

8.9.6.9. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарганда, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне яңадан торгызу мөмкинлеге булмау һәм асфальт капламын яңадан төзү зарурлыгы булмау сәбәпле, эшләр башкаручы 25 апрельдән 31 майга кадәр төзекләндерү эшләрән башкарырга тиеш.

8.9.6.10. Авария-торгызу эшләрән үткәрү объекты төзекләндерүнең һәм юл-ремонт эшләрәнәң фактик башкарылуын һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң төшерелә, бу турыда территорияне баланс тотучы оешма вәкилләре, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты, шулай ук муниципаль берәмлекнең башкарма комитетының вәкаләтле органнары, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе вәкилләре катнашында акт төзелә.

8.9.6.11. Әгәр авария хәлендәге эшләр житештерү зонасын төзекләндерү эшләрән ордерда аварияле эшләр башкаруга күрсәтелгән срокта башкару мөмкин булмаса, әлегә эшләрне башкару комитетында ордер рәсмиләштереләргә тиеш. Яраклылык вакыты чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләрә тиңләштерелә.

8.9.6.12. Авария хәлендәге кешеләр рәвешендә планлы эшләр башкару тыела.

8.9.6.13. Трассаның гомуми озынлыгы (траншея) булган инженерлык коммуникацияләрендә авария эшләрән башкару кирәк булганда, эшләрне башкаруга ордерны рәсмиләштерү өчен каралган тәртиптә рәсмиләштерелә.

8.9.7. Бозылган төзекләндерү эшләрән торгызу

8.9.7.1. Объектларны төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау (капиталь ремонт) эшләрән башкарганнан соң, башкарма комитет тарафыннан бирелгән ордерда күрсәтелгән срокларда бозылган төзекләндерүне торгызу эшләрә башкарыла.

8.9.7.2. Траншея (котлован) салынганнан соң, урамнарда аркылы чыгу урыннарында һәм рельс юллары чикләрендә юл киёмнәрән торгызу эшләрә берьюлы башланган һәм 24 сәгать дөвәмында төгәлләнергә тиеш, ә калган барлык очракларда - өч тәүлек эчендә башкарылган. Юл киеме, аны ярганнан соң, "автомобиль юллары" СНиПы таләпләре нигезендә торгызылырга тиеш 2.05.02-85 17.12.1985, ГОСТ Р 50597-93.

8.9.7.3. Траншея (котлован) салу буенча эшләр башкаручы, юл киёмен яки тышкы төзекләндерү элементларын (яшел үсентеләрне, кара жир белән каплауны, үләнне, сукмакларны һәм майданчыкларны, кече архитектура формаларын һәм тд. ны жыеп, яңадан торгызырга тиеш:

- төзелеш калдыклары белән эш итү буенча технологик регламент нигезендә калган материаллардан, артык грунттан, төзелеш чүп-чарын чыгару;

- ремонт эшләрә барышында юл катламына механик зыян килгән очракта, торгызу күләме объектны карап тотуны һәм техник эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма вәкиле һәм эш житештерүче катнашында зыян китерү актын төзү белән комиссия тарафыннан билгеләнә.

8.9.7.4. Траншеяларны (казаннарны) машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда торгызу срокларын үтәү ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясе идарәсе тарафыннан контрольдә тотыла.

8.9.7.5. Йомыш полосаларының асфальт бетон катнашмасын жәю алдында тоташуын тәэмин итү өчен эшләр башкаручы аларны түбәндәге таләпләрне исәпкә алып үтәргә тиеш:

- а) асфальтның ватыклары горизонталь һәм вертикаль буенча кыстыргычсыз булырга тиеш;
- б) нигез астында асфальт-бетон каплавы булырга һәм пычраклардан чистартылган булырга тиеш;
- в) нигезләр каты яки сыек битум яки 0,5 л/кв. м исәбеннән битум эмульсия белән эшкәртелергә тиеш.

Шул рәвешле эзерләнгән урынга кайнар асфальт-бетон катнашмасы жәелә.

Яңа жәелгән һәм иске асфальт белән зарарлану урыннарын жентекләп шомарталар. Өслеге тигез булырга тиеш, йөзеп чыгармыйча һәм ачык жөйләр.

Асфальт катламын торгызу юлның машиналар йөрү өлеше һәм тротуарның бөтен киңлеген буенча башкарыла.

Юл катламының тиешле өлешен торгызу ел әйләнәсе башкарыла.

Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта, кар ташлау урыннарына чыгару юлы белән яраланган урынны һәм боздан тулысынча чистартып бетерергә, эш урыннарын грунт белән томаларга, бу участкада юл киёменен конструкциясе нигезендә кирәкле коэффициентка кадәр ком һәм вак таш нигезләрен эзерләргә, асфальт-бетон катламлы бер меткада жәю зарур.

8.9.7.6. Төзекләндерү эшләрен тулысынча торгызу 25 апрельдән 31 майга кадәр башкарыла.

Технологик эзлеклелектә асфальт-бетон капламнарны торгызу тышкы һава температурасы 10нан да ким булмаган вакытта көздән һәм 5тән дә ким булмаска тиеш.°

8.9.7.7. Яшел зонаны торгызуны үсемлек грунтлары (кар һәм боздан башка) белән генә башкарырга кирәк. Үсемлек грунтның калынлыгы 30 см дан да ким булмаска тиеш. Яшел зонаның планировкасы горизонталь һәм вертикаль буенча төгәл үтәлергә тиеш.

8.9.7.8. Эшләр тәмамланганнан соң биш ел эчендә барлыкка килгән очракта, заказчы эш урынында кимчелекләрне бетерүне тәэмин итәргә тиеш.

8.9.7.9 оешма житәкчеләре, прораблар, мастерлар һәм башка вазыйфаи затлар эшләрен тиешенчә башкармау, юллар капламнарын һәм тротуарларны, яшел утыртмаларны, газоннарны, торак пунктларны төзекләндерү элементларын торгызу өчен жаваплы.

8.9.8. Жир, югары уку эшләре житештерүдә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү

8.9.8.1. Эшләр башкаручы килештерелгән тәртип, эшләр житештерүнең чиратлылыгын тәэмин итәргә, аларны үтәү вакытын үтәргә, юл хәрәкәте иминлеген оештырырга тиеш.

8.9.8.2. Машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юл читләрендә, бүлгеч полосаларда, урам газоннарында(яшел үсентеләр булган территорияләр) эшләр тәртибе һәм вакыты бу эшләр чорында юл хәрәкәтен оештыру схемалары белән билгеләнә.

8.9.8.3. Юл хәрәкәтен оештыру схемасы проект документлары составында эшләнәргә тиеш.

8.9.8.4. Эшләр житештерү урыны билгеләнгән үрнәктәге щит-заставкалар белән киртәләнә (вакытлыча юл бүлү су бүлү блоклары).

Урамнарның машиналар йөри торган өлешендә (магистральләр) киртәләрдән тыш Кызыл габарит фонарьлары, юл билгеләре, транспортның йөрешен, жәяүлеләр үтүен һәм һ. б. күрсәткечләр куела.

Урам утлары булмаганда жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында эш урыннары яктырткыч белән жиһазландырыла.

8.9.8.5. Эшләр башкарыла торган вазыйфаи затлар коймаларның булу һәм торышы, яктырту һәм габарит фонарьлары эше, юл билгеләре һәм күрсәткечләр сакланышы өчен жаваплы.

8.9.8.6. Эшләрен башкарганда биналарга керү һәм керү юллары траншея аша жәяүлеләр күперләрен (эшләр зонасы) урнаштыру юлы белән, шулай ук янгынга каршы хезмәт органнары белән килештерелгән эш тәртибе нигезендә ишегалларга ирекле керү тәэмин ителергә тиеш.

8.9.8.7. Эшләр зонасын расланган проект (төзелеш, эшләрен оештыру) нигезендә тулысынча төзекләндерүгә кадәр эшне башлау, объектта механизмнар, техника, материаллар, инвентарь, вагон-көнкүреш жайланмалары урнаштыру тыела.

8.9.8.8. Аерым очракларда тротуар тулысынча ябылырга мөмкин, әмма шул ук вакытта жәяүлеләр кичү урыннарын оештыру белән капма-каршы тротуар буенча жәяүлеләрнең хәрәкәте мәжбүри тәртиптә сакланырга тиеш.

8.9.8.9. Биналарның һәм корылмаларның фасадлары өчен коймалар әлеге максатлар өчен яраклы, үзләренә декоратив, нык һәм янгындан куркынычсызлыгы ягыннан, төзелешнең бөтен чорында үзенең беренчел үзгәртелеләрен саклай торган материаллардан алына. Шулай ук

вакытта урамнарға чыгучы фасадларның түбән ярус коймалары мәжбүри тәртиптә тоташ тыгыз булмаган материаллардан үтәлергә тиеш.

8.9.8.10. Житештерү зонасы жәяүлеләр зонасына якин урнашкан урыннарда жәяүлеләрнең иминлеген тәэмин итү максатларында саклагыч козырек куела,ә тротуарда транспорт хәрәкәте ягыннан перила урнаштырылган жәяүлеләр өчен түшәлгән.

8.9.8.11. Инвентарьлаштыру киртәләре гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә жавап бирергә тиеш.

8.9.8.12. Урамнарның машиналар йөри торган өлешендә коймалар сыйфатында полимер материаллардан махсус билгеләнгән блоклар кулланыла ала. Эшләр башкару зонасын киртәләү сыйфатында бетон блоклар һәм тимер-бетон свай куллану тыела.

8.9.8.13. Эшләр башкаручы житештерү зонасын коймаларны урнаштырган (урнаштырган) вакытта ГОСТ 23407-78 таләпләрен үтәргә тиеш. “Техник шартлар” дип аталган фәнни-гамәли конференция узачак, алар аның өчен мәжбүри булып тора. Коймалар зоналары эшләр ия булырга тиеш опрятный тышкы кыяфәте: буялган, чистартылган, юылган, проемнар булырга тиеш түгел, поврежденных участкалары, отклонений нче вертикали, ят ябыштырылган язмалар, игъланнар, язулар.

8.9.8.14. Коймалар һәм аларның элементлары яктылыкны кире кайтаручы материаллар кулланып башкарылырга һәм начар һава шартларына чыдам буяулар белән буяылырга тиеш.

8.9.8.15. Эшләр башкаручы траншея аша жәяүлеләр корылмаларын тиешле тәртиптә тотуны тәэмин итәргә тиеш.

8.9.8.16. Урам һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешендә эшләр башкаручы эшләр житештерүче юл хәрәкәте иминлегенең кирәкле техник чаралары белән тәэмин ителергә тиеш: яхшыртылган яктылык-техник характеристикалары булган юл билгеләре, импульс сигнал укчылары, фонарьлар, юл эшчеләре һәм проблескалы майчкалары өчен кызгылт сары төстәге махсус униформалар. Юл хәрәкәте иминлегенең техник чараларын урнаштыру ведомство төзелеш нормалары (ЗТН 37-84) һәм ГОСТ Р 52289-2004 таләпләре нигезендә башкарыла. Күрсәтелгән акчалардан башка эшне машиналар йөрү өлешендә башлау тыела. Юл билгеләрен урнаштыру урыннары һәм саны Юл хәрәкәтен оештыруның расланган схемасына туры килергә тиеш. Стандарт булмаган һәм кулдан ясалган юл билгеләрен һәм яктылыкны чагылдыручы үзенчәлекләрдән башка киртәләрен куллану тыела. Импульсные атучылары булырга тиеш кертелгән булу-булмауга карамастан, тәүлек вакыт. Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары һәм куркынычсызлык чараларының башка чаралары гамәлдәге дәүләт стандартлары һәм әлеге продукцияне житештерүченең техник шартлары нигезендә үтәлергә тиеш.

8.9.8.17. Автомобиль транспорты һәм жәяүлеләр хәрәкәте урыннарында коеларның түбәләрен ачу кирәк булганда люки киртәләнгән, сигнализация чаралары һәм вакытлыча кисәтү билгеләре белән ремонтлана.

8.10. Жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә карата аерым таләпләр

8.10.1. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда әлеге объектларны картлар һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәэмин итүне күздә тотарга кирәк.

1.1.2. Өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны проектлау, төзү, йөртүгә ярдәм итүче техник чаралар һәм жиһазлар урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелеш вакытында гамәлгә ашырыла.

8.11. Территорияне бәйрәмчә бизәү

8.11.1. Муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү Өтәшкә башкарма комитеты карары белән дәүләт һәм авыл жирлегә бәйрәмнәре, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткөрү чорында башкарыла.

Биналар, корылмалар муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә рәсмиләштерү концепциясе кысаларында аларның хужалары тарафыннан рәсмиләштерелә.

8.11.2. Тантаналы һәм бәйрәм чараларын үткөрүгә бәйле эшләр оешмалар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үз акчалары, шулай ук Өтәшкә авыл жирлегә бюджетында бу

максатларга каралган акчалар чикләрендә Өтәшкә башкарма комитеты белән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.11.3. Бәйрәмчә бизәлеше флаглар элөп кую, лозунглар, гирлянд, панно, декоратив элементлар һәм композицияләр кую, стендлар, киосклар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыру белән бәйлө.

8.11.4. Бәйрәм бизәлеше концепциясе чаралар программасы һәм объектларны урнаштыру схемасы һәм бәйрәм бизәлеше элементлары белән Өтәшкә башкарма комитеты раслаган.

8.11.5. Бәйрәм бизәлеше элементларын әзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салу техник чараларының күрүчәнлеген төшерергә, зыян салырга һәм начарайтырга ярамый.

8.12. Биналарның (бина аларда), корылма һәм корылмаларның милөкчеләренә катнашу тәртибе

якын-тирә территорияләргә төзекләндерүдә

8.12.1. Бина (бина аларда), корылма һәм корылмаларның милөкчеләргә әлегә кагыйдәләрнең үтәлешен, төзекләндерү буенча эшләр исемлөгән системалы рәвештә үтәүгә тәмин итәргә тиеш.

8.12.2 очракта, әгәр беркетелгән территориядә урнашкан берничә милөк биналары (биналар аларда), төзөлешләр һәм корылмалар, йөкләмәләр буенча аны төзекләндерү мөмкин тарасулар арасында килешү яктарның.

1.1.3. Беркетелгән территорияләрдә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру буенча чаралар комплексын башкаручы оешмалар Өтәшкә авыл жирлегендә яшәүчеләрнең уңайлы яшәү тирәлеген булдыру, Өтәшкә авыл жирлегә территориясенә санитар һәм эстетик торышын яхшырту максатларында территорияль ижтимагый үзидарә органнары белән тиешле территорияләрдә үзара хезмәттәшлек итәләр.

Кисәк 9. Инженерлык коммуналь чөлтәрләрнең эчтәлегә

9.1. Жир асты һәм жир өстө инженерлык коммуникацияләргә (жылылык, су, газ, телекоммуникация һәм канализация чөлтәрләргә) булган оешмалар үз эшләрән башкарырга тиеш:

9.1.1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " Биналар һәм корылмалар, күп фатирлы торак йортларны гомуми файдаланудагы элемент чөлтәрәнгә жир асты юлы белән, асылмалы элемент линияләргән кулланмыйча Тоташтырырга;

9.1.2. Торак йортлар, биналар һәм корылмалар эчәндә милөкчеләр, шулай ук кызыксынган оешмалар белән килешү буенча абонент чөлтәрләргә төзүгә башкарырга.

9.2. Жир асты һәм жир өстө инженерлык коммуникацияләргә (жылылык, су, газ, телекоммуникация һәм канализация чөлтәрләргә) булган хужаларга рөхсәт ителми:

9.2.1. Элемент кабелә сыйфатында түбә фасадларын, бина диварларын, шулай ук башка корылмаларны һәм конструкцияләргә (төтен чыга торган, вентиляция конструкцияләргән, фронтоннар, козырькалар, ишекләр, тәрәзәләр, коллектив теле - һәм радиоприем антенналары, элемент системасы антенналары, биналарда урнаштырылган антенналар урнаштыру өчән мачталар) беркетүдән тыш, хосусый торак фондына караган биналарга элемент кабельләргән беркетүдән тыш куллану.

9.2.2. Элемент кабелә электр тапшыру линияләргән баганаларын һәм элементларын, урам яктырту системаларына караган урам утларын һәм конструкцияләргән, электрофикацияләнгән транспортның элемент чөлтәрләргән баганаларын һәм элементларын, реклама щитларын һәм башка реклама конструкцияләргән беркетү сыйфатында куллану.

9.2.3. Юл тамгаларын, светофорларны, мәгълүмат панельләргән урнаштыру өчән билгеләнгән корылмалар һәм конструкцияләргә беркетү сыйфатында юл чаты чикләргән светофорлар һәм мәгълүмат панельләргә белән идарә итү өчән билгеләнгән элемент кабельләргәннән тыш куллану.

4.4. Юл хәрәкәтә өчән ике полосадан артык юл булган урам элементәсә кабелә белән кисешү, биөклеккә һәм кабель подвесына бәйсез рәвештә, һава юлы белән.

9.2.5. Элемент кабельләргән автомобиль транспорты хәрәкәтә өчән юл йөрү өлешә булган урам буйлап биөклектән һәм кабель подвесына бәйсез рәвештә урнаштыру.

Кисәк 10. Әлегә кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту һәм аларны бозган өчән жаваплылык

10.1. Әлеге кагыйдәләрне үтәмәгән өчен жаваплылык муниципаль берәмлек территориясендә даими яки вакытлыча яшәүче яисә үз эшчәнлеген башкаручы юридик, физик һәм вазыйфаи затларга йөкләнә.

1.2. Гражданның һәм вазыйфаи затларның әлеге кагыйдәләрне бозган өчен жаваплылыкка тарту административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы, административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы һәм Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка закон чыгару һәм норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.3. Әлеге кагыйдәләрне бозган өчен административ хокук бозулар турында протоколларны рәсмиләштерү хокукыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Административ хокук бозулар кодексы нигезендә дәүләт инспекциясе, контрольлек итүче, күзәтчелек һәм башка органнар хезмәткәрләре файдалана.

4.4. Административ хокук бозу турында беркетмәләр нигезендә әлеге кагыйдә бозучыларның административ жаваплылыкка тарту турында карар административ комиссия, шулай ук РФ һәм ТР Административ хокук бозулар кодексы белән билгеләнгән компетенция чикләрендә органнар һәм вазыйфаи затлар кабул итә.

Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә фото һәм кино төшерү, видеоизма функцияләренә ия махсус техник чаралар кулланып, транспорт чарасы йә милекче яки жир кишәрлегенә яки башка хужасы тарафыннан башкарыла торган административ хокук бозу ачыкланган очракта яки фото чаралары- административ хокук бозу турындагы эш буенча карар административ хокук бозу турында эш кузгаткан зат катнашыннан башка чыгарыла.

1.5. Административ жәза билгеләнмәгән өчен административ жәза билгеләү вазыйфасы үтәүдән азат итми, шулай ук аларга китерелгән матди зыяны каплау бурычы да билгеләнгән.

11. БИНАЛАРНЫҢ, КОРЫЛМАЛАРНЫҢ ФАСАДЛАРЫН КАРАП ТОТУ

11.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

11.1 конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләре һәм козырькларны, балкон һәм лоджия, карнизов, канат һәм аерым баскычлар коймаларын, төшерү һәм баскычларны, витрин, декоратив детальләренә һәм башка конструктив элементларны ремонтлау һәм торгызуны үз вакытында хуплаучы һәм аларны буяучы;

11.1.2. сууткәргечләрнең, су торбаларының һәм агузучы җайланмаларның төзек хәлдә булуын һәм эчтәлеген тәэмин итү;

11.1.3 ярыклар һәм чатнаган урыннарны капшап кара;

11.1.4. Отмосткалар, цокольные тәрәзәләр һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

11.1.5. Фасадта урнаштырылган электроушаткычны төзек хәлдә тоту һәм аны караңгылык башлану белән кертү;

11.1.6. Фасад өслекләрен эксплуатацияләүнең торышы һәм шартларына бәйле рәвештә вакытында чистартып һәм юып тору;

11.1.7. Үз вакытында юю тәрәзәләр һәм витрин, элмә такталар һәм күрсәткечләр;

11.1.8. Язулардан, рәсемнәр, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффити китерелгән чистарту.

1.2. Бина фасадлары, корылма һәм корылма элементлары составына керә:

1) приямки, керү подвалных бүлмә һәм чүп-чар;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, перила, керү юлында козырькалар, коймалар, диварлар, ишекләр һәм башкалар.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) дивар плоскости;

5) чыгыш ясаучы фасад элементлары (балконы, лоджия, эркера, карнизы һ. б.);

6) түбә, шул исәптән вентиляция һәм төтен торбалары, рәшәткәләр, түбә һәм тд чыгу юллары.;

7) архитектур детальләр һәм тышлау (колонналар, пилястралар, розеткалар, каплагычлар, фризлар, пояскалар һ. б.);

8) водосточные торбалар, шул исәптән воронки;

9) парапет һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзәләрнең металл отделкасы, балкон, поясков, цоколь, свесов һәм тдп чыгышлары.;

11) элмә металл конструкцияләр (флажны тотып торучылар, анкеталар, янгын баскычлары, вентиляция җиһазлар һәм тдп.);

12) панельләр һәм блоклар арасында горизонталь һәм Вертикаль швалар (зур панельле һәм эре блоклы биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балконные ишекләр;

14) биналар янындагы стационар коймалар.

1.3. Милекчеләр, башка биналар, корылмалар хужалары һәм тиешле бурычлар йөкләнгән башка затлар бурычлы:

11.3.1. Кирәк булганда, эмма елына бер тапкырдан да ким түгел, махсус техниканы кулланып, фасадларны чистарту һәм юарга кирәк;

11.3.2. Кирәк булганда, эмма елга ике тапкырдан да ким түгел, язын (жылыту системаларын сүндергәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), химик чаралар, эчке һәм тышкы өслекләрне тәрәзәләрне, балкон һәм лоджий ишекләрен, подъездларга керү ишекләре чистартып, юарга һәм юарга;

11.3.3. Фасадның фактик торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә агымдагы ремонт үткәрергә;

4.4. Фасадның аерым элементларына (цоколь, крылец, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капкалар, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджияләр, су-Көнчыгыш торбалары, подоконны култыклар, линия ачышлары һәм башка конструктив элементлар) ремонт ясауда булышлык итүче башкарырга.

Ярдәм итүче ремонт өч елга бер тапкырдан да ким булмаसा тиеш. Конструктив элементлар һәм фасадларны бизәү аларның нормаль тузу яки аларны кинәт зыян китерү (һәлакәтләр, табигый бәла-казалар, янгын һәм һ. б.) килеп туган очракта, әлегә хәлләр туктатылган көннән ике ай эчендә яңадан торгызылырга тиеш;

11.3.5. Чыгыш ясаучы фасад конструкцияләрен жимерелү куркынычы янаган очракта сак-кисәтү чараларын (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтажлау) үтәргә.

4.4. Фасадларны кулланганда рөхсәт ителми:

11.4.1 биналарның һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян китерү (пычрату): сумкалар, буяу Ефәк юлы, ярыклар булу, штукатурка эленгән, тышланган ярыклар булу, кирпич өемен зыян китерү, тимер-бетон конструкцияләрен саклану катламын каплау һәм тмпп.;

11.4.2. Биналар һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгать-скульптура детальләре: фризалар, тартмалар, барельефлар, орнаментлар, мозаик, сәнгать рәсемнәре һ.б.;

11.4.3. Панельара оятларны герметизацияләүне бозу;

4.4. Штукатурка, тышлау, фасадларның аскы өлеше, биналар яки корылмаларның буяу катламын, шул исәптән тәрәзә, Керү приямкалары конструкциясенә төзек булмавы (катламлау, пычрату) ;

11.4.5. Чыгыш ясаучы биналарның һәм корылмаларның алгы якларына зыян китерү (пычрату): балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизов, козырьков һәм т .п.;

11.4.6. Жимерелү (булмау, пычрату) балкон коймалары, лоджий, парапетов һәм тдп.;

11.4.7. Фасадны һәм аның элементларын бу бина өчен билгеләнгән бинаның төсә буенча аерып торучы материаллар, корылмалар проект колер паспорты белән бизәп, буяу;

11.4.8. Вәкаләтле орган белән килештермичә, проспект, урам, тыкрык, майдан исемнәре күрсәтүчеләрне урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.9. Вәкаләтле орган белән килештерелгән проект булмаса, бинаның фасадында һәм (яки) түбәсендә, флаглар хужалары корылмаларында, флагштокларда урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.10. Исәптән төшерү, алыштыру яки урнаштыру, яңа архитектур детальләр яки урнаштыру гамәлдәге проемов, тәрәзә формасын үзгәртү, переоборудование яки урнаштыру яңа балконов һәм лоджий, эркеров, Төзелеш арасында пространство арасында балконнар килешмичә һәм билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу;

11.4.11. Биналарның, корылмаларның фасадларын (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешләреннән тыш) каплау өчен, территорияләрен (төзелешләрдән тыш) коймалары, гомуми кулланылыштагы территориянең фасадлары (шул исәптән майданнар, урамнар, йөрү урыннары, Яр Чаллы, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар) өчен профнастил, металл битләр һәм башка шундый материаллар куллану, мәдәни мирас объектларыннан кала;

11.4.12. Раскраску фасад кадәр торгызу разрушенных яки поврежденных архитектура детальләрен;

11.4.13. Өлешчә фасадларны буяу (биналарның беренче катларының тулы буяуы искәртмә булып тора);

11.4.14. Төс чишелешен, рәсемне, артык очу калынлыгын һәм башка элементларны ирекле үзгәртү фасадның гомум архитектур карарына туры килми торган тәрәзәләр һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм лоджий жайланмалары һәм жиһазлары;

11.4.15. Гамәлдәге козыреклар һәм элгечләрне өстәмә элементлар һәм биналарның һәм корылмаларның алгы якларын урнаштыру, аларны декоратив хәл итүне һәм тышкы кыяфәтен бозучы жиһазлар белән тәэмин итү;

11.4.16. Гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга һәм карап тикшерелә торган биналарда һәм корылмаларда Начар металл сөлгеләр урнаштыру, фасад архитектур хәленә туры килми торган ишек тутыргычлары урнаштыру, фасадта башка алымнарның төсләр һәм төсләр чишелешенә туры килми торган ишек тутыргычлар урнаштыру;

11.4.17. Үзгәртү урнаштыру ишек блогы бу проеме карата плоскости фасад;

11.4.18. Сыйфатсыз карар швов арасында тәрәзә һәм ишек тартмасы һәм проемом, начарайта торган тышкы кыяфәте фасадның;

11.4.19. Үтә күренмәлеклекне ирекле үзгәртү, пыяла өслеген буяу һәм декоратив элпәләр белән каплау, пыяла пыялаларын пыялалары белән алыштыру;

11.4.20. Фасадлар, түбәләр, бина стеналары (төтен чыга торган урыннар, вентиляция, телевидение һәм радио коллектив кабул итү системасы антенналары, чыбык үткәргечле радиотапшырулар челтәре баганалары, фронтоннар, козырькалар, ишекләр, тәрәзәләр, парапетлар, янгынга каршы баскычлар, жир өсте һәм т .п.) асылма элемент линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында куллану;

4.4.21. Балкон, лоджийларны тиешле рөхсәттән башка нинди дә булса үзгәрешләр житештерү, келәмнәр, киём-салым, тышкы яктан балконнар, лоджияләр һәм бинаның төп фасадлары тәрәзәләрен элпә кую, шулай ук аларның өй әйләнешенә төрле предметлары белән танышуы;

4.4.22. Тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, архитектура детальләре, декора элементлары, өслеге белән ценной архитектур отделкой, шулай ук крепление, алып бара торган биналарга зыян китерү архитектура поверхностей;

4.4.23. Керү төркемнәре урнаштырганда фасадның декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәү һәм реклама элементлары белән ябу;

4.4.24. Бина диварларына, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары корылмаларына рөхсәтсез (законсыз) беркетү;

4.4.25. Афишалар, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукция элпә кую, шулай ук биналарның, корылмаларның фасадларында граффити төшерү.

1.5. Антенналар урнаштыру рөхсәт ителми:

11.5.1. Төп фасадларда;

11.5.2. Урамнан каралучы түбәдә, ишегалды фасадларында һәм брендмауэрларда;

11.5.3. Бина түбәсендә, биналарның һәм корылмаларның (манараларның, гөмбәзләрнең) этләрнең, парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында.

1.1. Телевизион антенналар урнаштыру баланс тотучы, идарәче оешма(МҚД) белән килешү буенча башкарылырга тиеш.

11.7. Тышкы күзәтү видеокамералары элмә такталар, козырькалар, балконнар, эркерлар астында, фасад участюкларында, архитектура детальләреннән, декордан, бизәкләүнең кыйммәтле элементларыннан ирекле урнаштырыла.

Колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пилястрах, порталларда, козырекларда, балконнарның цоколында тышкы күзәтү видеокамераларын урнаштыру рөхсәт ителми.

11.8. Кертү:

11.8.1. Подъездларга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру;

11.8.2. Йорт фасадлары ягыннан жирлек урамнары буенда урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

Кисәк 12. Шәхси торак төзелеше территорияләрен карап тоту

12.1. Шәхси торак төзелеше территориясен карап тоту гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар, шулай ук әлегә Кагыйдәләр нигезендә җаваплы затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шәхси торак төзелеше йортлары территорияләрен көндәлек жыештыру өчен җаваплылык территория хужаларына йөкләнә.

12.2. Шәхси торак йорт хужалары бурычлы:

- 1) шәкси торак йортларны һәм башка корылмаларны, шулай ук киртәләрне, шул исәптән йорт коймаларын төзәтү һәм аларның фасадларын һәм башка аерым элементларны (көрү ишеге һәм козыреклар, түбә һәм баскычлар) ремонтлау;
- 2) Өтәшкә башкарма комитеты белән биеклектәге, йортларның тышкы күренешен һәм коймасының төсле чишелешен килештерергә;
- 3) яшел үсентеләрне карауны тәэмин итәргә;
- 4) Өтәшкә башкарма комитеты белән килешү нигезендә, Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә проспект яисә урам исемнәре, тыкрыгы күрсәткечләре, шулай ук йорт номерлары урнаштыру;
- 5) су бирү каналы һәм торбаларын жиһазландырырга һәм чистартырга, язгы чорда кар сулары агызуны тәэмин итәргә;
- 6) житештерү һәм куллану калдыкларын бары тик махсус билгеләнгән урыннарда гына (контейнер майданчыкларында) куярга.

Шәкси торак төзелеше территорияләрендә тыела:

- 1) йорт биләмәләре чикләрен коймаларны урнаштыру;
- 2) йорт биләмәләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;
- 3) карны этәргә, чүп-чарны ташларга, йодрык ташларга, йорт яны территориясеннән сыек көнкүреш калдыклары агызырга;
- 4) муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органы биргән рөхсәтнән (килештерүеннән) башка йорт биләмәләре өчен күмер, тара, утын, печән, тирес, чүп-чар, төзелеш материаллары һәм башкалар. Вакытлыча складлау срогы ике айдан да артмаса рөхсәт ителә;
- 5) йорт биләмәләре өчен транспорт чараларын юу;
- 6) йорт салу территориясә өчен жир асты чокырларын урнаштыру, төзү, эксплуатацияләү. Йорт салу территориясә эчәндә урнашкан урам чокырларын төзүне, эксплуатацияләүне гәмәлгә ашырган затлар үз хисабына, демонтаж урынын алга таба төзекләндереп, урам чокырын сүтеп алырга тиеш;
- 7) әлеге территориянең урам йөрешләрендә махсус транспорт һәм урып-жыю техникасының үтемләгән кыенлаштыра торган яисә тоткарлый торган чит ил юлларын урнаштыру;
- 8) төзекләндерү объектларын, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне жиңмерү һәм бозарга, территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычрату, сулыкларны чүпләргә.

Кисәк 13. Инженер-коммуникация (жир), төзелеш, ремонт һәм башка эшләр оештыру, үткөрү һәм житештерү. Төзелеш, реконструкция (реставрация), капитал ремонт объектларын карап тоту.

1.1. Төзелеш майданчыкларын һәм алар янындагы территорияләрне карап тоту 12-04-2002, СНИП 12-03-2000, СанПиН 2.2.31384-03, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

4.2. Жаваплы затлар, генераль подрядчы оешмалар, башкаручылар бурычлы:

- 1) төзелеш майданчыгы территориясенә бөтен периметры буенча, казу һәм жир эшләре ясау урыннарын коймалар урнаштыру. Коймалар гәмәлдәге дәүләт стандартлары, нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры килергә тиеш;
- 2) төзелеш майданчыгы коймасының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион иминлеген, казу урыннарын һәм жир эшләре житештерүен тәэмин итәргә;
- 3) төзелеш майданчыгы коймасының техник торышын, жир эшләре өемнәре үткөрү һәм житештерү урыннарын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан вакытында чистартуны, шулай ук мәгълүмати басма продукцияне карап тору;
- 4) төзелеш майданчыгына якин тирә территорияне СНИП 12-04-2002, СанПиН 2.2.31384-03 таләпләре нигезендә төзекләндерү;
- 5) төзелеш майданчыгы территориясенә кергәндә, объект, генераль подрядчы, заказчы, жаваплы эш житештерүчеләрнең фамилияләре, телефон номерлары, эшләрнең башлану һәм тәмамлану вакыты күрсәтелгән төзелеш объекты паспорты урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;
- 6) төзелеш майданчыгына керү юлларын, урамнарның машиналар йөри торган өлешенә пычрак һәм чүп чыгармый торган транспорт чараларының тәгәрмәч юу пунктларын һәм майданчык эчәндәге юлларны жиһазландырырга);

- 7) төзелеш майданчыгы территориясеннән чистартылган кар махсус жиһазландырылган чокырга чыгарырга;
- 8) һәр көнне пычрак һәм чүп-чардан, кардан һәм боздан тротуарлардан һәм төзелеш майданчыгына подъездлардан көндөлек жыештыруны тээмин итәргә;
- 9) төзелеш майданчыгы чикләреннән биш метрлы зона чикләрендә көн саен пычрак һәм чүп-чардан, кар һәм боздан көн саен жыештыруны тээмин итәргә (әгәр бу затларның калдыклар милекчеләре булып торулары расланган булса, яисә күрсәтелгән калдыклар аларга мөрәжәгать итеп алынган);
- 10) төзекләндерү объектларында инженер-коммуникация (Жир), ремонт һәм башка эшләр башкарганда норматив-хокукый актлар таләпләрен үтәргә;
- 11) төзелеш эшләре башкарганда тышкы яктырту чөлтәрләренә, яшел утыртмалар һәм кече архитектура рәвешләренә сакланышын тээмин итәргә;
- 12) төзелеш эшләре башкарганда жимерелгән һәм зыян күргән юл катламнарын, яшел үсентеләрне, газоннарны, тротуарларны, кече архитектура формаларын торгызуны тээмин итәргә;
- 13) жир эшләре үткәрелгән очракта грунтны чыгаруны тээмин итәргә;
- 14) төзелеш майданчыгы территориясендә каты коммуналь калдыклар жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункер-тупланмалар, эре габаритлы һәм төзелеш чүп-чары, шулай ук житештерү һәм куллануның башка калдыклары булуны тээмин итәргә;
- 15) төзелеш майданчыгы территориясеннән каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы һәм төзелеш чүп-чарын, шулай ук гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә житештерүнең һәм куллануның башка калдыкларын чыгаруны оештыруны тээмин итә.

3.3.Тыю:

- 1) гражданның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тээмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, торак зона янында 23.00 сәгаттән 6.00 сәгаткә кадәр төзелеш, ремонт, төягеч һәм башка эшләр башкарырга;
- 2) тиешле рөхсәттән башка жирлек урамнарының машиналар йөрү өлешен тарайту яисә ябу;
- 3) төзелеш майданчыгы территориясендә аның коймасының биеклегеннән артып киткән грунт урнаштырырга;
- 4) жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар, грунт, кар, төзелеш калдыклары, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясә өчен көнкүреш вагоннары урнаштыру;
- 5) калдыкларны һәм төзелеш калдыкларын яндыру;
- 6) тиешле рөхсәт алынмыйча, төзелеш майданчыгы территориясә өчен гамәлгә ашырыла торган жир асты инженер коммуникацияләрен чыгару буенча эшләр башкарырга;
- 7) төрле чүплекләр һәм көнкүреш һәм төзелеш чүп-чары, кәгазь, житештерү һәм куллану калдыклары, савытлар, өлгергән агачлар, яфраклар, кар (махсус билгеләнгән урыннардан тыш) ташларга.
- 8) техник чаралар белән тээмин ителмәгән биналар, корылмалар һәм башка объектларны файдалануга тапшыру калдыкларны зарарсызландыру һәм куркынычсыз урнаштыру технологияләре.

Кисәк 13. Вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

Вәкәләтле орган яисә аларның вазыйфаи затлары гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү турында гариза Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә карап тикшереләргә тиеш.

Кисәк 14. Йомгаклау нигезләмәләре

Өлеге кагыйдәләргә кертелгән барлык үзгәрешләр һәм өстәмәләр Өтәшкә авыл жирлегә Советы карары белән кертелә.

ТӨП ТЕРМИННАР ҺӘМ БИЛГЕЛӘУ

Ассимиляция потенциал (емкость) - экосистеманың үз-үзен чистартучы сәләте, вакыт берәмлеге өчен тупланырга мөмкин булган пычраткыч матдәләр санының максималь сыйдырышлылыгы күрсәткече аның нормаль эшчәнлеген бозмыйча экосистемадан чыгарылган.

Бордюрлы таш түшәлгән яки киметелгән юл аркылы чыгу юлын тәэмин итә торган бордюр пандус - корылма.

Вертикаль яшелләндерү-балкон, лоджия, галерея, терәк диварлар һәм ТМП. ны кертәп, биналарның һәм корылмаларның алгы өслекләрен куллану.

Зональлек (типик зональлек) - территориянең табигый-географик шартларына бәйле рәвештә үсемлекләрнең структурасын тасвирлау.

Түбә яшелләндерү-аларда архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чәчәк түтәлләре, бакчалары, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ.б.) тәзү өчен бина һәм корылмаларның түбәләрен куллану.

Ландшафт сәнгате объектларының күләмле-пространство структурасы-торақ пункт мохитен Ландшафт оештыру методы яки формасы; күләмле-пространство структурасы төрләре: ябык (боскетлар, массивлар, роци), ачык Алан, лужайки, партерлар, эре чәчәк түтәлләре, майданнар, сулыклар, яссы спорт корылмалары), ярымутрык (роци, төркемнәр, шулай ук ябык һәм ачык структураларның элементларын бергә кушу).

Жәяүлеләр зоналары-транзит хәрәкәт итү максатларында һәм билгеле бер характеристикаларга ия булган халык хәрәкәт итә торган торақ пункт территорияләрендәге участкалар: зур тизлекле һәм жир өсте жәмәгать транспортының тукталышлары, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләрнең һәм т.п.ның югары концентрациясе, жәяүлеләр агымының суммар тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торақ пункт майданы майданының жәяүле өлешләрендә формалашырга мөмкин.

Жәяүлеләр урамнары-ул, кагыйдә буларак, транспорт элементсе өчен ябык һәм жәяүлеләр өчен жайлаштырылган торақ пунктның төрле территорияләре һәм районнары арасында тарихи яктан барлыкка килгән элементләр. Жәяүлеләр урамнарының оптималь озынлыгын, объектларны ике яклы кабул итүдән чыгып, 800 - 1200 метр, киңлеге - 10 метрдан да ким булмаган һәм 30 метрдан да артмаган (оптималь 12-20 метр) билгеләргә тәкъдим ителә.

Жәяүлеләр өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре һәм киңлекләр барлык майданның (вәкиллек һәм мемориаль) яисә аның бер өлеше (приобъектлы) территориясеннән гыйбарәт булырга мөмкин.

Рекреация потенциалы-территориянең табигый тирәлеген деградиацияләмичә генә ял итә торган психофизиологик комфорт һәм ял итү (спорт-ныгыта торган эшчәнлек) мөмкинлеге белән тәэмин итү мөмкинлеге. Майдан берәмлеге өчен кешеләр саны (яки кеше-көн) белән чагылдырыла.

Агачлар утыртмасының шикле булуы - барлык катышларның горизонталь (вертикаль) проекциясе майданына мөһрифәтсез агачлар утыртуның горизонталь (вертикаль) майданының горизонталь (вертикаль) майданына мөнәсәбәте берәмлекнең унынчы өлешләрендә чагылдырыла.

Тактиль катлам-өслек катламының фактурасын сизелерлек үзгәртү белән катлам.

Эспандлар-халык йөреше, аеруча әһәмиятле объектларга якин килүне оештыру өчен билгеләнгән магистральләр буйлап киң жәяүле уза торган үтәүләр. Эспланада киңлеге жәяүлеләр агымын үткәрү өчен кирәкле тротуар киңлеге 1,5-2 тапкыр артырга тиеш.

Әлеге кагыйдәгә №4 кушымтасына карата терминнар һәм билгеләмәләр

Туфракның биологик пычрану-туфрак пычрану төре һәм дәрәжәсе, шул ук вакытта ул үсемлекләрнең нормаль эшләвен тәэмин итү сәләтен югалта.

Табигый һәм антропоген матдәләрдән торган Грунт - субстрат.

Минималь туфрак бүлеп бирү - трехмерный фрагмент туфрак сәләтле тәэмин итәргә тулы кыйммәтле тормыш циклы агач.

Уңдырышлы катлам-табигый туфракта бу гумуслы горизонт. Урбоконтруктоземларда-20 см га кадәр уңдырышлы грунттан торган катлам (горизонт).

Минераль һәм органик материалдан ясалма рәвештә формалашучы һәм бирелгән физик, химик һәм биологик үзенчәлекләренә ия яисә табигый - кабул итү горизонтларының бозылган субстратыннан торган уңдырышлы грунт-грунт. Уңдырышлы грунтта көнкүреш һәм төзелеш чүп-чарының кушылуы булырга тиеш түгел. Физик балчык тоту (фракцияләр < 0,01 мм) - 30-40% тан да ким түгел, гумусны тоту - 3 - 4%, рН - 5,5 - 7,0.

Туфрак-грунт, туфрак процесслары белән үзгәртеп корылган һәм үсемлекләр эшчәнлеген тәэмин итү өчен оптималь үзенчәлекләргә ия.

Пычратуның өстенлекле компоненты-матдәләр яки биологик агент, ул беренче чиратта контрольдә булырга тиеш.

Туфракның санитар торышы-туфракның физик-химик һәм биологик үзенчәлекләрен, аның эпидемия һәм гигиена мөнәсәбәтләрендә сыйфатын һәм куркынычсызлык дәрәжәсен билгели торган жыелмасы.

2 нче кушымта

ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ПАРАМЕТРЛАР

Таблица 1. Яңгыр кирәк яраклары коеларын урнаштыру тәкъдим ителә урам һәм юл йөрү урыннарында

Урамның машиналар йөри торган өлеше	
До 4	50
5 - 10	60 - 70
10 - 30	70 - 80
30 дан артык	60 ка кадәр

Искәрмә 1 - бер горизонталь су кабул итү киртәсенәң үткөрү мөмкинлеге түбәндәге формула буенча билгеләнә: $H \leq 1,33 W / I Q = 1/5 IH$ куб. м/с, шул $H \geq 1,33 W / I Q = 2W h$ куб. м/с, анда: H - тулы напор, тигез $H + V/2$; H-тирәнлеге агымы су киртәгә якин килүне күрсәтә м; V- су агымнары, тизлеге м/с; W-решетки мәйданы барлык отверстий, кв. м; I - озынлыгы су сибү фронты, M, рәшәткә периметрына тигез, ә примыкании вакытынд лотка бортикасына бер як рәшәткәсе - аның өч якның озынлыгы

Искәрмә 2 - торак пунктларда яңгырлы климатлы ераклык әлеге метеокүзәтүләрнең жирле мәгълүматлары нигезендә төгәлләнергә мөмкин.

Таблица 2. Агач һәм куаклар утырту өчен траншея, чокырлар күләме

Атамасы	Күләме	Ед.	Күләме	Күләме	Площ.	Кереме			
агач төерле	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
агачлар өчен	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
йомарлап:	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
Усентеләр булмаса	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
кома: ылыслы-шт.	1,0 x 1,0 x 1,0	0,8	0,63	0,79	0,25	0,565			
лиственные-шт.	0,7 x 0,7 x 0,6	0,27	0,38	0,11	0,241				
Агачлар өчен	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
йомарлап:	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
0,8 x 0,8 x 0,5	0,25	шт.	1,5	0,85	1,50	1,76	0,48	1,08	
1,0 x 1,0 x 0,6	0,85	шт.	3,07	3,61	0,99	2,23			
1,3 x 1,3 x 0,6	1,01	шт.	2,2	2,2	0,85	4,11	4,84	1,24	2,97
1,5 x 1,5 x 0,6	1,46	шт.	2,4	0,85	5,18	5,76	1,49	3,35	
1,7 x 1,7 x 0,6	1,88	шт.	2,6	0,85	6,08	6,76	1,68	3,79	
2,0 x 2,0 x 0,6	3,20	шт.	2,9	1,05	8,83	8,41	2,25	5,06	
Куаклар:	куб м	м	куб м	куб м	кв. м	жир каршындагы			
Йола.	тере - п. м.	0	0,5	0,25	0,5	0,1	0,225		

Югары уку йортлары территориясе 30-40
 Техникум участкалары 40тан да ким түгел
 һөнәри техник училищелар участкалары 40 тан да ким түгел
 40-60 торак төзелеше участкалары
 10-15 <*>
 <*> Житештерүнең тармак юнәлешенә кара

Таблица 6. һаваның иң чик пычрануы
 торак пункт территориясендә яшел үсентеләр өчен

Куб. метрга миллиграммалар
 Фитотоксик мәдәният сараеның ингредиенты
 Максималь
 тәүлеклек уртача
 Күкерт диоксиды 0,100 0,05
 Азот диоксиды 0,09 0,05
 0,35 0,17
 0,47 0,24
 0,65 0,14
 Кыз газ 6,7 3,3
 Бенз(а)пирен 0,0002 0,0001
 Бензол 0,1 0,05
 Үлчәүле матдәләр (пром. тузан,
 цемент) 0,2 0,05
 0,008 0,008
 0,02 0,003 Формальдегид
 Хлор 0,025 0,015

Таблица 7. Тавышны киметүнең көтелгән дәрәжәсе

Яшел үсентеләр полосасы киңлеген
 полосалар, М кимү
 тавыш дәрәжәсе
 L Азел бу дБА
 Бер йола яки шахмат утырту 10 - 15 4 - 5
 Шулар 16 - 20 5 - 8
 3 рәт арасында ике йола
 - 5 м; саф шундый ук беррядлы утырту 21 - 25 8 - 10
 Аралары арасында - ике яки өчрядлы
 рядами 3 м; рядами охшаш беррядной
 утырту 26 - 30 10 - 12
 Искәрмә-тавыш саклау үсемлекләрендә сайларга киңәш ителә
 ярашуы түбәндәге агачлар һәм куаклар: клен остролистный, вяз
 гади, юкә вак-төяк, бальзамика, татар бальзамикасы,
 калинолистная, жимолость татар, дерен Ак, акация сары,
 Себер боярышникигы

Таблица 8. Төрле категориядәге үсемлекләр төрләре

Үсемлекләренң исеме түбәндәге категорияләрдә куллануга тәкъдимнәр
 үсенте бакча,
 парклар скверлар,
 урамнар бульварлары һәм
 эчендәге юллар-
 квартал махсус
 1 2 3 4 5 6
 Яшеллек
 Чыршы+ -+ -++++ - + + + + + + +
 Карагай
 Урыс ++ +++++++ - +
 Тая кәнбатыш + + + + + гына +
 ур., с
 огр. +
 Ак аяк ++++ - + + + + + +
 Каен аек + + + + + + + гына +
 ур., с
 огр. +
 Дүләнә
 даур + + + + -
 Боярыш + + + + + + + + + +
 Дүләнә
 канлы-Кызыл + + + - -
 Дүләнә
 Максимович + - - -
 Дүләнә
 кыю + + + + + + +
 Дүләнә
 ялган + + + + + + + + + +
 Чия
 гади ++ - + -
 Шома + + + + + + +
 Бәз + + + + + + + + + +

төрләр) + белән огр. - +
 Балина гордовина + янғын сүндөрүчеләр белән. + янғын белән. +
 Балан
 гади + бульв.
 янғын белән. - +
 Кизильник
 ялтыравыклы + + + + + + +
 Куык
 калаклы +
 Роза (төрлө
 төрләр) + + - + белән огр. +
 Сирень Венгрия + + белән огр. + янғын белән. +
 Сирень
 гади + + ут белән. + янғын белән. +
 Карлыган
 әлпия + + + + + + + + +
 Карлыган
 алтынсу + + + ут белән. - +
 Карлык
 Ак + белән огр. + янғын белән. +
 Спирея (төрлө
 төрләр) + + + белән огр. +
 Форзичия + + + с огр. + янғын белән. +
 Чыбык-венечный + белән огр. - +
 Лианы
 Йөзем + + + + +
 Искәрмә-кыскарту таблицасында: белән огр. - чикләнгән; скв. -
 сквер, урамнар, бульв. - бульвар.

Таблица 9. Параметрлары һәм таләпләр өчен сортирówki эре агачлар

Атамасы	Таләпләр	Машиналарында
Зур Диңгез Ярлары	д. алдан Сортировка булырга тиеш агачлар <*>пересаженны ике тапкыр яки булырга тормышка ашырыла по (Кр. Д), кәүсәсеннән (см) эләктереп алу белән тигез халәткә китерелгән: тиешле агроприемлар ярдәмендә яңадан утыртылган. ике тапкыр нинди чараларга карастан алар мероприятий 8 - 10 <*>, (2 x Пер) "күчереп утыртылган ике кеше-10 < * > - 12 тапкыр". Алар туры килергә тиеш берсе сорт, ия турыдан-туры ствол үсемлек саны транспортлаштырганда белдерелгән һәм биоклеккә 180 см ким булмаган см үзәк побег эчендә кроны пучках: 5 артык түгел (төшереп калдыру: шарообразная һәм Плакучая формалар). Кр. д. үстөрергә тиеш на бер урында дүрттән дә ким түгел вегетацион чорлардан соң соңгы күчеп утыру	
Зур Диңгез Ярлары	өч тапкыр күчереп утыртылган д. сортларга аерылырга тиеш Агачлар бер урында үсә менее яңадан утыртылган дүрт вегетация чорында кәүсәсеннән (см) тартып алганнан соң: өч тапкыр соңгы күчеп утыру. Көпшә биоклеге (3 x-Пер), кимендә 200 см тәшкил итәргә тиеш. 10 - 12, 12 - 14, эре терпитные алга таба удаление сучьев тиеш удал 14 - 16, 16 - 18, агачлар, бара димәк, төре , 18 - 20, 20 - 25 яңадан утыртылган кешеләр мотовчатканың таралуына юл куярга тиеш түгел һәм алга таба интервал белән недопуст дүрт тапкыр яки аерылу (искәрмәләр: прививка 5 см, эләктергәндә һәм аннан да күбрәк штамбда, шарообразная һәм плакучая 50 см - с артык формасы кроны). Крона даими рәвештә 10 см ара белән булырга тиеш киселү. Соңгы чәчүе булырга тиеш булырга да соңга калмыйча карап проведена төр, сортларның соңгы вегетация чоры предп (искәрмә булырга мөмкин, мәсәлән, күләмен мөмкин Роминия тәхәллүсе). Кисү күрсәтелгән өстәмә мәгълүматларга еллык үсеш буенча үткәрелә билгеләнгән срокларда. Гомуми биоклектә һәм постав капчыкка төрелгән һәм Крон киңлегендә төргәкләнгән. металл сетку яки киңлеге кроны бу см: контейнерлар 60 - 100, 100 - 150, 150 - 200, 200 - 300, 300 - 400, 400 - 600 Гомуми биоклеге см: югарырак 300 см белән интервью 100 см югарырак 500 см белән интервью белән 200 см югарырак 900 см белән интервью 300 см	

Күчеп утыру саны |
үсемлеклөрдөн бирелә |
төерчек |
сетке (4 х пер, |
5 х по һәм тд.) |

Аллеялы агачлар-бу сортлау |
агачлар (Кр. | агачлар ничек тормышка ашырыла |
Кр өчен чыгыш ясаучы ботаклар барлыкка килә. | ж. (3 х Пер) |
яшеллөндерү эшләре чикләнмәгән. | Аларда булырга тиеш | |
йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям, йә Марьям | |
соңгы көнгә кадәр үткөрелгән | |
вегетация чоры. | | Биеклегә | |
кәүсәсеннән: 25 см. кадәр күтәрәп алганда | |
220 см элөктергөндә 25 см артык түгел | |
кимендә 250 см | |

Кр. | д. с ченки аларның сортировкасы турыдан туры үсенте юк |
шарообразной створки бу крону, алар үстөрелә белән ничек гамәлгә ашырыла |
вә елап, йолдызлар белән ант итәм. | ж. (3 х Пер) |
формасы куян | | |

Татарстан Республикасы Президенты р. н. Миңнеханов катнаша. | Д) - анык агач үсемлекләр |
Кәүсәр һәм агач арасында чик. | |
Татарстан Республикасы Премьер-министры р. н. Миңнеханов катнашында Татарстан Республикасы Экология һәм табигый байлыклар министрлыгының "2009 елда Татарстан Республикасы Экология һәм табигый байлыклар министрлыгы эше нәтижеләре һәм 2010 елга бурычлар турында" коллегия утырышы |
күрсәткелләренң иң түбән төркеменә (мәсәлән: кәүсә элөктергөндә 10 см |
- 10-12 см түгел, ә 8-10 см интервалга) |

Таблица 10. Территорияне комплекслы төзекләндерү
рекреацион йөкләнешкә карап

Елгалар-
онная
йөк,
кеше/га территориядән файдалану режимы
төзекләндерү чарасына килүчеләр һәм
яшеллөндерү
5кә кадәр ирекле куллану
бөтен территория
5-25 урта-
жайга салынулы хәрәкәт
күбесенчә
юл буенча-
тропиночной
ау. Мөмкин
куллану
кыр-кыр
агынты
шарт
махсус
системалы
аларны карау өчен 5-8% тыгызлыгы булган юл-сукмак чөлтөрән оештыру, экологик сукмак салу
сукмак
26-50 тыгызлыгы 12-15% булган юл-сукмак чөлтөрән оештыру, экологик сукмак салу, полянарның кыргычларында буфер һәм
туфрак саклаулы утыртмалар булдыру, урман-парк массивын кисеп үтеп, автомагистраль буйларында янучы сак полосалар
булдыру
51-100 катгый-
жайга салынулы хәрәкәт
буенча гына
юлчыларга һәм
аллеяга. Ял алу
махсус
жиһазлы
мәйданчык,
интенсив итеп карау
үсентеләрне,
шул исәптән
актив яклау,
чыкканчыга кадәр
территорияне функциональ зоналаштыру һәм юл-сукмак чөлтөрән оештыру 20-25% тан да артык тыгызлык белән түгел,
буферналар һәм
автомагистраль чикләре буйлап кыр саклаучы куяклар утыртмалары булдыру. Су сибүне оештыру (шул исәптән су сибүнең һәм
сугаруның автоматик системалары), дренаж, яңгыр канализациясе, тышкы яктырту, парк биналары һәм корылмалары -
сүүткәргеч һәм канализация, жылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү,
телефонлаштыру. Чүп жыючылар, бәдрәфләр, МАФ урнаштыру
артык
100 гомуми тыгызлыгы 30-40% булган юл-сукмак чөлтөрән оештыру(керү юлларына һәм актив ял итү зоналарына якынарак), 51-
100 кеше йөкләнеше өчен төзекләндерү дәрәжәсе, кыйммәтле үсентеләр булган участокларны киртәләү яисә гомумән декоратив
оградлар белән әйләндереп алу

Искәрмә. Йөкләнешләр артуны булдырмый калу мөмкинлеге булмаган очракта, рекреация объектын һәркем өчен мөмкин булган зоналарда формалаштыруны (11 таблица) күз алдында тотарга кирәк.

11 Таблица. Яқынча чик дәрәжә
рекреацион йөкләнеш

Рекреационный тибы	Пределная радиусы	хезмәт күрсәтү
торақ объекты рекреационная халык (һәркем өчен мөмкин булган зона)		
йөкләнеш - Сан		
	единовременных	
килүчеләр уртача		
объект буенча, кеше / га		
Урман	артык Түгел 5	-
Урман паркы	50дән артык түгел	15-20 мин.транспарк.
көрү.		
Бакчасы артык түгел	100-400-600 м	
Парк	300дән артык түгел, 1,2 - 1,5 км	Парк
(күп функцияле).)	
Сквер, бульвар-100	һәм аннан да күбрәк	300 - 400 м м
Искәрмә:		
1.	Рекреация объекты территориясендә с зоналары бүленергә мөмкин	
рекреацион йөкләнешнең төрле дәрәжәсе.		
2.	Чын рекреацион йөкләнеш йозаклар белән билгеләнә,	
көтелгән R = Ni/Si, кайда R-рекреационнаяуле		
йөкләнеш, Ni-рекреация объектларына килүчеләр саны, Si - майдан		
рекреацион территория.	Килүчеләр саны, бер үк вакытта	
рекреация территориясендә урнашкан, 10-15% кабул итәргә киңәш ителә		
һәркем өчен мөмкин булган зонада яшәүче халык саныннан объекта		
рекреация.		

Таблица 12. Пандус уклонының күтәрелеш биеклегенән бәйлелеге

Миллиметрларда

Пандус уклоны (нисбәт) күтәрелеш биеклеге

1: 8 кадәр 1: 10 75

1:10,1 1: 12 150

1:12,1 1: 15 600

1:15,1 кадәр 1: 20 760

УЕН ҺӘМ СПОРТ ЖИҢАЗЛАРЫ

Таблица 13. Уен һәм спорт жиһазлары составы

балалар яшенә карап

Яше билгеләнеше	тәкъдим ителә торган уен һәм Назначение
	жиһазлар физкультурное жиһазлар
	Тыныч уеннар өчен-жырчылар
	мәктәп алды күнегүләре
	яшьсид

(1-3 ел) сабырлык, үсеш г.

хыял: | |

Б) тренировкалар өчен - домики, Пирамида, |

лазания, ходьбалар, гимнастик диварлар, чумалар, |

перешагивания, бревна, таулар |

подлезания, - кублар агач 20 x 40 x |

тигезлек: 15 см; |

- такталар 15, 20, 25 ши

см, озынлыгы 150, 200 һәм 250 см; |

агач такта - бер ахыры |

10 - 15 см биеклеккә күтәреләчәк; |

- поручнялы тау, баскычлы тау |

үзәк майдан да, озынлыгы да |

240 см, биеклегә 48 см (в |

үзәк өлешендә), киңлегә |

баскыч-70 см; |

баскычта-стремянка, биеклек |

100 яки 150 см, ераклык арасында |

кичмәләр-10 һәм 15 см. |

В) тренировкалар өчен - таган һәм качалка. |

вестибулярного

аппараты, ныгыту | |

мышечной системасы | |

(арка мускуллары, корсак һәм | |

аяк), | |

| | камилләштерү | |

тигезлек, чувства

ритма, ориентировкалар в | |
киңлек: | |

Балалар) өчен укыту һәм - Пирамида белән вертикальними һәм |
горизонталь перекладиналарны мөктәпкәчә камилләштерү; |
яше (3-7 лазания: - төрле Баскычлар лест
ел) конфигурации белән встроеными |
ярымсакчы, ярымсакчы; |
- тактасы биеклектә агач |
10-15 см (билгеләнә |
махсусставкалар). | | |

Б) укыту өчен - бревно белән стесанным верхом, |
тигезлек проч
күчеш, жир, озынлыгы 2,5 - 3,5 м, киңлеге 2,5
сикереш, 20-30 см; |
сикерү: - "крокодил" бум, озынлыгы 2,5 |
м, киңлеге 20 см, биеклеге 20 см; |
- гимнастик бүрәнәләр, |
горизонталь өлешенең озынлыгы 3,5 м, |
авышной-1,2 м, горизонталь м
өлешендә 30 яки 50 см, диаметр |
бревна-27 см; |
- гимнастик эскәмияләр, |
озынлыгы 3 м, киңлеге 20 см, калынлыгы |
3 см, биеклеге 20 см. |

В) укыту өчен - Горка белән поручнями, озынлыгы 2 |
керү, лазань, м, биеклеге 60 см; |
хәрәкәт бу - Горка белән лесенкой һәм скатом, |
дүртлек, озынлыгы 240, биеклеге 80, озынлыгы 240
скатыванию: лесенки һәм ската - 90 см, киңлеге |
урман кызлары һәм СКАТ-70 см

Г) укыту өчен - гимнастик стенка, |
көч үсеше, биеклеге 3 м, пролетларның киңлеге түгел |
гибкости, координацияләү кимендә 1 м, диаметр перекладины - |
хәрәкәтләр: 22 мм, ераклык арасында |
аркылы-25 см; |
- гимнаст баганалары |

Д) үстерү өчен - обручами белән стойкой өчен |
күзомера, төгәллек максаты белән ыргыту, биеклеге 120 - 130 |
хәрәкәтләр, житезлек, см, диаметр обруча 40 - 50 см; |
метанияне укыту өчен - в ыргыту өчен жиһазлар |
максат: "чәчәк", "этәч", үзәк виде
мишеньлар 120 биеклектә урнашкан |
см (мл.дошк. | | |) - 150-200 см |
(мөктәпкәчә яшьтәге балалар тукталышы. | | |); |
- кольцоброслар - такта белән |
15 биеклеге белән ныгытылган колышкалар | | |
- 20 см, кольцоброслар булырга мөмкин |
горизонталь һәм расположены
авыш; |
бытбылдык щ
рәвешендә дүрт концентрических |
диаметр белән 20, 40, 60, 80 даирәләр кругов
см, 110 биеклектәге мишень үзәге-см
120 см дәрәжәсе идән яки |
мөйданчыклар, әйләнәләр матурлана в
кызыл (үзәк), салат, сары |
зәңгәр дә; |
баскетбол щитлары ныгый |
ике агач яки |
металл стойках шулай булсын |
балдак 2 м дәрәжәдә була |
идән яки мөйдан өслеге. | | |

Балалар гомуми өчен-гимнастик стенка |
мөктәп физик үсеше: биеклеге кимендә 3 м, саны |
яше 4 - 6; пролет
- чүп-чар, |
перекладина-эспандер өчен |
күнегүләр башкару |
эленеп; |
кульязма-төрле |
конфигурации укыту өчен |
төрле ысуллар белән йөрү |
эленеп тора, тартыла; |
спорт-гимнастик |
комплекслар - 5 - 6 горизонталь комплексы
төрле ныгытылган перекладин |

биеклеккә, перекладиналарга мөмкин			
спорт снарядлары беркетелергә:			
кольца, трапеции, таган, колга һәм			
һ. б.;			
- сусыл борычлар			
төрле биеклекләр: 1,5 - 2,2 - 3 м			
берәүләп урнашырга мөмкин			
линиялар яки "Г", "Т" хәрәфләре формасында			
яки елан.			
Балалар төзекләндерү өчен-спорт комплекслары;			
олы мышечной көч, - спорт-уен комплекслары			
мәктәп укучыларына телекүпер һәм гомуми (микроскалодром, Велодром һәм и			
яше физик үсеш.			

Таблица 14. Уен жиһазларына таләпләр
Уен

жиһазлар таләпләр

Таган биеклегенә нче дәрәжәдәгә жир кадәр утыргычлар качелей торышы тынгылык булырга тиеш кимендә 350 мм һәм артык түгел 635 мм. рөхсәт ителә түгел, ике утыргычлар бер рамка качелей. Икеләтә кәчелләрдә кечкенәләр өчен утыргычлар һәм зуррак балалар өчен яссы утыргычлар кулланылырга тиеш түгел.

Качалка биеклегенә нче жирнең кадәр утыргычлар торышы равновесия булырга тиеш 550-750 мм.максималь наклон утыргычлар каршындагы хәрәкәт артка һәм алга - түгел, артык 20 градус.

Качалканың конструкциясә анда утыручы баланың тирекнең терәк өлешенә астына элөгүенә юл куймаска тиеш, кискен почмак, аларның кабыну радиусы булырга тиеш түгел

1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү

Карусели минималь ара жир дәрәжәсеннән алып түбән вращающейся конструкциялә карусель булырга тиеш кимендә 60 мм һәм артык 110 мм. Түбән өслеге вращающейся платформа булырга тиеш гладкой. Максималь биеклегенә нче түбән дәрәжәдәгә карусели кадәр аның югары ноктасы тәшкит итә 1М.

Горки керү горке аша башкарыла лестницу, лазательную секцию яки башка жайланмалар. Аерым торган тауның скаты биеклегенә, керү төрәнә карамастан, 2,5 м дан артмаска тиеш. Старт майданчыгы-300 мм дан да ким түгел, ө 5 градуска кадәр озынлыктагы 300 мм дан да ким булмаска тиеш, ләкин, кагыйдә буларак, майданчык кингеге тайгаклау участогының горизонталь тишелешенә тигез булырга тиеш. Аерым торган тауда старт майданчыгында Ян коймасының биеклегенә 0,15 метрдан да ким булмаска тиеш. Скольжение участогы наклоны теләсә кайсы ноктада 60 градустан артмаска тиеш. Соңгы участокта ската уртача наклон 10 градустан артмаска тиеш. Край ската горки тиеш подгибаться юнөлешенә буенча жиргә белән радиусом кимендә 50 мм һәм углом загиба кимендә 100 градус. Тау скаты кырыннан жиргә кадәр ераклык 100 мм. метрдан да артмаска тиеш. Тау-тоннель минималь биеклеккә һәм кингеге 750 мм булырга тиеш.

Таблица 15. Минималь ара куркынычсызлык
уен жиһазлары урнаштырганда

Уен

жиһазлар Минималь ераклык

Таган кимендә 1,5 м яктар нче боковых конструкциялә һәм кимендә 2,0 м алга (элек) нче крайних нокталары таган бу наклон халәтә

Качалки кимендә 1,0 м яктар нче боковых конструкциялә һәм кимендә 1,5 м алга нче крайних нокталары качалка наклон халәтә

Карусели кимендә 2 м яктар нче боковых конструкциялә һәм түгел ким 3 м өскә таба нче түбән вращающейся өслегенә карусель

Таулар кимендә 1 м нче боковых яктар һәм 2 м алга нче Түбән Як тау скаты

АГАЧ УТЫРТУ

Таблица 16. Тәкъдим ителә торган ераклык агач утырту
урам категориясенә карап

Бу метрда

Урам һәм юллар категориясә машиналар йөрүдән ераклык өлешендә кадәр ствола

Шәһәр өһәмиятендәгә магистраль урамнар 5-7

Район өһәмиятендәгә магистраль урамнар-3-4

Жирле өһәмиятгә урамнар һәм юллар 2-3

Керү 1,5-2

Искәрмә. Утырту өчен иң кулай төр: юкә

бүген Татарстан Президенты Рөстәм Миңнеханов "Формула-1" Toro Rosso командасы житәкчесе Франц Тост һәм аның пилоты Даниил Квят белән очрашты.

Берлин, клен татар, клен ясенелистый, яшень пенсильванский, тал шаровидная, вяз шома, боярышники, акация сары.

ЖӘЯҮЛӨЛӨР КОММУНИКАЦИЯЛӨРЕ КИҢЛЕГЕ ТӘКЪДИМ ИТЕЛӨ ТОРГАН ИСӘПЛӨҮ

Тротуарларның һәм башка жәяүлеләр коммуникацияләренең киңлеген исәпләүне түбәндәге формула буенча житештергә киңеш ителә:

$$B = b_i \times N \times k / p, \text{ кайда}$$

B - жәяүлеләр коммуникациясенә исәп-хисап киңлеге, м;

- жәяүлеләр хәрәкәтенә бер полосасының стандарт киңлеге 0,75 м га тигез;

N - «пик» сәгатьләрендә жәяүлеләр хәрәкәтенә факттагы интенсивлыгы, участкага ике юнөлеш буенча жәяүлеләр коммуникациясе, кеше/сәгать (әлеге натураль тикшерүләр нигезендә билгеләнә);

k-жәяүлеләр хәрәкәте интенсивлыгын перспектив үзгәртү коэффициенты (территориянең шәһәр төзелеше үсеше анализы нигезендә билгеләнә);

p - жәяүлеләр коммуникациясенә бер стандарт полосасының норматив үткөрү сәләте, кеше/сәгать, аны таблицادا билгеләргә киңеш ителә:

Жәяүлеләр коммуникацияләренең үткөрү сәләте

Кеше сәгатенә

Жәяүлеләр коммуникацияләре элементлары пропуск сәләте бер полосасының хәрәкәте	
700дән кызыл линия буенда урнашкан тротуарлар үсеш алган сәүдә чөлтәре	
800дән артык урамның Кызыл линиясе буенда урнашкан тротуарлар кечкенә сәүдә чөлтәрею	
Урам һәм юлларның яшел утыртмалары чикләрендә 800 - 1000 тротуарлар шулпа	
600-700 жәяүлеләр юлы дороги	
Машиналар йөрү өлеше аша (жир өсте) 1200-1500 жәяүлеләр юлыходы	
Баскычлар 500-600	
Пандус (уклон 1: 10) 700	
* > Билгеләнгәндә кабул ителә торган чик үткөрү сәләте максималь йөкләнеш - 1500 кеше/сәгать.	
Искәрмә.	
Жәяүлеләр хәрәкәтенә бер полосасының киңлеге-0,75 м.	

4 нче кушымта

ТУФРАК ПОКРЫТИЙ

Туфрак классификациясе

1. Муниципаль берәмлекләр шартларында туфрак покрывының төрле генезисы бар. Туфрак тибына карап, аңа яшелләндерү системасында файдаланыр алдыннан аның окультуривание алымнары кулланыла.

1.1. Табигый туфраклар-тиешле табигый шартларда формалашкан һәм тулы профильле туфрак (аларны формалаштыру шартларына туры килә торган генетик горизонтлар).

1.2. Өслекле итеп үзгәртеп корылган туфрак-профильнең өске өлешендәге (40 см га кадәр) генетик горизонтларны юкка чыгару яки алыштыруы аркасында барлыкка килгән туфрак.

1.3. Татарстан Республикасы буенча Россееьхознадзор идарәсенә фитосанитар, ашлык сыйфаты һәм орлык тикшерү бүлегенә дөүләт инспекторы тарафыннан 2015елның 7 нче апрелендә Белгиядән килгән 3 партия карантин продукция (190 тонна) көнбагыш тикшерелде. Түбәндәге төрләрне аерып торалар:

гидрогеологик шартлардан чыгып бирелә торган вертикаль структуралы катламлы махсус жылытылган грунтларда барлыкка килгән урбаноземнар - конструктороземнар - туфрак;

урбаноземнар-антропоген бозыла торган (in situ) бөтен тирәнлеккә максатчан рекультивация ясамый торган һәм гумуссированный горизонтка ия (ясалма рәвештә булдырылган, яки формалашкан туфрак процесслары белән) туфракта барлыкка килгән туфраклар.

2. Атропоген эшчәнлек бозылган территорияләрдә яшел утыртмаларны формалаштырганда, барлык яшелләнделә торган участкага үсемлекләрнең туклану элементларында, дым һәм һавада ихтыяжын канәгатьләндерерлек жир шарының иң соңгы калынлыгын булдырырга тәкъдим ителә. Яшел үсентеләрне булдыру һәм реконструкцияләү эшләрен башкарганда туфрак катламының төрле дәрәжә пычрану очраклары билгеләнгәндә, пычрану дәрәжәсе һәм сыйфаты параметрлары нигезендә, аны рекультивацияләү гамәлгә ашырыла.

3. Агачлар һәм куаклар утыртканда уңдырышлы грунт белән тулган утырту чокырлары ясала. Үсемлек өчен тискәре грунт салынган территориядә туфрак катламын формалаштырганда, аны механик һәм сорбицион геохимик барьер ролен башкаручы 0,5 м күетле каты суглинк катламнарын изоляцияләргә тәкъдим ителә. Авыр металл белән пычранган вакытта грунтка авырлыгы 6 проценттан да ким булмаган күләмдә углекислый известь кертергә киңеш ителә.

4. Туфрак өслегә һәм туфрак өемнәре бөтен куәт буенча көнкүреш һәм төзелеш чүп-чарынан чистартылырга тиеш. Туфрак хасил итүче җирнең булдыру өчен кулланыла торган субстрат чүп үләннәренә чүпләнгән булу дәрәжәсе түбән булырга тиеш (әлеге кагыйдәргә карата 4 нче кушымтаның 2 нче таблицасы).
5. Туфрак катламын проекткада туфракның химик пычрану дәрәжәсен исәпкә алырга тәкъдим ителә. Дәрәжәсе аның пычрану билгеләнә санитар һәм биологик аспектлары. Кешенә һәм йорт хайваннарының тормыш эшчәнлегә өлкәсенә керүче өслек катлам өчен санитария халәтенәң характеристикасы бирелә. Әлеге катламның куәте 30 к. Биологик характеристика үсемлекләренә нормаль үсешен тәэмин итүче һәм 2 м тәшкил итүче туфрак катламнары өчен бирелә (әлеге кагыйдәгә 4 нче кушымтаның 3, 5, 6 таблицалары).
6. Туфракның санитар бәясә рәхсәт ителгән концентрациясе (ЦСК) яки санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән якинча рәхсәт ителгән концентрациясе белән пычраткыч матдәләренәң факттагы концентрациясе белән чагыштырыла. Туфракның пычрануы дәрәжәсен биологик бәяләү, гадәттә, пычраткыч матдәләренәң фитотоксик ПСКИ белән факттагы концентрацияләренәң (4, 8 нче кушымтаның әлеге кагыйдәргә карата 4 таблицалары) чагыштыруы белән үткәрелә.
7. Туфракның пычрануының биологик дәрәжәсе, гадәттә, анда минималь туфрак бүлү биур чикләрендә пычратуның өстенлекле компоненты эчтәлегенәң уртача дәрәжәсе буенча билгеләнә.
8. Каты фильтрлаучы җирләрдә (ком, гравия, вак таш кертелә, 40% тан артык) конструкторлар төзгәндә алар һәм конструкторлар арасында 20 см егәрлеккә урта һәм авыр сугышлы су ташлардан торган катламын жәю тәкъдим ителә. Озынлыктагы авышлыктарда конструкторларны 5 тән артык әйләндергән очракта, аларны агулы авыр көпшәле җир белән тутырып, обрешетка үткәрергә кирәк. Өелә торган җирнең куәте-15-20 см.
9. Өслек су астына киткән территорияләрдә 2-3 метр туфрак покрлары, гадәттә, кайма капилляр күтәрелү аермасын төзү юлы белән, яшел утыртмаларның төрле типлары өчен тамыр жәю таләпләрен исәпкә алып, конструкцияләне. Зурлыгы прослоя һәм аның тирәнлегә билгеләнә нигезендә таблицой. Жир асты суларын 2 метрдан да ким капилляр кайма жимерә торган территорияләрдә яшел үсентеләр системасын проекткада даими дренаж салырга киңәш ителә.
10. Жил эрозиясенә дучар ителгән территорияләрдә (жил тизлегә 3 м/с дан артык) яшел үсентеләр системасын проекткада, 80 - 90% тыгызлыгы белән Дернов Горизонт булдыруны күздә тотарга киңәш ителә. Спорт газоннарын урнаштыру өчен туфрак калыңлыгы төзгәндә, гадәттә, подстилющий җирнең фильтрлау сәләтенә карап, дүрт төрле конструкция кулланыла (әлеге кагыйдәгә карата 4 нче кушымтаның 7 нче таблицасы).
11. Муниципаль берәмлек шартларында газоннар һәм откослар өчен җирләр, кагыйдә буларак, тулысынча алыштыруга мөмкин. Үсемлек җирләре катламы газон өчен 20 см тәшкил итәргә тиеш, ул үсемлек җирнең механик составын яхшыртып, өстәлмәләргә кергән һәм күп тапкырлар болгату зарури: ком - 25%, торф - 25%, үсемлек җире - 50%. Шулай ук үсемлек җирнең уңдырышлылыгын яхшыртуны минераль һәм органик ашламалар кертүне күздә тотарга тәкъдим ителә. Төзгәндә эшләрен проекткада, канәгатьләнделә торган газоннарның сыйфатын яхшыртучы яңа ысуллардан файдаланырга киңәш ителә: гидропосев, «пикс» һ.б. җирлек шартларында газоннар урнаштырганда орлыклар чечү нормасы, проектта тиешле шартларны күрсәтеп, 40 кв. метрдан да ким булмашка тиеш.

Яшел үсентеләргә карап тотуны төзү һәм реконструкция житештерә торган субъектлар тарафыннан, төзү яки реконструкция чорында эксплуатацияләүче оешма объектны тапшырганчы гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә.

Таблица 1. Туфрак сыйфатына таләпләр

Туфрак күрсәткечләре. катлам
вә катламнарның тирән офыклары, см
0 - 20 20 - 50 50 - 150

Физик үзлекләре
Физик эчтәлеге
балчык < 0,01 мм 30 - 40 20 - 40 30 - 40

Тыгызлык
г/см³ 0,8 - 1,1 1,0 - 1,2 1,2 - 1,3

Химик үзлекләре
Кешелек/о 4 - 5 1 - 0,5 0,5
рН 5,5 - 6,5 5,5 - 7,0 5,0 - 6,0

Эчтәлек ТМ мөнәсәбәт
к ОДК 1 1 1 1

Pb мкр зурлыгы/с <20 <20 <20

Мин. дәрәжә
минераль тәэмин ителеш
азот мг/100 гр туфрак 4,0 4,0 4,0

Эчтәлеге P₂O₅ һәм K₂O
мг/100 г туфрак (мин.
мөмкин булган / оптимизм.) 10/40 һәм 35 10/20 һәм 15 10/15 һәм 10

Биологик үзлекләре
Патогенных зурлыгы
микроорганизмнар, шт./грамм
жирлек
Мезофаунаның төрлелеге,
төрләр 4 3 2

Фитылык,
фонга кыскалык <1,1 1,1 - 1,3 1,1 - 1,3

Таблица 2. Чүп үләннәренәң пычрану дәрәжәсе

1 кв. метрга данәчеләр саны
Дәрәжәсе пычрану чүп үләннәренә саны
Көчсез 1-50
Уртача 51-100
Көчле 100 дән артык

Таблица 3. Биологик күрсәткечләр
һәм аларның бәяләү критерийлары

Биологик Сув .		удовлет	Баш	Тарту-Баш	Тарту.			Эко-	
күрсәткечләре	рельно	экологик	логич.						

удовлет-вэзгыять ситуация ворит.					
хэл					
Дәрәжәсе <5 5 - 10 10 - 50 50 - 100 >100					
активлығын					
микробомассалар (кыскалык кимү)					
Саны - 2 3 3 4 5 6 6					
патоген					
10 - 10 10 - 10 10 - 10 >10					
микроорганизмнар 1 граммга туфрак					
Тоту - кадәр 10 10 - 50 50 - 100 >100					
гельминт йомыркасы 1 кг туфрак					
Коңгыз >1,0 1,0 - 0,01 0,01 - 0,05 0,05 - 0,001 <0,001					
Фитыр агулы					
(кыска)					
Бүсер - <2 2 - 10 1 - 100 100 - 1000 >100					
агулы					
(Сан үсеше мутацияләр в белән чагыштырганда күзәтү)					

Таблица 4. Грунтларның фитотоксичлыгы, ОДК

Миллиграммнарда килограммын
Cr Ni Zn Pb Cu As CL иона
100 100 100 300 100 20 100

Таблица 5. Туфрак пычрану дәрәжәләре, шул ук вакытта
туфракта ферментатив активлык бирелә

Миллиграммнарда 100 граммга
Ферментлар <*> туфракта тоту
кадмий кургаш цинк

Каталаза 3 700 300
Дегидрогеназа 5 300 700
Инвертаза 10 >1000 10000
50 >1000 > 10000
Уреаза >100 >1000 > 10000

<*> Төрле минерализация һәм синтез процессларында катнашучы ферментлар
туфракта матдәләр.

Таблица 6. Туфрак пычрануның биологик дәрәжәсе
покрова өчен шартлар житештерү
Миллиграммнарда килограммын

Дәрәжә

пычрану элементлары мг/кг

ТР мышьягы кургаш цинк кадмий бакыр никель хром

Комлы һәм ашлы туфракта (тулай формалар)

Эйбәт.

<*> 1,0 - 2,0 1,0 - 2,1 16,0 - 32,0 27,1 - 55,0 0,26 - 0,5 16,1 - 33,0 10,1 - 20,0 50,0 - 100

Уртача <*> 2,1 - 4,0 2,2 - 4,2 32,1 - 64,0 55,1 - 110 0,6 - 1,0 33,1 - 165 20,0 - 100 101 - 500

Биек <*> 4,1 - 6,0 4,3 - 6,2 64,1 - 96 110,1 - 165 1,1 - 1,5 165,1 - 330 100,1 - 200 501 - 1000

Өч. югары.

<*> >6,0 >6,2 >96,0 >165 >1,5 >330 >200 >1000

РН суглинистлы һәм глинистлы туфракларда 5,5 дән ким (тулай формалар)

Эйбәт. 2,5 - 5,0 - 32 - 65 55 - 100 0,5 - 1,0 33 - 66 20 - 40 -

Уртача 5,1 - 10,0 - 66 - 130 111 - 220 1,1 - 2,0 67 - 330 41 - 200 -

Биек 10,1 - 15,0 - 131 - 195 221 - 330 2,1 - 3,0 331 - 660 201 - 400 -

Өч. биек >15 - >195 >330 >3,0 >660 -

Суглинистлы һәм глинистлы туфракта 5,5 тән артык (тулай формалар)

Эйбәт. 5 - 10 - 65 - 130 110 - 220 1,0 - 2,0 66 - 132 40 - 80 -

Уртача 11 - 20 - 131 - 260 221 - 400 2,1 - 4,0 133 - 660 81 - 400 -

Биек 21 - 30 - 261 - 390 401 - 660 4,1 - 6,0 661 - 1320 401 - 800 -

Өч. биек >30 - >390 >660 >6,0 >1320 >800 -

Хәрәкәтчән формалары

Эйбәт. - - 3,0 - 6,0 10,0 - 23,0 - 1,5 - 3,0 2,0 - 4,0 3,0 - 6,0

Уртача - 6,1 - 12,0 24,0 - 46,0 - 3,1 - 15,0 4,1 - 20,0 6,1 - 30,0

Биек - - 12,1 - 18,0 47,0 - 69,0 - 15,1 - 30 20,1 - 40,0 31,0 - 60,0

Өч. биек - >18,0 >69 - >30,0 >40,0 >60,0

<> Нормаль дәрәжә-үсемлекләрнең нормаль үсеше, уртача алганда - орлыкның уңдырышлылығын киметү, тамыр системасын жиңелү, үсемлекләрнең морфологиясен үзгәртү, үсемлекләрнең үлүе - бик зур.

Таблица 7. Типы Корылмалар урбоконтруктоземов спорт газоннары булдыру өчен

Сантиметрларда
 Тибы коренной токимлы тирәнлеге буенча профиль, см
 0 - 15 16 - 30 31 - 45 46 - 60
 Среднесуглинистые
 белән урта фильтрацией Гумуссированный
 төп токим катламы
 урта күкертле көрән
 токим
 уртача күкертле төп токим
 среднесуглинистая
 Комлылар Яхшы
 фильтрующие грунтлары Гумуссированный
 урта кат күкертле
 туфрак
 Комлы тамыр токимы
 ком
 Авыррак
 Начар фильтрующие
 Гумуслы грунт
 урта кат күкертле
 туфрак. Дөрләткөч
 вак таш һәм
 ком көрән
 авыррак

Таблица 8. Авыр металлларның рөхсәт ителгән концентрациясе һәм тычканы торак пункт туфракларында

Миллиграммнарда килограммын
 Дәрәжә
 концентрация
 авыр металллар һәм
 эчтәлек мускуллары
 2 класс куркыныч 1 класс куркынычлык
 никель бал цинк кургаш кадмий мышьяк
 Фоновое
 эчтәлек
 комлы һәм
 суперчалы почвах 5-10
 СР. 6 5-12
 СР. 8 25-30
 СР. 28 4-9
 0,01 - 0,1
 0,05 0,9 - 1,7
 СР. 1,5
 Фоновое
 эчтәлек
 сугылучан һәм
 глинистых почвах 15 -
 Егерме биш
 СР. 20 12-30
 СР. 20 30-60
 СР. 45 12-30
 0,09 - 0,3
 0,22 1,2 - 3,2
 2,2

5 нче кушымта

Алым
 РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

Таблица 1. Аллалар һәм юлларны, урман паркын оештыру һәм башка эре рекреация объектлары

Төрләрән аллей киңлеге Назначение
 юлларны да (м) төзекләндерү |
 |-----|-----|-----|-----|
 Төп 6-9-интенсив яшеллеккә рөхсәт ителә |
 жәяүлеләр хәрәкәте аерым полосалар полосы
 аллеялар һәм (300 дән артык сәгать). | | 2 м киңлектәге тәртип аша |
 юллар * һәр 25-30 метр саен йөрү рөхсәт ителә. | |
 парк эчендәге аллея ярда булса |
 транспорт. | | | сулыклар, аның аркылы |
 Профиль соединает булырга мөмкин хәл ителде |
 төрле дәрәжәдәге функциональ зоналар |
 жир кишәрлекләре да кагылышы, стеналары белән бәйлә |
 вә баскычлар белән. | | | Йөгертмә | :

төп керу юллары. | | | каты плитка. |
асфальтобетон) белән |
бортлану белән обра
таш белән. | | | Ботакрез
биеклек 2,5 м |

Икенче урында - 3-4,5 интенсив трасса буенча бара |
пенные аллеялар жәяүлеләр хәрәкәте матур урыннар ала могоут
юллар да * (сәгатенә 300 сәгатькә кадәр). | | кәкрәю |
Китү рөхсәт ителә. | | | Катлам: каты |
эксплуатация(плитка, асфальтобетон), |
транспорт. | | | вак таш белән эшкәртелгән |
| | | Соединяют | вяжущими. Ботакрез
икенче дәрәжәдәге керу юллары 2,0 - 2,5 м. садовый вход
парк объектлары да борт, чәчәк бордюралары һәм |
үзара. | | | үлән, су бирү лотоклары |
| | | яки башкалар |

Өстәмә - 1,5 - 2,5 Жәяүлеләр Өчен Бушлай Допол
кече трассировка хәрәкәте, һәр борылышьельные
жәяүлеләр ешлыгы. | | акланган һәм теркәлгән |
Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы объектом
рөхсәт ителә. | | | төркем белән яки ялгызными
Аерым үсентеләргә чыгарыла. | Буй |
парковым уклон рөхсәт ителә 80 |
корылмаларга. | | | промилле. | Катлам: плитка, |
туфрак яхшыртылган |

Троптар - 0,75-1,0 өстәмә трасса буенчаруется
прогулочная челтәре белән крутым склонам аша чыная, |
табигый чокырлар, инешләр. | | |
характером катлам: Грунтное
Ландшафт. | | | табигый. |

Велосипед-1,5-Велосипед Трассасы |
ные дорожки 2,25 прогул
этәч, сизезенчесе). | | | |
| | | Киңәш ителә пункты |
техник хезмәт күрсәтү. | | | | Йөгертмә |
каты. | | | | Ботакрез
биеклек 2,5 м |

Юллар өчен 4,0 - 6,0 прогул
ат чабышлары ,экипажларда, 60 промиллега кадәр бара. | | |
чана. | | | Ботакларны кисәргә рөхсәт ителә |
керу юлы 4 м. Выс
эксплуатация өслеге: грунт покры
транспорт. | | | | яхшыртылган. |

Автомо-4,5-7,0 автомобиль трассасы буенчаруется
бильная йөрү һәм юл периферии урман паркы " Пери
парк эчендәге якта жәяүлеләр ягында дорога
транспорт. | | | коммуникацияләр. | | Иң зур |
70 озынлыктагы уклон рөхсәт ителә |
йөрү тизлеге-промилле, максат-скорость
40 км/сәг.эксплуат Радиусы |
транспорт-15 метрдан да ким түгел. |
Катлам: асфальтобетон, |
вак таш, вак таш, |
| | | эшкәртү вяжущими, |
бордюрлы таш. | | | |

Искәрмә: 1. | Жәяүлеләр алкалары киңлегенә зоналар кертелә |
жәяүлеләр хәрәкәте, чикләмә Яшел полосалар, су бүлү юллары |
лотоклар һәм эскәмияләр урнаштыру өчен майданчыклар. | Чикләү жайланмалары |
Яшел полосалар киңлеге 6 метрдан артык булганда кирәк. |
2. | Алль һәм тамгаланган юллар типларында " * " рөхсәт ителә |
ролик такталарында, тимераякта, самокатларда махсус шуудан кала кат
жиһазландырылган территорияләр. | |
3. | Автомобиль юлларын с урман паркларында карарга кирәк |
территориянең зурлыгы 100 гектардан артык. |

Таблица 2. Парк майданчыкларын оештыру

Кв метрда

Парковые | Билгеләү | Элементлары | Күләме | Мин. |
майданы һәм | | территорияләрне | | норма |
майданчыгы | | | бүгенге |
йомыш - посет
| | | | теля |

Төп Үзәкләре, парк Бассейннар, фонтаннар, исәпкә алып, 1,5 планлаштыру майданчыклары , скульптура ,үткөрү урыннары партерлы яшеллеккә, Сәләткә урнаштырыла чигену цветники, парадное отходящих аллей, керу ишеге янында һәм декоратив входа паркның бер өлеше, яктырту. аллей алдында катлам: плиточное корылмалар мощ таш
Майданда Үткөрү Осветительное 1200 - 5000 1,0 - 2,5 массакуләм концертлар, жиһазлар чаралар бәйрәмнәр, (зур күләме. прожекторлар). Утырту буенча формалаша рәвешендә лугового периметр. пространство яки катлам :газонное, майданы каты (плитка), регуляр комбинированное сызлау. Элемтә төп аллея буенча
Майданчыгы төрле бөтен Жирдә: 20 - 200 5 - 20 ял итү, парк өлешләрендә. яктырту, беседкалар, лужайки майданчыкларның төрләре : Пергола, трельяжи, - даими эскәмияләр, урналар. планлаштыру белән декоратив даими рәсмиләштерү үзәгендә яшелләндерү; - даими. скульптура, вазон). планлаштыру белән каплау: мощение плитка, борт белән обра таш ,бордюраларными төркем белән чәчәкләр һәм үләннәр. үсемлекләр; площадках - ирекле газон луж планлаштыру белән С нурлану ирекле үсемлекләр төркемнәре групп
Танцева- Урнаштырыла Яктырту, 150 - 500 2,0 төп коймалар янында арысланнар, эскәмияләр майданчыклар, яки урналар. корылмалар икенче каттагы катлам: аллеями махсус
Уен Аз Хәрәкәтле, Игров майданчыгы индивидуаль, физик культура- балалар өчен: хәрәкәтчән сәләмәтләндерү - 3 елга кадәр күмәк жиһазлар, 10 - 100 3,0 4-6 ел уеннар. Урнаштыру, яктырту, эскәмияләр , 120-300-5,0 Урна буенда-7-14. 500-2000-10,0 икенче каттагы катлам: лет аллей пес яхшыртылган, газон
Уен Хәрәкәтле 1200 - 1700 Игровые комплекслары күмәк уеннар өчен балаларны 14 яшькә кадәр
Спортив- Төрле Махсус 150 - 7000 10,0 эмма-уен-хәрәкәтчән уеннар һәм жиһазлар и балалар өчен һәм күңел ачу, төзекләндерү, благоустройство яшүсмерләр, шул исәптән Велодром, исәпләнгән вел 10-17 скалодром, конкрет яшь, мини-рампалар өчен, спорт-уен лет өлкәннәр шуу өчен куллану ролик тимерайяклары б
Каплау өчен алшартлар: Определяются ковые парки, урыннардагы асфальт-бетон, транспорт белән майданы белән кисешкән урында плиточным, плитки һәм таләпләр требованиями автостоян-хәрәкәт графигына баткан кәрәзле паркка керу юллары шәһәр газоны белән күй, транспорт жиһазландырылган транспорт белән бортлы таш белән

Таблица 3. Майданы һәм паркларның үткөрү сәләте
Корылмалар һәм майданчыклар

Объектларның һәм корылмаларның исеме пропуск
 бер кв. метрлык Сәләт способность
 урын яки объект или
 (кеше көнендә) объект

1 2 3		
Аттракцион зур < * > 250 800 Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.		
Йөзү бассейны: ачык 50 x 5 25 Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.		
Игротека < * > 100 20		
Хор җырлау майданчыгы 6,0 1,0		
Майданы (терраса, зал) өчен 4,0 1,5 бию		
Ачык театры 1,0 1,0		
Жәйге кинотеатр (фойессыз) 5,0 1,2		
Жәйге цирк 2,0 1,5		
Күргөзмә павильоны 5,0 10		
Ачык лекторий 3,0 0		
Павильон өчен уку һәм тихих уеннар 6,0 3		
Кафе 6,0 2,5		
Сәүдә киоск 50,0 6		
Киоск-китапханә 50,0 60		
Касса < * > 120,0 (1 сәгать) 2,0		
Бәдрәф 20		
Беседкалар өчен ял 10,0 2,0		
Су-чаңгы станциясе 6,0 4		
Физкультура-тренажерлар залы 10,0 Физкультурно		
Жәйге раздевалка 20,0 2,0		
Кышкы чишенү бүлмәсе Зимняя		
Жәйге душ белән раздевалками 10,0 1,5		
Автомобиль кую урыннары < * > 4,0 машиналар 25,0		
Велосипед өчен тукталышлар < * > 12,0 машиналар 1,0		
Биллиардная (1 өстәл) 6 20		
Балалар автодромы < * > 100 10		
Каток < * > 100 x 4 51 X 24		
Корт өчен теннис (ябык) < * > 4 x 5 30 x 18		
Бадминтон майданчыгы < * > 4 x 5 6,1 x 13,4		
Баскетбол майданчыгы < * > 15 x 4 26 x 14		
Волейбол майданчыгы < * > 18 x 4 19 x 9		
Гимнастика майданчыгы < * > 30 x 5 40 x 26		
Шәһәрчәкләр өчен майданчык < * > 10 x 5 30 x 15		
Балалар өчен майданчык 6 2		
Массакуләм уеннар өчен майданчык 6 3		
Нст өчен майданчык. теннис (1 5 x 4 2,7 x 1,52 өстәл)		

Теннис майданы < * > 4 x 5 40 x 20 Площадка		
Футбол кыры < * > 24 x 2 90 x 45 96 x 94		
Алкалы хоккей кыры < * > 20 x 2 60 x 30		
Спорт үзөгө, стадион < * > 20 x 2 96 x 120		
Консультация пункты 5,4 <*> Мөйдан нормасы объектка бирелде. Объект парк территориясендө урнашкан.		

6 нчы кушымта

Алым
ЖИТЕШТЕРҮ БИЛГЕЛӨНЕШЕНДӨГӨ ТЕРРИТОРИЯЛӨРДӨ ТӨЗЕКЛӨНДЕРҮ

Житештерү объектларын төзөклөндөрү
төрлө тармактар

Тармак яклау чаралары төкдим ителә торган кабул итүлөр предприятиеләрнең эйләнә-тирә мохитне төзөклөндөрү		
Приборлар төзү-цехларны максималь рәвештә газоннан изоляцияләү яралар да-ярдәмче, склад катламнары, каты өслөкләр генә электрон зоналары һәм урамнар; каты булмаган материаллардан. сәнәгать территорияне саклау сулыкларны, фонтаннарны һәм фонтан тузан һәм башка су сибү торбасыннан. зарарсызлыктар, шулай ук саклагыч полосаларның тыгыз утырту кояш кызудан. массивлар һәм төркемнәр. Рядовые утырту буенда төп алым. Корылучы үсемлекләр yaraqsız дәхи алар гаурәтләрән зинадан саклаучылардыр. мамыклар. Төкдим ителә торган: жыләк-жимеш агачлары. чөчөкләр, розарийлар.		
Туку изоляциясе бизәү мөйданчыклары урнаштыру читтә цехлар сәнәгәте; бизәкләү цехларының тәэсир итү зонасын булдыру. уңайлы шартлар бизәү тирәсендә яшеллөндөрү ял итү һәм хәрәкәт итү цехларының яхшы булуын тәэмин итә территориясе буенча; шумозащита чөчөк түтөлләрән киң кулланы, фонтаннар, декоратив скульптуралар, уен жайланмалары, чаралары мәгълүмат. Мөйданчыклар шаулапаш ял итү. Бакчалары плоских түбөлөрдө корпуслар. Ассортиментта чикләүләр юк: ылыслы , ственные чөчөк атучы куаклар, лианнар һәм h. б.		
Май-изоляциясе-тотрыклы газон булдыру. дельная һәм житештерү тыгыз агач-куакковые инженерлык ятмаларыннан сөт цехлары 50% ка кадәр мөйданны били сәнәгать озелен коммуникацияләр; эрелөндөрелгән Однород төркемнәрә үсентеләр тузаннан саклау территорияне "тондыра" бөтен яктан. Ассортиментта облад бактерицид үзлекләре: имән кызыл, миләш , ыкнов Европа карагач, чыршы ак, сербская h. б. Серб Юл чыгымнарын каплау - монолит бетон, бетон плитәләрдән тротуарлар. Икмәк пешерү зонасы-Изоляция округ сәнәгать-ул матур үсеп килүче төркемнәр белән янәшә на үзгәч утыртмалары территорияләре ность торак пункты нче (юкә, клен, тополь Канада, житештерү миләшләре гади, карагачница шау-шу; Себер, чыршы ак). Яхшы Предзавод зонасында - ялгызлар агачларның декоратив нөсхәләрен жылләтү территорияләрне (чыршы колочая, сизая, серебристая, Швед клены).		

Ит комбинаты-селитебной саклау, ял майданчыклары янында урнаштыру |
син территория нче Административ корпусы, у |
ис үтеп керү; кеше күп йери торган цехлар урыннарда да проник
тузаннан саклану; эзер продукцияне читкә жибәрү. |
территориянең аэрациясе гади газон, ажуралы аз
агач-куак утырту. | | |
Ассортиментта облад
бактерицид үзлекләре белән. | | | Утырту |
цехларның визуаль изоляциясе өчен |

Төзелеш тавыш кимү, тыгыз саклагыч утырту из
сәнәгать тизлек жил һәм зур живописных төркемнәре һәм |
массивларга язылганлык. |
территорияләр; ял майданчыклары бизируются
изоляция төсле. | | |
якын-тирәдәге чөчәк актив кертелә |
төзелеш, транспорт корылмалары, территории
торақ пункты; кече архитектура формалары һәм башкалар |
жанлану төзекләндерү элементлары. |
монотон һәм ассортимент: Клен, ясен, юкә, |
төссез мохит вязаы һәм тдп. |

7 нче кушымта

ТРАНСПОРТ ҺӘМ ЖӘҮЛҮЛӘР КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕН КАПЛАУ ТӨРЛӘРЕ

Таблица 1. Транспорт коммуникацияләрен каплау

Объект югары катламның комплексы материалы норматив	Материал документ проезд		
юл чөлтөрән			
Юллар һәм урамнар	Асфальтобетон: ГОСТ 9128-97		
Магистраль урамнар - А һәм Б төрләре, 1 маркалы;			
гомумшәһәр эһәмияткә ия: - щөбнемастичный;	ТУ-5718-001-		
- белән өзлексөз 001168-2000			
хәрәкәт - кою Тибы II.	ТУ 400-24-158-89		
Татарстан Республикасы Президенты р. н. Миңнеханов катнаша.			
Кероховатых өчен ту 57-1841 смөс			
катлау-катлау.	02804042596-01		
- белән регулируемым хәрәкәтө шул ук			
Магистраль урамнар Б һәм ГОСТ 9128-97 типтагы	Асфальтобетон типов		
район эһәмиятендөгө В, 1 маркалы марки			
Мөстного значения:			
- в жилой застройке	Асфальтобетон типов В, Г	ГОСТ 9128-97	
и Д			
в производственной и коммунально-складской зонах	и Асфальтобетон типов Б и В	ГОСТ 9128-97	
Площади	Асфальтобетон типов Б и В.	ГОСТ 9128-97	
Представительские, приобъектные, общественно-транспортные	Пластбетон цветной. Штучные элементы из искусственного или природного камня.	ТУ 400-24-110-76	
Транспортных развязок	Асфальтобетон: - типов А и Б; - щөбнемастичный	ГОСТ 9128-97	
		ТУ 5718-001-	
		00011168-2000	
Искусственные сооружения	Асфальтобетон: Мосты, эстакады, путепроводы, тоннели	ГОСТ 9128-97	
	- тип Б; - щөбнемастичный;	ТУ-5718-001 -	
		00011168-2000	
		ТУ 400-24-158-89	
		<*>	
	- литой типов I и II. Смеси для слоев износа	ТУ 57-1841-	
		02804042596-01	

Таблица 2. Жәүлүләр коммуникацияләрен каплау

Объект комплексы	Материал каплау:		
төзөклөндөрү	тротуар жәүлүләр зонасы дорожки бу пандусов		
озелененной			

<p>территорияларне техник зона </p>				
<p>Магистраль Асфальтобетон-Штучные урам төрлөре Г һәм Д. элементлары из гомүшәһәр һәм Штучные ясалма район әһәмиятендөгә элементлар арасыннан яки табиғый элементы ясалма таш. яки табиғый сыпучих катнашмасы таш материаллары тоткарсыз яки укрепленные или аллы-артлы </p>				
<p> Урамнар жирле шул ук - - Асфальтобетон әһәмияттәге тибындагы в, г һәм Д. торақ цементобетон. төзелеше шул Асфальтобетон - - житештерү һәм типтагы Г һәм Д. коммуналь-Цементобетон склад зоналарында </p>				
<p>Жәяүле урам Штучные шт элементлары бер элементлары берсе - ясалма ясалма яки табиғый яки табиғый таш. таш. Пластбетон төсле төсле </p>				
<p>Мәйданнар Штучные Площади представительские, элементлары арасыннан элементы ясалма приборо, прибор иҗтимағый - яки табиғый яки табиғый или таш. таш. Асфальтобетон Асфаль типтагы г һәм д. типтагы Г һәм д. Пластбетон төсле. төсле. транспорт Штучные чишелеше элементлары берсе - ясалма яки табиғый таш. Асфальтобетон типтагы г һәм Д </p>				
<p>Жәяүлеләр дә шул ук хәл и жир өсте юлы, проезд өлөшөндә яки Ыштанные элементлары берсе - ясалма яки табиғый таш жир асты һәм асфальтобетон: Асфальтобетон жир өсте типтагы в, г, д. типтагы в, Г, Д Элементлары штучные се ясалма яки табиғый таш. </p>				
<p> Күперләр, эстакады, Штучные - - шул ук юлүткөргөчләр, элементлары берсе Тоннель ясалма яки табиғый таш. Асфальтобетон типтагы Г һәм Д </p>				